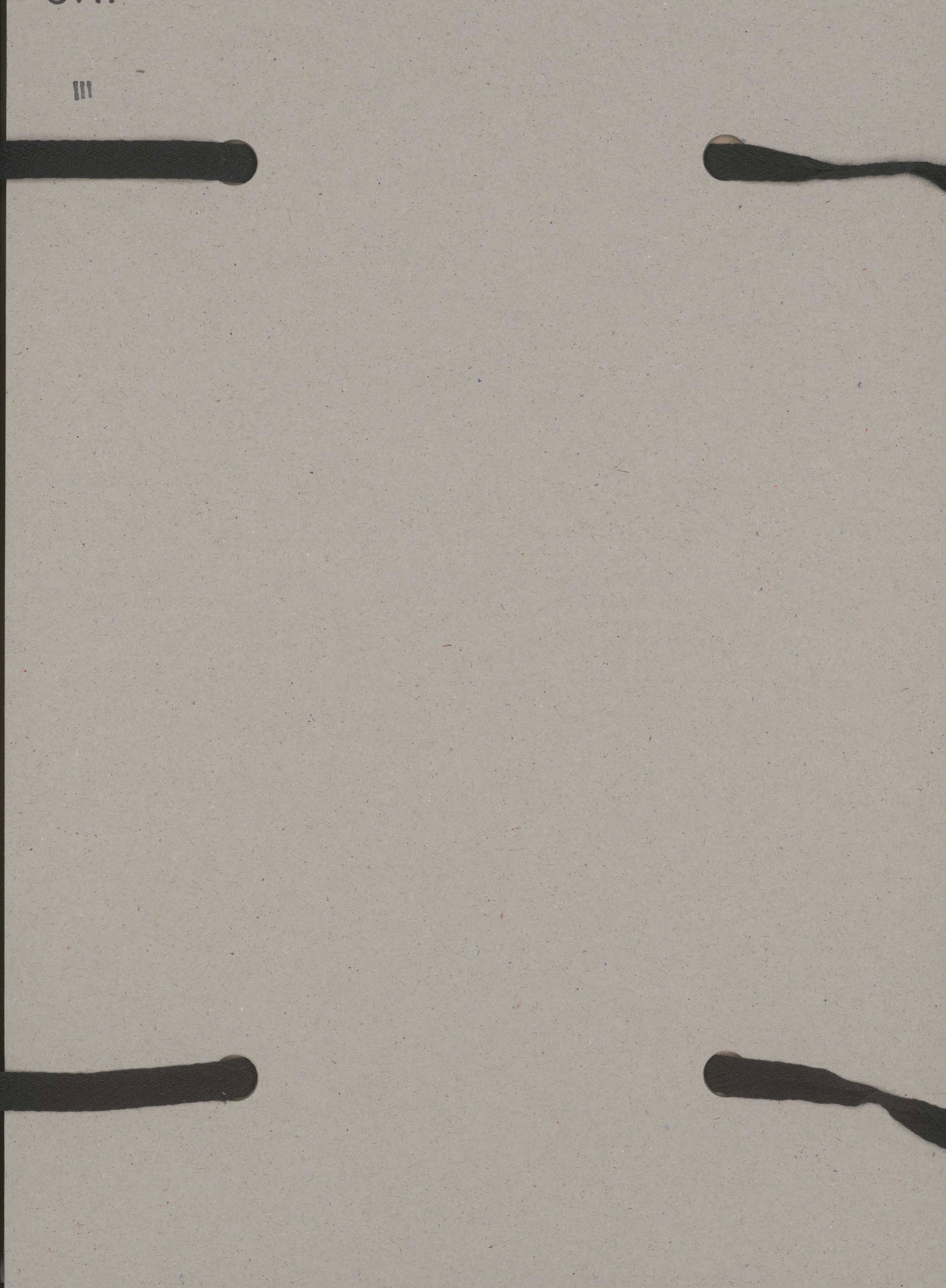
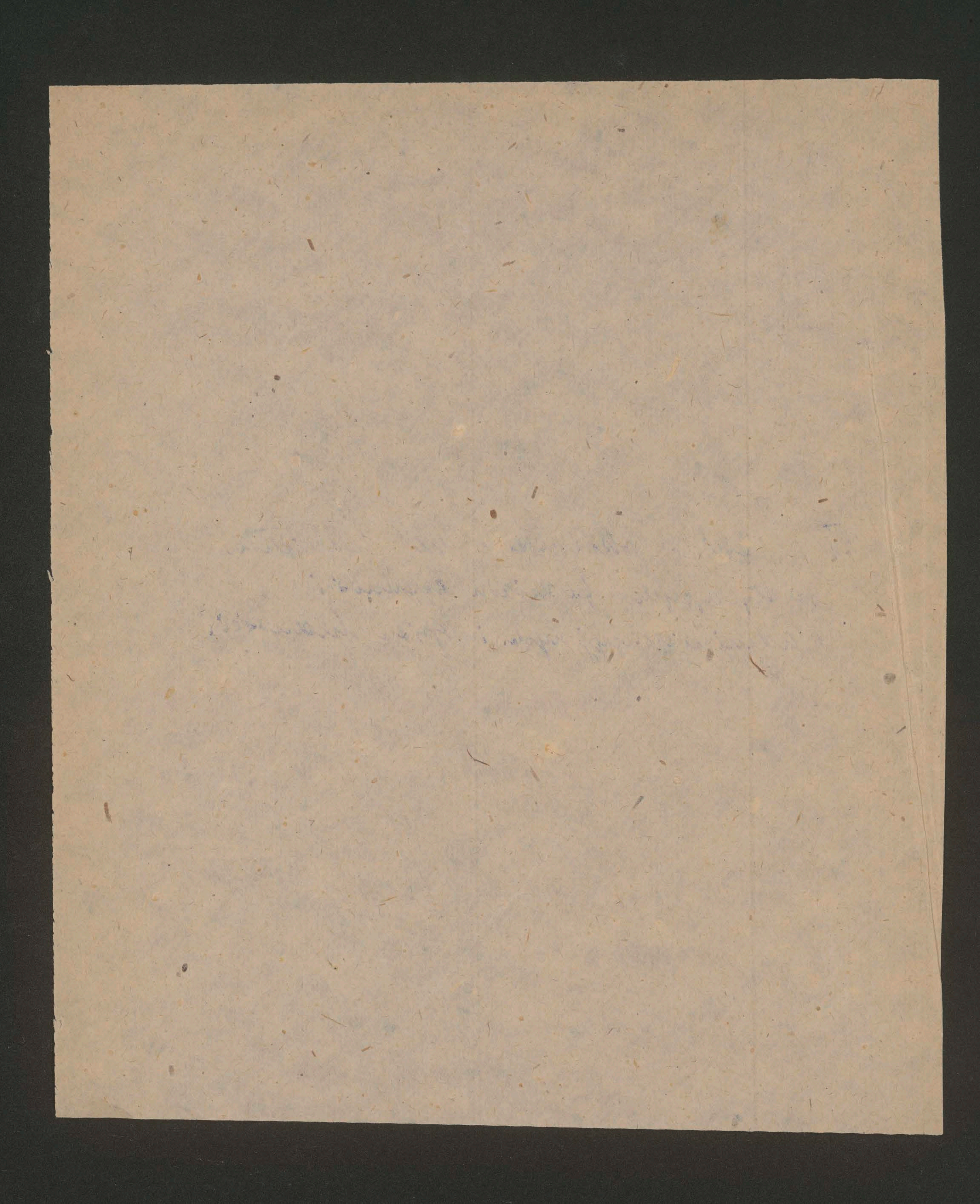

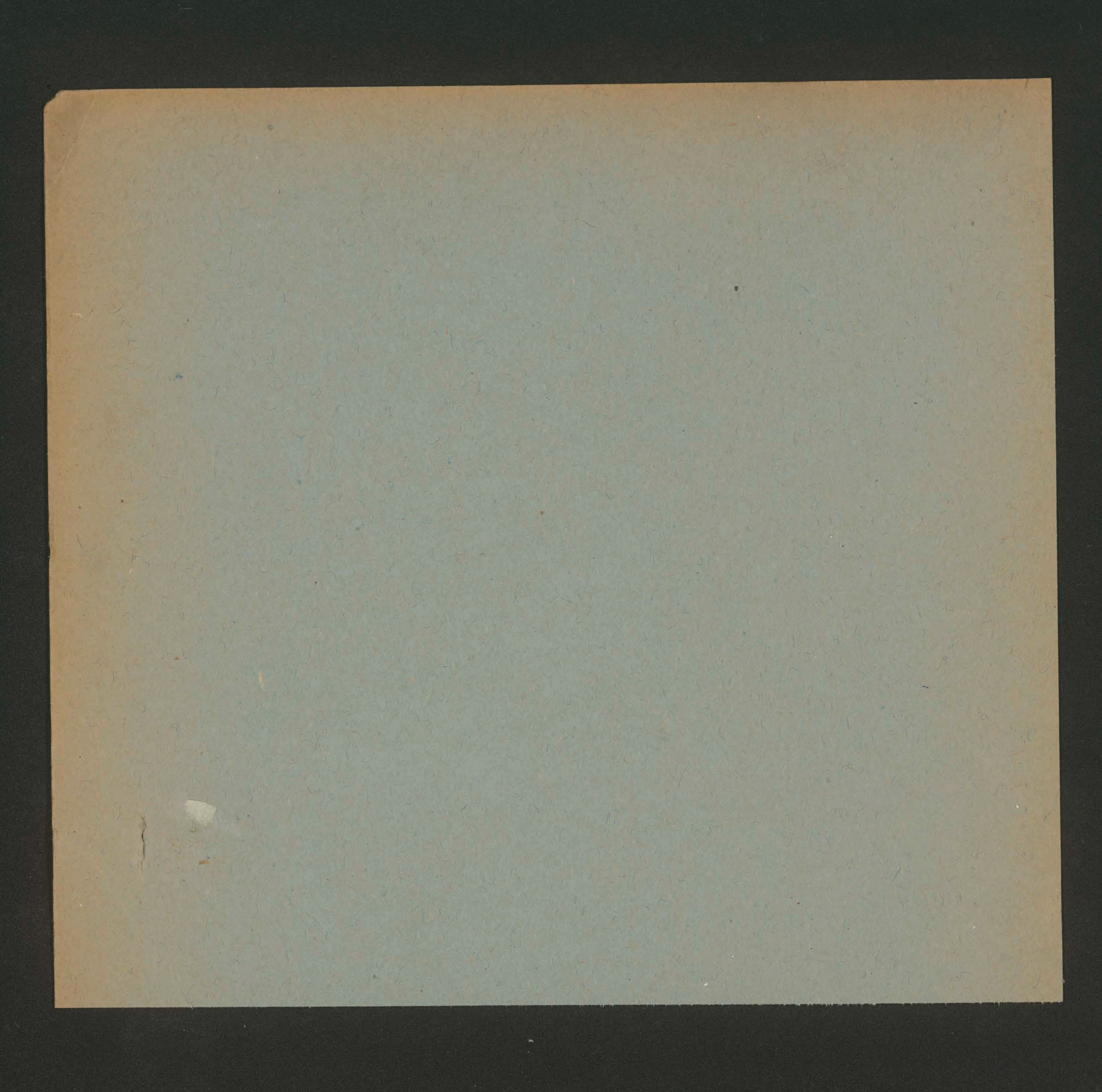
XII. Zbiór okólników namiestnictwa dotyczących podziału czynności administracyjnych i spisu ludności.

Różne akta z czasów namiestnictwa

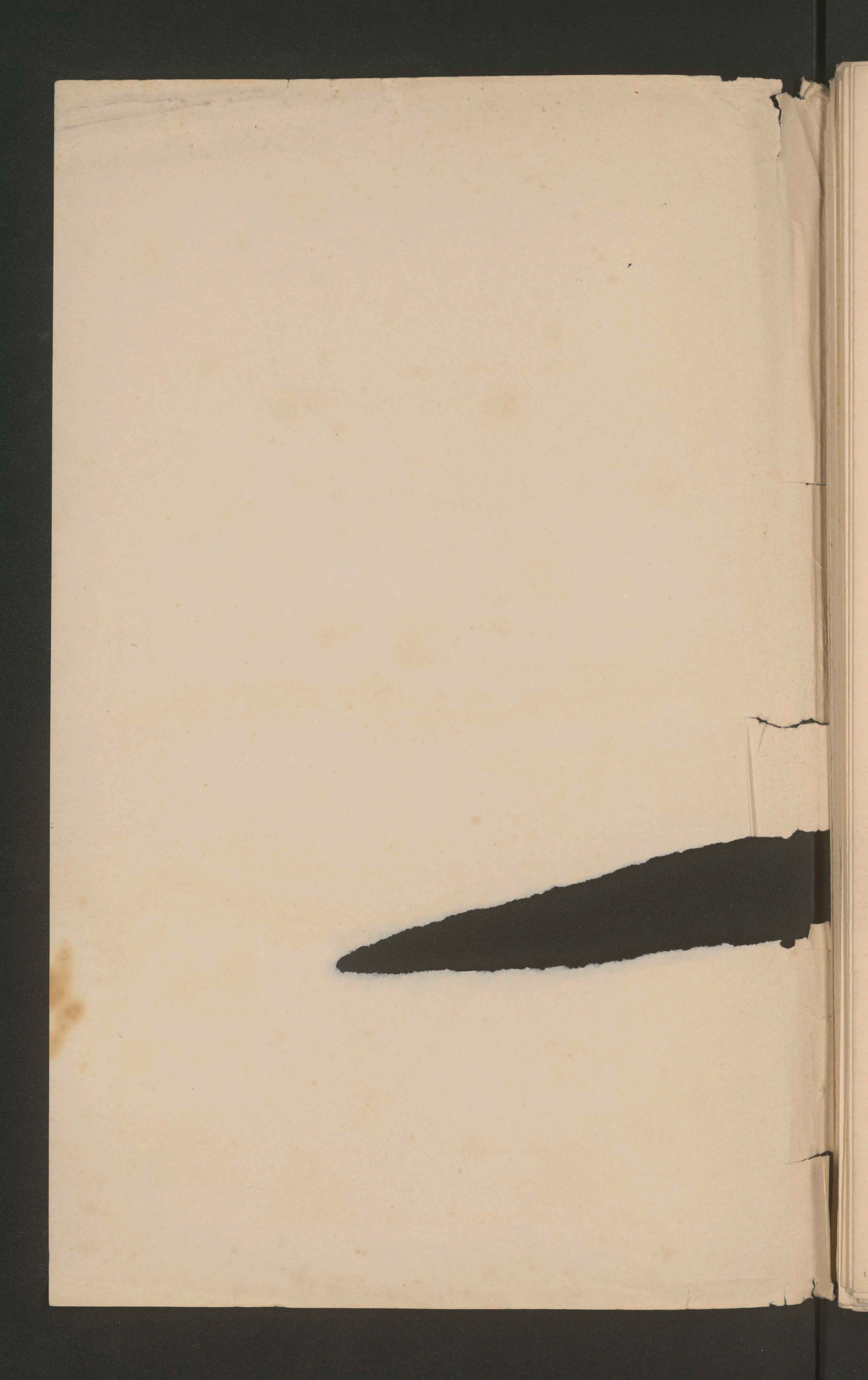
Michała Bobrzyńskiego

XII Zbiór okólników namiestnictwa dotyczących podziału czynności administracyjnych i spisu ludności.

Akta zwiąkowane zostają u mnie

Podział czynności

1

Odpis.

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 11. września 1908.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 22.

Zarządzam stały podział Namiestnictwa na cztery oddziały, z których każdy pozostawać będzie pod kierownictwem jednego z Panów Wiceprezydentów, względnie Radców Dworu, jako aprobanta. -

Panowie aprobanci będą w mojem zastępstwie kierować oddziałami, a w szczególności:

1./ czuwać nad tem, aby sprawy w departamentach, należących do ich oddziału /: oraz w odnośnych biurach rachunkowych :/ były szybko i tak pod względem merytorycznym jak formalnym poprawnie załatwiane;

2./ przyjmować strony, zgłaszające się w sprawach, należących do ich oddziału, i wydawać w tych sprawach odpowiednie zarządzenia, a to bądź ustnie, bądź na kartkach służbowych;

3./ aprobować akta departamentów ich oddziału, o ile aprobata nie jest mnie zastrzeżoną, a w tym ostatnim przypadku przeprowadzić rewizyę;

4./ kontrolować wykazy zaległości, które będą im przedkładane przez departamenta ich oddziału i wydawać na tej podstawie potrzebne zarządzenia;

5./ w razie uznania potrzeby zmian personalnych w obrębie ich oddziału, przedstawiać mi odpowiednie wnioski;

6./ prowadzić ewidencyę urlopów, udzielanych urzędnikom ich oddziału przez szefów departamentów, względniem tym ostat-

nim przezemnie, a to na podstawie kartek, przedkładanych im przez szefów departamentów i opiniować podania urzędników ich oddziału o dłuższe urlopy; panowie szefowie departamentów mają niezależnie od tego jak dotychczas przedkładać kartki o urlopach Prezydyum c.k. Namiestnictwa;

7./ w razie potrzeby udzielać upomnień ustnych urzędnikom ich oddziału, względnie przedstawiać mi odpowiednie wnioski;

8./ przedkładać mi propozycye co do ewentualnie wskazanych reform w obrębie ich oddziału. -

Nieobecnego aprobanta będzie zastępować, albo aprobant innego oddziału, albo jeden z radców Namiestnictwa z tego samego oddziału, któremu zastępstwo poruczę i w granicach przezemnie wskazanych. -

Celem rozpatrywania ważniejszych lub trudniejszych spraw, a zarazem celem kształcenia młodszych urzędników będą się odbywać aż do dalszego zarządzenia co dwa tygodnie w dniach z góry przez Panów aprobantów oznaczonych sesye oddziałowe z udziałem Panów szefów departamentów administracyjnych, ewentualnie także departamentów technicznych, sanitarnych, weterynaryjnych lub rachunkowych odnośnego oddziału.- Wszyscy inni urzędnicy konceptowi, administracyjni, ewentualnie na wezwanie Pana aprobanta także techniczni, sanitarni, weterynaryjni lub rachunkowi tego samego oddziału mają być przy tych sesyach obecni.- Porządek dzienny tych sesyi Panowie Kierownicy oddziału będą mi naprzód przedkładać. -

Niezależnie od sesyi oddziałów odbywać się będą sesye, przepisane ustawowo dla rozstrzygnięcia pewnych spraw, jakoteż sesye, na które dla rozpatrzenia spraw większej doniosłości będę zapraszał w poszczególnych wypadkach Panów aprobantów oddziałów, a ewentualnie także Panów szefów departamentów.

Powyższe zarządzenia nie zmieniają w niczem dotychczasowego zakresu uprawnień i obowiązków Panów Szefów departamentów Namiestnictwa, w których ręku pozostaje nadal jak dotychczas kierownictwo fachowych agend należących do ich departamentów i bezpośredni nadzów nad personalem. -

Załączony wykaz obejmuje spis departamentów, które wchodzą w skład każdego oddziału, oraz spis spraw, poruczonych każdemu departamentowi. Panowie Szefowie departamentów, z których według tego spisu niektóre agendy mają być wydzielone, zechcą się postarać, aby niezałatwione ekshibity z odnośnego działu zostały należycie skonsygnowane i Panu Szefowi Departamentu, któremu do załatwienia przypadną, wraz z konsygnacyą za stwierdzeniem odbioru oddane.- Zaszła zmiana w przydziale tych ekshibitów ma być także w protokole podawczym uwidoczniona.- Panowie Szefowie Departamentów zarządzą nadto co potrzeba, aby idenksy departamentów zostały zastosowane do nowego podziału czynności. -

Niniejsze postanowienia wchodzą w życie dnia 1. października b.r. -

C.k. Namiestnik:
Bobrzyński w.r.

Podział czynności c.k. Namiestnictwa.

/.

Departament prezydyalny.

1. Nadzór urzędowania władz politycznych i policyjnych.
2. Mianowanie urzędników politycznych i policyjnych, wyznaczanie im miejsc służby i udzielanie urlopów.
3. Mianowanie urzędników wyższych zakładów naukowych i udzielanie im urlopów.
4. Obsadzanie wyższych godności duchownych.
5. Udzielanie państwowego przyzwolenia na kanoniczną instytucyę duchowieństwa.
6. Wybory do Rady Państwa, Sejmu i Rad powiatowych.
7. Sprawy sejmowe.
8. Sprawy prasowe.
9. Sprawy urzędowej „ Gazety Lwowskiej " i „ Narodnej Czasopysi ".
10. Wykonywanie przepisów o teatrach.
11. Sprawy zgromadzeń.
12. Odszczególnienia.
13. Policya państwowa.
14. Sprawy żandarmeryi.
15. Sprawy próśb do Tronu o udzielanie zapomóg.
16. Akcya ratunkowa w razie klęsk elementarnych w kraju.
17. Sprawy zbierania składek.
18. Sprawy próśb o pozwolenie na urządzenie loteryi fantowych.
19. Współdziałanie w sprawach personalnych i lokalizacyjnych pocztowo-telegraficznych.
20. Współdziałanie w tworzeniu nowych okręgów sądowych i w zmianach granic okręgów politycznych i sądowych. -

21. Sprawy legalizacyjne.

22. Inne sprawy z jakiegokolwiek powodu zastrzeżone lub przekazane Departamentowi prezydyalnemu. -

Oddział I. Namiestnictwa.	Dotychczas Dep.
Sprawy organizacyjne, policyjne, gminne i wojskowe.	
2. Departament I.	
Czynności kancelaryjne c.k. Namiestnictwa. Sprawy personalne władz politycznych i policyjnych, o ile ich nie zastrzeżono Departamentowi prezydyalnemu.	I.
Sprawy ekonomiczne Namiestnictwa, Starostw i władz policyjnych, lokalizacye.	XIII.
Dziennik ustaw państwa, dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych, centralny i lokalny dziennik policyjny i dzienniki rozporządzeń.	I.
Sprawy fiskalne, podatkowe, katastralne i egzekucyjne.	XIII.
Sprawy tyczące się granic Państwa i wogóle wynikające ze stosunku do obcych państw.	XI.
Konskrypcya i statystyka.	IV.
Sprawy tyczące się szlachectwa.	XI.
Sprawy nie przydzielone specyalnie innemu Departamentowi.	XV.
3. Departament II.	
Sprawy tyczące się policyi miejscowej, przekroczenia policyjno-karne, z wyjątkiem przydzielonych innym Departamentom.	VI/a.
Sprawy meldunkowe.	
Regulamin służbowy.	XIII.

	Dotychczas Dep.
Udzielanie pozwoleń na produkcye publiczne z wyjątkiem teatrów.	
Sprawy paszportowe.	Prez.
Taglie za ocalenie życia.	XIII.

4

Departament III.

Sprawy gmin i obszarów dworskich.	I.
Polityczne konsensa na wydzielanie gruntów z ciał tabularnych.	XIII.

5

Departament IV.

Sprawy przynależności gminnej.	XIV.
Sprawy nadania obywatelstwa austryackiego i wyłączenia ze związku Państwa, ostatnie o ile nie dotyczą osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej.	XI.
Szupaśnictwo.	XIV.

6

Departament V/a.

Rekrutacya i służba wojskowa.	
Sprawy pospolitego ruszenia.	
Mobilizacya.	
Klasyfikacya i ewidencya koni.	IV.

7

Departament V/b.

Sprawy kwaterunku wojskowego.	
Sprawy podwód wojskowych.	IV.
Sprawy taks wojskowych.	XIII.
Rejony forteczne.	
Krajowe miejsca funduszowe w wojskowych zakładach naukowych.	
Fundacye dla inwalidów wojskowych.	IV

Dotychczas Dep.

8

Departament VI.

Sprawy ogólne wchodzące w zakres służby administracyjno-rachunkowej. VIII.

Oddział II. Namiestnictwa.

Sprawy sanitarne i techniczne.

9.

Departament VII/a.

Administracyjne sprawy sanitarne, sprawy administracyjne zdrojowisk i miejsc klimatycznych.

Sprawy pensyjne lekarzy rządowych i sprawy zaopatrzenia wdów i sierót po tych lekarzach.

Koncesye na apteki.

Przekroczenia policyjno sanitarne. VI/a.

Koszta szpitalne. XV.

Departament VII/b.

10.

Sprawy sanitarne ze stanowiska zawodowego.

Rewizya superarbitralna c.k. urzędników, sług i innych osób.

Sprawy aptekarskie z wyjątkiem koncesyi aptekarskiej.

Rachunki lekarskie i aptekarskie.

Badanie środków spożywczych.

Sprawy Izb lekarskich.

Zarząd Krynicy. VI/b.

11. 12

Departament VIII/a.

3/12 1912 [illegible] VIII.d. [illegible]

Sprawy administracyjne wodne /: łącznie z mobilizacyjnemi :/

Dotychczas Dep.

Policya wodna. VII/a.

Departament VIII/b. 20/12 1909 podzielony na dwa b. i c
6/7 1909 [illegible] VIII/c
i dep. [illegible]

1. Budownictwo wodne.
2. Opinie techniczne w sprawach wodnych.
3. Sprawy hydrograficzne. VII/c.

Departament IX/a.

13.

Sprawy administracyjno-drogowe.
Przekroczenia policyjno-drogowe.
Sprawy upoważnionych inżynierów, architektów i geometrów.
Sprawy mytnicze.
Koleje żelazne. VII/a.

Departament IX/b.

Sprawy drogowe techniczne. VII/b

Departament X. 17/12 1909 podzielony na trzy

Techniczny zarząd budynków rządowych i wogóle sprawy architektury. VII/b.
Opinie w sprawie budynków kolejowych III/b
Sprawy kotłów parowych VII/b

14. + 9 [illegible] = 23. Oddział III. Namiestnictwa. 10/5 1910 [illegible] X.6 [illegible]

Sprawy wyznaniowe, zakładów naukowych, fundacyj i stowarzyszeń.

Departament XI/a.

24. Wykonywanie ustawy z 7 maja 1874, a mianowicie :
a/ nadawanie prezenty na probostwa regiae collationis,
b./ sprawy karne i zażalenia przeciw duchowieństwu, tudzież przekroczenia przepisów o opłatach stuły,
c./ fundacye i zapisy pobożne,
d./ nadzór nad majątkiem kościelnym, pozbywanie i obciąża-

Dotychczas Dep.

nie majątku kościelnego /: klasztornego :/,

e./ tworzenie nowych parafii, systemizacya nowych posad i zmiana granic parafialnych.

Sprawy konkurencyjne.

Cmentarze wyznaniowe.

Sprawy biskupstw, konsystorzy i kapituł. II/a.

25.

Departament XI/b.

Fundusz religijny, a mianowicie:

a./ zarząd i budżet,

b./ subwencye,

c./ dotacye klasztorów i duchowieństwa parafialnego, tudzież duszpasterzy więziennych,

d./ dary z łaski,

e./ zapomogi,

f./ zarząd interkalarny,

g./ dobra i budynki funduszu religijnego /: budowa, konserwacya :/.

h./ wymiar datku do funduszu religijnego.

Seminarya.

Teologiczne zakłady naukowe.

Wykonywanie ustawy kongrualnej.

Wykup mesznego. II/b.

26.

Departament XII.

Sprawy wyznaniowe akatolików i izraelitów.

Sprawy małżeńskie wszystkich wyznań.

Dodatkowe immatrykulacye i sprostowania metryk wszystkich wyznań.

Zmiany nazwiska.

Zmiany wyznania. X.

27. 28

Departament XIII.

23/12 1910 [illegible] XIII/6 [illegible]

Sprawy kas oszczędności i zakładów kredytowych.

Dotychczas Dep.

Sprawy stowarzyszeń. XI.

Fundacye z wyjątkiem kościelnych i wojskowych. XV.

Sprawy zakładów ubogich i zakładów dobroczynnych. VI/a.

Departament XIV.

29

Sprawy rządowej administracyi szkół, o ile nie podlegają Radzie szkolnej krajowej i o ile tych spraw nie zastrzeżono Departamentowi prezydyalnemu.

Sprawy konserwacyi zabytków historycznych i zabytków sztuki. V.

Oddział IV. Namiestnictwa.

Sprawy przemysłowe i kultury krajowej.

Departament XV/a,
z Biurem przemysłowo-technicznem.

30.

Wykonywanie ustawy przemysłowej i innych ustaw w związku z nią będących lub na jej zasadzie wydanych /: ustawy o przywilejach, wzorach i markach ochronnych, o agentach, inspektorach przemysłowych :/.

Izby handlowo-przemysłowe. III/a.

Biuro przemysłowo-techniczne udziela opinii w sprawach przemysłowych i w sprawach upoważnionych inżynierów, architektów i geometrów. III/b.

Departament XV/b.

31.

Sprawy kas chorych. XVI.

Sprawy stowarzyszeń przemysłowych.

Departament XV/c.

32

Sprawy targów i jarmarków. III/a.

Handel obnośny.

Wykonywanie ustawy o miarach i wagach.

Sprawy urzędów cechowniczych. VI/a.

Wykonywanie przepisów o propinacyjnych i o krajowych opłatach konsumcyjnych. XIII.

Dotychczas Dep.

Sprawy szynkarsko-podatkowe. -

33. Departament XV/d.

Wykonywanie ustaw o ubezpieczeniu robotników od wypadków. XII.

Sprawy ubezpieczenia pensyjnego funkcyonaryuszy prywatnych

34. i niektórych publicznych.

Departament XVI.

35 z Inspektoratem lasowym.

36 Sprawy kultury krajowej, w szczególności: lasowe, polowe, rybackie, polowania, patent o broni.

Chów koni.

Szkoły gospodarcze.

Towarzystwa gospodarskie.

Sprawy naftowe, przedsiębiorstw górniczych i salin.

Sprawy wykupu i regulacyi ciężarów gruntowych. IX.

Administracyjne sprawy weterynaryjne i przekroczenia policyjno-weterynaryjne. VI/a.

37. Departament XVII.

Sprawy weterynaryjne ze stanowiska zawodowego.

Okręgi rewizyjne bydła i mianowanie rewizorów bydła.

Rachunki weterynaryjne. VI/c.

oxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxoxox

O d p i s .

Lwów, dnia 20.grudnia 1908.

Przypomnienie prezydyalne
Nr: 31.

Pozostawiając główny zarząd i nadzór budownictwa wodnego /: Dep. VIII/b :/ Panu c.k. Radcy Dworu Ingardenowi, zarządzam z dniem 1. stycznia 1909 podział tego Departamentu na następujące poddziały:

I. C.k. Radca budownictwa Józef Kriegseisen ma objąć wszystkie budowle regulacyjne na koszt zwyczajnej i nadzwyczajnej dotacyi wodnej, a oprócz tego budowle grupy B wedle ustawy z 18. września 1901 Dz.u.kr. Nr: 103, a w szczególności następujące rzeki:

a./ całą Wisłę,
b./ Dunajec od Zgłobic do ujścia,
c./ Wisłokę od Mielca do ujścia,
d./ San od składu solnego do ujścia,
e./ Dniestr od Żurawna do okopów,
f./ Prut od Kołomyi do granicy bukowińskiej, a nadto z grupy B
g./ Dunajec od Nowego Sącza do Zgłobic,
h./ Wisłokę od Jasła do Mielca,
i./ San od Sanoka do składu solnego, a zarazem ma wydawać opinie techniczne w sprawach łączących się z regulacyą tych rzek. -

II. C.k. Radca budownictwa Teofil Dujanowicz ma objąć wszystkie sprawy rzek objętych ustawą z 18. września 1901, Dz.u.kr. Nr: 103 i nowelą z 9. maja 1907, Dz.u.kr. Nr: 54 z wyjątkiem zabudowań potoków górskich a nadto ma wydawać opinie techniczne w sprawach łączących się z regulacyą tych rzek. -

III. C.k. Radca budownictwa Tadeusz Skrzyszowski ma objąć sprawy regulacyi rzek na podstawie osobnych ustaw krajowych, a więc:

a./ Dniestr od Rozwadowa do Żurawna,
b./ Sołę,
c./ Łomnicę z Czeczwą i Dubą,
d./ Prut powyżej Kołomyi,
e./ Czeremosz,

oraz ma wydawać opinie techniczne w sprawach łączących się z regulacyą tych rzek. -

Oprócz tego ma udzielać opinii technicznych samoistnie /: bez dalszej aprobaty :/ w sprawach /: sporach :/ wodnych prywatnych młynowych, wynikających z ustawy wodnej, a nie łączących się z regulacyą rzek lub melioracyą. -

Panowie referenci ad I. II. i III. wykonują rewizyę wszystkich referatów swojego działu przed rewizyą c.k. Radcy Dworu Ingardena i są odpowiedzialni za należyty tok i odpowiednie załatwianie spraw swego przydziału. -

W szczególności podlegają wszystkie opinie techniczne /: z wyjątkiem opinii w sprawach wodno-prywatnych, o których powyżej wspomniano :/ rewizyi c.k. Radcy Dworu Ingardena. -

Wszelkie akta rachunkowe, które ma załatwiać Departament rachunkowy VI/8 mają Panowie referenci ad I. II. i III. ze swoim podpisem wprost udzielać Departamentowi rachunkowemu. Szef Departamentu VIII/b wykonywać będzie ostateczną rewizyę referatów przed aprobatą. -

Akta prezydyalne mają załatwiać p.p. referenci ad I. II. i III. o ile łączą się ze sprawami im przydzielonemi, zaś akta prezydyalne ogólnej natury będzie załatwiać jak dotąd Szef Departamentu VIII/b. -

W czasie nieobecności c.k. Radcy Dworu Ingardena, mają panowie referenci ad I. II. i III. udzielać potrzebnych wyjaśnień w sprawach przydzielonych im działów, zaś rewizyę

ostateczną spraw pilnych obejmie najstarszy rangą w biurze obecny, referentów ad I. II. III. -

IV. C.k. Radca budownictwa Wiktor Poźniak prowadzić będzie krajowy oddział hydrograficzny i wykonywać pomiary hydrograficzne dla rzek galicyjskich. -

Rferent ten ma załatwiać wszystkie sprawy hydrograficzne objęte statutem organizacyjnym służby hydrograficznej, wydawać opinie techniczne w sprawach hydrograficznych, sprawy dotyczące zarządu biblioteki technicznej i instrumentów mierniczych c.k. krajowego Oddziału hydrograficznego samoistnie /: bez dalszej superrewizyi :/. -

Sprawy personalne, sprawy zarządu funduszami, oraz sprawozdania, które przedkłada się Ministerstwu podlegają rewizyi c.k. Radcy Dworu Ingardena. -

V. Panu inżynierowi Stanisławowi Wagnerowi poruczam administracyę parowców rządowych, pogłębiarek parowych i ręcznych, motorowych warsztatu dla naprawy statków w Nadbrzeziu oraz administracyę portu w Nadbrzeziu. -

Nadto obejmie p. inżynier Wagner zarząd i ewidencyę biblioteki technicznej i wszystkich Kierownictw regulacyi rzek i instrumentów mierniczych, sprzętów kancelaryjnych, przyrządów i przyborów rysunkowych etc. dotąd wykonywany przez P. Radcę budownictwa Poźniaka. -

Opinie w sprawach robót melioracyjnych wykonywanych przez Wydział krajowy wydawać będą na razie referenci ad I. II. III. -

Co do oddziału techniczno-leśnego dla zabudowania potoków górskich wydam później stosowne zarządzenie. -

W razie nieobecności jednego z Kierowników Oddziałów I. II. III. IV. ma go zastąpić najstarszy rangą urzędnik tego oddziału. -

C.k. Namiestnik:

Bobrzyński w.r.

Odpis.

Lwów, dnia 26. stycznia 1909.

Przypomnienie prezydyalne
Nr: 2.

Zmieniając częściowo zarządzony przypomnieniem prezydyalnem Nr: 31 z 28. grudnia 1908 podział Departamentu dla budowli wodnych /: VIII/b. :/ przydzielam sprawy regulacyi rzek na podstawie osobnych ustaw krajowych, które dotychczas prowadził c.k. Radca budowniotwa Tadeusz Skrzyszowski oraz wydawania opinii technicznych w sprawach łączących się z regulacyą tych rzek c.k. starszemu inżynierowi Włodzimierzowi Obertyńskiemu. -

Natomiast do samoistnego /: bez dalszej aprobaty :/ wydawania opinii technicznych w sprawach /: sporach :/ wodnych prywatnych młynowych, wynikających z ustawy wodnej, a nie łączących się z regulacyą rzek lub melioracyą upoważniam c.k. Radcę budownictwa Józefa Kriegseisena. -

Wszystkie inne zarządzenia wydane powyższem przypomnieniem prezydyalnem pozostają nadal w mocy obowiązującej. -

C.k. Namiestnik:
Bobrzyński w.r.

10

Odpis.-

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 7. lutego 1909.-

Przypomnienie prezydyalne Nr. 5.

Zarządzam następującą zmianę w podziale czynności Namiestnictwa:

Wykonywanie przepisów ustawy przemysłowej o przemyśle rękodzielniczym tudzież o pomocnikach przemysłowych wyłącza się z Departamentu XV/a. i przydziela się do Departamentu XV/c.-

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński w.r.-

Odpis.-

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 23. lipca 1909.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 16.

Zmieniając częściowo zarządzony przypomnieniami prezydyalnemi Nr. 31 z 28. grudnia 1908 i Nr. 2 z 26. stycznia 1909 podział Departamentu dla budowli wodnych c. k. Namiestnictwa, powierzam c. k. Radcy budownictwa Józefowi Kriegseisenowi samoistną rewizyę wszystkich rachunków ze zwyczajnej i nadzwyczajnej dotacyi wodnej i grupy B. oprócz aktów kolaudacyjnych i rachunków, przedkładanych c. k. Ministerstwu robót publicznych, a c. k. Radcy budownictwa Teofilowi Dujanowiczowi całkowity zarząd regulacyi rzek grupy A. i noweli z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54, oraz rewizyę wszystkich odnośnych aktów, z wyjątkiem załatwień odchodzących do Wydziału krajowego i do c. k. Ministerstwa robót publicznych oraz ostatecznych obliczeń z przedsiębiorstwami i aktów kolaudacyjnych.

Wszystkie inne zarządzenia, wydane wymienionem przypomnieniem prezydyalnem, pozostają nadal w mocy obowiązującej.-

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński w.r.-

5

L w ó w, dnia 17. grudnia 1909.

Przypomnienie prezydyalne
Nr. 27.

Pozostawiając naczelne Kierownictwo Departamentu K. c. k. Namiestnictwa, którego zakres czynności zostaje niezmieniony, c. k. starszemu Radcy budownictwa Rainerowi Sopuchowi, zarządzam z dniem 1. stycznia 1910 podział tego Departamentu na następujące poddziały:

I. C. k. Radca budownictwa Tytus Pawłowski obejmie:

1/. sprawy zarządu technicznego części budowli państwowych /: t. j. sporządzanie względnie sprawdzanie projektów i kosztorysów na budowle nowe, lub też na rekonstrukcye i adaptacye budynków istniejących, oraz na konserwacyę tychże wreszcie wykonanie tych budowli i robót :/, a to w odniesieniu do następujących budowli:

a/. szkół wyższych /: Uniwersytetów, Politechniki, Akademii weterynaryjnej, Instytutów tych zakładów, Klinik, Bibliotek etc. :/,

b/. szkół średnich /: Gimnazyów, Szkół realnych, c. k. Akademii handlowej, Szkół przemysłowych, Seminaryów nauczycielskich etc. :/,

c/. budowli dla celów wyznaniowych /: Seminaryów duchownych z kościołami :/,

d/. budowli stojących pod zarządem c. k. Ministerstwa rolnictwa /: stadnin wojskowych, zakładu zdrojowego w Krynicy i t.d. :/, oraz budowli funduszowych i budowli przez Państwo subwencyonowanych;

2/. wydawanie opinii w sprawach lokalizacyi władz i

/.

zakładów wymienionych wyżej pod 1/. od a/. do d/.;
3/. wydawanie opinii dotyczących autoryzacyi rządownie upoważnionych cywilnych architektów, tudzież opinii dotyczących budowli w rejonie ogniowym kolei żelaznych, opinii w zakresie szpitalnictwa, ustaw budowlanych i rozmaitych innych kierunków budownictwa lądowego.

II. C. k. Radca budownictwa Stanisław Wojcicki
obejmie:

1/. sprawy zarządu technicznego następujących kategoryi budowli państwowych:

a/. budowli administracyi politycznej /: c. k. Namiestnictwa, c. k. Starostw i c. k. Dyrekcyi Policyi wraz z koszarami straży policyjnych:/,

b/. budowli administracyi skarbowej,

c/. budowli sądowych i zakładów karnych z wyłączeniem budowli nowych należących do zakresu działania eksponowanego z c. k. Ministerstwa robót publicznych starszego radcy budownictwa Franciszka Skowrona,

d/. budowli dla umieszczenia urzędów pocztowych i telegraficznych;

2/. wydawanie opinii w sprawach lokalizacyi władz i urzędów, wymienionych powyżej pod 1/. od a/. do d/. a należących do jego zakresu działania.

III. C. k. Radca budownictwa Stanisław Zdobnicki
obejmie:

1/. sprawy działu maszynowego i nadzoru kotłów parowych wraz z wydawaniem opinii w sprawach maszynowych, kotłowych i elektrotechnicznych, tudzież oceny projektów na urządzenie wodociągów, centralnego ogrzewania, wentylacyi i innych urządzeń mechanicznych;

2/. wydawanie opinii w sprawach tyczących się autoryzacyi inżynierów budowy maszyn.

Wyszczególnione pod 1/. opinie wydawać będzie Radca

./.

budownictwa Zdobnicki samodzielnie bez dalszej superrewizyi.

IV. Bezpośredniej rewizyi Szefa Departamentu, starszego Radcy budownictwa Sopucha zastrzega się następujące sprawy:

1/. sprawy egzaminów rządownie upoważnionych cywilnych architektów, inżynierów budowy maszyn i przemysłu budowlanego /: koncesyonowanych budowniczych i majstrów :/,

2/. sprawy natury ogólnej, o ile nie należą do żadnej z grup, przydzielonych powyżej Radcom budownictwa Pawłowskiemu, Wojcickiemu i Zdobnickiemu, oraz opiniowanie spraw natury osobistej.

V. Akta prezydyalne będą załatwiane przez referentów pod I, II i III wymienionych tylko o tyle, o ile stoją w związku ze sprawami im przydzielonemi.

Każdy z wymienionych wyżej pod I do III referentów będzie wykonywał pod osobistą odpowiedzialnością rewizyę aktów i operatów swojego działu przed superrewizyą Szefa Departamentu.

W razie nieobecności Szefa Departamentu, udzielać będą wszelkich wyjaśnień referenci pod I, II i III wymienieni w sprawach swego działu, rewizyę ostateczną w razie nieobecności Szefa Departamentu w sprawach architektonicznych starszy rangą, a w razie nieobecności i tegoż młodszy rangą referent pod I względnie II, zaś w sprawach maszynowych referent pod III wymieniony, względnie najstarszy urzędnik działu maszynowego.

W razie nieobecności jednego z referentów pod I, II i III wymienionych zastępować go ma najstarszy rangą urzędnik pracujący w dotyczącym dziale.

W końcu zaznacza się, że sprawowanie rewizyi aktów i operatów przez referentów pod I, II i III wymienionych nie uwalnia tychże od obowiązku wykonywania poruczonych

./.

im przez Szefa Departamentu czynności, względnie załatwiania przydzielonych im wprost aktów.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1910.-

C. k. Namiestnik:

Bobrz[illegible]

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

L w ó w, dnia 28. grudnia 1909.

Przypomnienie prezydyalne

Nr. 29.

I/. Zarządzam następującą zmianę w podziale czynności Namiestnictwa z dniem 1. stycznia 1910.

Sprawy zapomóg dla rezerwistów wyłącza się z Departamentu V.a. i przydziela się do Departamentu V.b.

II/. Przydzielam praktykanta konceptowego Namiestnictwa Józefa Dietla z Departamentu V.a. do Departamentu V.b.-

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński

7

[illegible] Namiestnictwa.

Lwów, dnia 28. grudnia 1909.

C. k. Namiestnik

Zarządzenie prezydialne

Nr. 29.

I/. Zarządzam następujące zmiany w podziale czynności Namiestnictwa z dniem 1. stycznia 1910.

Sprawy zapomóg dla rezerwistów wyłącza się z Departamentu V.a. i przydziela się do Departamentu V.b.

II/. Przydzielam praktykanta konceptowego Namiestnictwa Józefa Bielę z Departamentu V.a. do Departamentu V.b.

C. k. Namiestnik:

15

Odpis -

Lwów, dnia 22. kwietnia 1910.

Przypomnienie prezydyalne Nro. 5.

Ministerstwo robót publicznych reskryptem z 21 grudnia 1909, L:55/3 przekazało c.k. Namiestnictwu Zarząd budynków państwowych w kraju w ogóle / a więc budynków szkolnych, sądowych, budynków władz skarbowych etc./. Agendy te przydzielam Departamentowi I. Namiestnictwa z wyjątkiem spraw zarządu budynków uniwersyteckich i szkół wyższych, które pozostają nadal w Departamencie XIV.

C.k. Namiestnik:

Bobrzyński w.r.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

L w ó w, dnia 10. maja 1910.

Przypomnienie prezydyalne
Nr. 6.

Kierownictwo i aprobatę Oddziału I. Namiestnictwa poruczam z dniem 15. b. m. c. k. Radcy Dworu Stanisławowi Grodzickiemu, Oddziału II. c. k. Radcy Dworu Stanisławowi Ustyanowskiemu, Oddziału III. Wiceprezydentowi Namiestnictwa Włodzimierzowi hr. Łosiowi, Oddziału IV. nadal Radcy Dworu Bogumiłowi Szeligowskiemu.

W czasie urlopu Wiceprezydenta hr. Łosia zastępować go będzie w aprobacie spraw Oddziału Radca Namiestnictwa Roman Szymanowski a w aprobacie spraw prezydyalnych, których sobie nie zastrzegłem, Radca Dworu Stanisław Grodzicki.

Kierownictwo Biura prezydyalnego poruczam Radcy Namiestnictwa Antoniemu Schultisowi, Kierownictwo Departamentu II. Staroście Wojciechowi Wencowi, Departamentu IV. Staroście Włodzimierzowi Bętkowskiemu, Departamentu IX a. Staroście Sewerynowi Semlerowi, Departamentu X b. Staroście Juliuszowi Bronarskiemu, Departamentu XIV. Staroście Edmundowi Jurystowskiemu.-

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński

Prezydyum c. k. Namiestnictwa

L w ó w, dnia 10. maja 1910.

Rozporządzenie prezydyalne
Nr. 6.

Kierownictwo i sprawy Oddziału I. Namiestnictwa powierzam w dniu 16. b. m. c. k. Radcy Dworu Stanisławowi Grodzickiemu, Oddziału II. c. k. Radcy Dworu Stanisławowi [illegible], Oddziału III. Wiceprezydentowi Namiestnictwa Włodzimierzowi hr. Łosiowi, Oddziału IV. nadal Radcy Dworu Bogumiłowi Szeligowskiemu.

W czasie urlopu Wiceprezydenta hr. Łosia zastępować go będzie w sprawowaniu spraw Oddziału Radca Namiestnictwa Roman Dzjamanowski a w sprawach spraw prezydyalnych, których sobie nie zastrzegłem, Radca Dworu Stanisław Grodzicki.

Kierownictwo Biura prezydyalnego powierzam Radcy Namiestnictwa Antoniemu Schnitzlerowi, Kierownictwo Departamentu II. Staroście Wojciechowi Tracowi, Departamentu IV. Staroście Włodzimierzowi Bylicowskiemu, Departamentu IX a. Staroście Sawerynowi Renierowi, Departamentu I b. Staroście Juliuszowi Bronarskiemu, Departamentu XIV. Staroście Edmundowi Jurystowskiemu.-

C. K. Namiestnik

17

Odpis.-

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 10. maja 1910.-

Przypomnienie prezydyalne Nr. 7.

Zarządzam z dniem 15. maja b. r. następujące zmiany w rozkładzie czynności Namiestnictwa ustanowionym przypomnieniem z dnia 11. września 1908, Nr. 22:

1/ Policyjne wydalenia i szupasowania wydzielam z Departamentu IV. a przyłączam do Departamentu II.,

2/ Sprawy stawiennictwa na obcym placu poboru /:§ 27 p.w.w. I.:/ i zwalniania popisowych od stawiennictwa /:§ 108 p.w.w.I.:/ wydzielam z Departamentu V/a. a przeznaczam Departamentowi V/b.

3/ Sprawy administracyjne tyczące się budynków rządowych wydzielam z Departamentu I. i tworzę dla nich osobny Departament X/b., sprawy umieszczenia i budynków szkół wyższych należeć będą jednak nadal do Departamentu XIV. -

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński w. r.-

10

18

Odpis

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

12.183/pr. Lwów, dnia 19 września 1910.

Do
Pana c. k. Dyrektora rachunkowego
w
Namiestnictwie

Zarządzam nowe ugrupowanie oddziałów rachunkowych Namiestnictwa, przystosowane do wtórych sekcyi administracyjnych, według załączonego wykazu.-

Gdy zarządzenie to wchodzi w życie z chwilą opróżnienia lokalności zajmowanych dotąd przez Krajową Radę szkolną, polecam Panu, aby mi niezwłocznie przedłożył wykaz imienny urzędników rachunkowych, których należałoby przydzielić do poszczególnych nowych oddziałów.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński w. r.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

12183/pr. Lwów, dnia 19. września 1910.

Okólnik.

Wszystkim P.P. Szefom Sekcyi i Departamentów Namiestnictwa

do wiadomości.

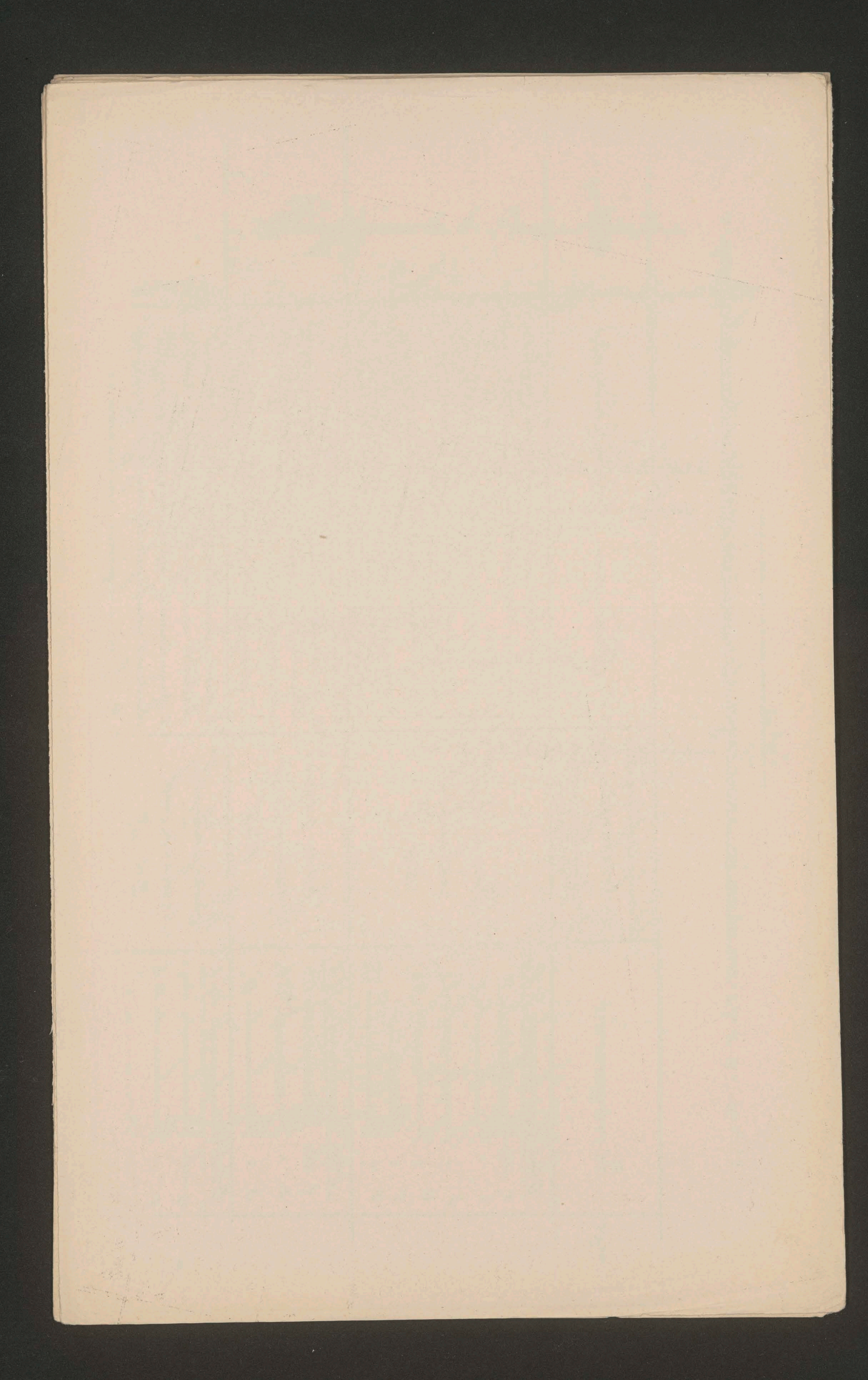
C. k. Namiestnik:

Bobrzyński

Wykaz

otworzyć się mających oddziałów rachunkowych obok departamentów administracyjnych.

Sekcye	Umieszczenie	Liczba oddziałów rachunkowych i przydzielonych sił rachunkowych	Treść spraw do załatwienia	Uwaga
I.	Obok Departamentu I. Nam. 1, dla Departamentu I. 2 " Departamentu II. 3 " Departamentu V a 4 " Departamentu V b 5 " Prezydyum 6 " Departamentu VI.	Dwa oddziały rachunkowe 24. sił	1, Sprawy stanu politycznego i statystyki o ruchu ludności, bezpieczeństwo publiczne, straż wojsk policyjna. 2, sprawy paszportowe i taksy za ocalenie życia. 3. sprawy aszterunkowe, mobil, wsparć dla rodzin rezer. Kontyngent rekrutów. 4, sprawy kwaterunkowe, taksy wojskowe wykazy cen mięsa i ordynacyjnej 5. sprawozdanie rachunków administracyi gazety krowskiej i zasiłków dla gmin z powodu szkół elementarnych 6, sprawy ogólno rachunkowe.–	
	Obok Departamentu VII b. 1, dla Departamentu VII a 2 " Departamentu VII b. 3, " Departamentu VI.	Jeden oddział rachunkowy 11. sił.	1, Tryktyfikacya taks aptekarskich.– 2, Sprawozdanie rachunków kosztów komisyjnych lekarskich i aptekarskich, statystyka co do szczepienia ospy.– 3. sprawy ogólno rachunkowe i depozytowe	
II.	Obok Departamentu VIII b 1, dla Departamentu VIII a 2, " Departamentu VIII b 3, " Departamentu VI.	Dwa oddziały rachunkowe 24 sił.	1, sprawy podatków od gruntów funduszu budowli wodnych i sprawy policyi wodnej. 2. Sprawdzanie rachunków z wykonanych budowli wodnych i sprawy hydrograficzne 3. Sprawy ogólno rachunkowe.	
	Obok Departamentu IX b. 1. dla Departamentu IX a	Jeden oddział [illegible]	1 sprawy dotyczące urzędników technicznych i służby techn. 2 [illegible]	

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 23. grudnia 1910.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 20.

Z dniem 1. stycznia 1911 utworzone będą Departamenta:

1/ XIII/b. - /fundacye z wyjątkiem kościelnych i wojskowych, sprawy zakładów ubogich i zakładów dobroczynnych;/

2/ XV/e. - /sprawy przemysłu gospodnio-szynkarskiego, sprawy szynkarsko podatkowe, sprawy opłat konsumcyjnych./

Sprawy powyższe wyłączone będą z Departamentu XIII., który nazywać się będzie XIII/a, względnie z Departamentu XV/a, XV/c. i III.

Kierownictwo Departamentu XIII/b. poruczam Panu Staroście Wawrauschowi, Departamentu XV/e Panu Radcy Namiestnictwa Brücknerowi.-

C. k. Namiestnik:

/ Bobrzyński

Lwów, dnia 9. stycznia 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 1.

Zarządzam następujące rozmieszczenie biur Namiestnictwa:

S e k c y a I.

Departament I od Nr. 65 do 68 w głównym gmachu na I. piętrze.
O. r.......... od Nr. 56 do 62 w " " " " "
Departament II od Nr. 69/a do 70 w " " " " "
" III od Nr. 52 do 55 w " " " " "
" IV ub.Nr. 41,42 i 37 w " " w parterze.
" V/a od Nr. 119 do 125 w " " na II. piętrze.
" V/b od Nr. 116 do 118 w " " " " "
i Nr. 4 w " " w parterze.
Dyrektor rach. Nr. 130 i 131 w " " na II. piętrze.

S e k c y a II.

Departament VII/a od Nr. 221 do 224 w przybudowie na II.piętrze.
" VII/b od Nr. 105 do 112 w głównym gmachu na II. "
O. r............ od Nr. 203 do 206 w przybudowie na I.piętrze.
Departament VIII/a od Nr. 167 do 171 w głównym gmachu na III. "
" VIII/b od Nr. 151 do 160 w " " " " "
" ogól.techn. od Nr. 147 do 147 w " " " " "
O. r. Nr. 226,225 i od Nr.234 do 239 w przybudowie na II. "
Ropa...............od Nr. 257 do 258 w " " III. "
Parostatki.......... Nr. 240 do 241 w " " " "
Hydrografia.......... Nr. 242 do 252 w " " " "
Departament IX/a od Nr. 177 do 180 w głównym gmachu na III. "
" IX/b od Nr. 164 do 176 i
172, 181 w " " " " "
O. r..........od Nr. 161 do 163 w " " " " "
Departament X/a od Nr. 138 do 146 i 184 w " " " " "
Oddział mechan. od Nr. 253 do 256 w przybudowie na III. piętrze.
Departament X/b Nr. 182 i 183 w głównym gmachu " " "

Potoki górskie pozostaną na obecnym miejscu w bud. ks. Lubomirskiej na II. piętrze.

Geometrzy, 2 ub. przy Potokach w bud. ks. Lubomirskiej na II.piętrze.

S e k c y a III.

Departament XI/a 4 ub. na Wallachówce I. p. /dawniej Dep. IX/b/.

" XI/b 3 " " " " " / " ost. pokój Dep. IX/b, pokój radcy rach. Zimnego i pokój Dep. XVII/

" XII 5 " " " na parterze /dawniej Dep.I/.

Oddziały rachunkowe zajmą na parterze i na I. p. resztę ubikacyi z wyjątkiem dwóch ubikacyi I. piętra.

Departament XIII/a z dwoma urzędnikami rach. 5 ub. u ks. Lubomirskiej na II. p. /dawniej 3 ub. Dep. XV/b i 1 ub. Dep.V/b/.

Departament XIII/b 3 ub. u ks. Lubomirskiej na II. p. /resztę ub. Dep. V/b/.

" XIV i O. r. od Nr. 197 do 202 w przybudowie na parterze.

S e k c y a IV.

Departament XV/a od Nr.126 do 129 w głównym gmachu na II. piętrze.

Technicz.przemysł. Nr.137/a i 137/b w " " " " "

Departament XV/b od Nr. 101 do 104 w " " " " "

" XV/c od Nr. 95 do 96/a i b w " " " " "

" XV/d od Nr. 113 do 115 w " " " " "

" XV/e od Nr. 132 do 134 w " " " " "

" XVI/a od Nr. 90 do 93 w " " " " "

" XVI/b Nr. 94/a i b i 136 w " " " " "

" XVII Nr. 207 i 209 i od Nr. 215 do 220 w przybudowie na I. piętrze.

O. r.............od Nr. 210 do 214 w " " " "

Superrewidenci rachunkowi.

Sekcyi I ub. Nr. 89 w głównym gmachu na I. piętrze.

" II " Nr.150 w " " " III. "

" III jedną ubikacyę na Wallachówce w parterze.

" IV ub. Nr. 88 w głównym gmachu na I. piętrze.

Archiwum ub. Nr. 28 do 36 w głównym " " parterze.

Czytelnia " Nr. 38 do 40 w " " " "

Dyrekcya urzędów pomocniczych, stara registratura i ekspedyta pozostaną na dawnem miejscu, t. j. w głównym gmachu na parterze z przydaniem ub. Nr. 24 do 27 po dawniejszym ekspedycie Rady szkolnej krajowej.

A p r o b a n c i.

Sekcyi I ub. 50 i 51 w głównym gmachu na I. piętrze.
" II " 99 i 100 w " " " II. "
" III 2 ub. na Wallachówce I. piętro.
" IV ub. 97 i 98 w głównym gmachu na II. "

Radca Dworu Zimny ub. Nr. 49 w głównym gmachu na I. piętrze.
Urząd pocztowy ub. Nr. 63, 64 i połowę ub. 62 w głównym gmachu na I.p.

Zarządzenie to ma być zaraz wykonane.

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński

O d p i s .

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 9. stycznia 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr: 2.

Inspektorat lasowy, połączony dotychczas z Departamentem XVI., tworzyć będzie odtąd osobny Departament z nazwą Departament XVI/b. - Dotychczasowy Departament XVI. nazywać się będzie odtąd Departament XVI/a. -

C.k. Namiestnik:
Bobrzyński w.r.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 10. stycznia 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 3.

Dla spraw budownictwa państwowego w Galicyi tworzy się osobny techniczny Oddział aprobacyjny Namiestnictwa, składający się z sześciu następujących Departamentów:

1/ VIII og. Departament spraw ogólno-technicznych.

1. Techniczne sprawy w ogólności i kwestye zasadnicze.
2. Sprawy personalne urzędników budownictwa państwowego.
3. Sprawy personalne niższych organów wykonawczych budownictwa państwowego.
4. Sprawy techników prywatnych.
5. Egzamina praktykantów budownictwa państwowego.
6. Opracowanie i zestawienie ostateczne preliminarzy budownictwa państwowego.
7. Nadzór nad użyciem kredytów, przeznaczonych dla budownictwa państwowego.
8. Jednolite załatwianie spraw technicznych, które dotyczą kilku Departamentów technicznych.

Referaty 2, 3 i 4 mają się ograniczać do udzielania opinii dla biura prezydyalnego, względnie dla odnośnych Departamentów administracyjnych.

2/ VIII/b. Departament państwowej regulacyi rzek.

1. Techniczne i techniczno-administracyjne sprawy państwowego zarządu budownictwa wodnego.
2. Techniczne i techniczno-administracyjne sprawy regulacyj rzek i zabudowań potoków górskich, przeprowadzanych na podstawie ustaw z 11. czerwca 1901, Dz.

./.

p. p. Nr. 66 i z 9. maja 1907, Dz. u. kr. Nr. 54.
3. Ewidencya i asygnowanie przyzwolonych kredytów.

3/ VIII/c. Departament budownictwa wodnego.

1. Techniczne opinie w sprawach wodno-prawnych i współudział przy załatwianiu tych agend.
2. Techniczne i techniczno-administracyjne sprawy robót melioracyjnych względnie współudział przy załatwianiu tych agend.
3. Służba hydrograficzna /:krajowy Oddział hydrograficzny:/.
4. Ewidencya i asygnowanie przyzwolonych kredytów.

4/ IX/b. Departament budowy dróg i mostów.

1. Techniczne i techniczno-administracyjne sprawy państwowych i w zarządzie państwowym znajdujących się dróg i mostów.
2. Opinie techniczne w sprawach drogowo-prawnych.
3. Ewidencya i asygnowanie przyzwolonych kredytów.
4. Ewidencya dróg i kolei żelaznych jakoteż stwierdzanie odległości.

5/ X/a. Departament architektoniczny.

1. Opracowanie technicznych i techniczno-administracyjnych spraw wszystkich budowli architektonicznych.
2. Opinie techniczne w sprawach prawnych budowli architektonicznych.
3. Egzamina budowniczych, kamieniarzy, murarzy i cieśli itd. oraz załatwianie odnośnych aktów.
4. Utrzymywanie budynków państwowych.
5. Ewidencya i asygnowanie przyzwolonych kredytów.

jako subreferat:

Techniczne sprawy nadzoru kotłów parowych jakoteż wogóle

./.

techniczne sprawy maszyn i automobilów.

6/ X/c. Departament techniczno-przemysłowy.

Opracowanie przemysłowych spraw pod względem technicznym.

Kierownik technicznego Oddziału aprobacyjnego.

Zadaniem jego będzie rewizya wszystkich aktów Departamentów technicznych i aprobata tych aktów, które nie są zastrzeżone aprobacie mojej względnie mego zastępcy.

Zastrzegam sobie względnie mojemu zastępcy aprobatę następujących spraw:

1/ Techniczne sprawy w ogólności i kwestye zasadnicze, a w szczególności pod względem prawodawczym.

2/ Redakcya ostateczna preliminarzy służby budownictwa państwowego.

3/ Zatwierdzanie projektów budowy, o ile to leży w kompetencyi Namiestnictwa.

4/ Zarządzenia co do podjęcia robót budowlanych.

5/ Zarządzenia co do wiklin, będących własnością państwowego funduszu budowli wodnych.

6/ Zarządzenia co do zażaleń, podniesionych przez strony prywatne podczas budowy odnośnie do robót budowlanych.

7/ Wszystkie sprawy personalne.

8/ Wszystkie relacye do Ministerstw oraz korespondencya z galicyjskim Wydziałem krajowym.

9/ Inne sprawy techniczne mogę względnie może mój zastępca zastrzedz w każdej chwili do swej decyzyi i aprobaty.

Sprawy techniczne, które dotyczą także kwestyi prawnych, należy ante approbationem przesyłać dotyczącemu

./.

Departamentowi administracyjnemu do oświadczenia się, a Departament administracyjny ma na referacie wpisać swą opinię.

Kierownictwo technicznego Oddziału aprobacyjnego, a zarazem kierownictwo Departamentu ogólno-technicznego /:VIII/og.:/ poruczam Radcy Dworu, Romanowi Ingardenowi, w razie przeszkody najstarszemu rangą starszemu Radcy budownictwa.

Kierownictwo Departamentu VIII/b. poruczam Radcy budownictwa Teofilowi Dujanowiczowi,

Departamentu VIII/c. starszemu Radcy budownictwa, Wiktorowi Poźniakowi,

Departamentu IX/b. starszemu Radcy budownictwa, Waleryanowi Pichlowi,

Departamentu X/a. starszemu Radcy budownictwa, Rajnerowi Sopuchowi, zaś subreferat spraw maszynowych starszemu Radcy budownictwa, Stanisławowi Zdobnickiemu.

Departamentu X/c. starszemu Radcy budownictwa, Władysławowi Skwarczyńskiemu.

Zastępcą moim w sprawach zastrzeżonych mojej aprobacie pozostaje Radca Dworu, Dr. Stanisław Ustyanowski.

Zarządzenie to wchodzi w życie z dniem 15. stycznia b. r.-

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński

We Lwowie, 9. lutego 1911.

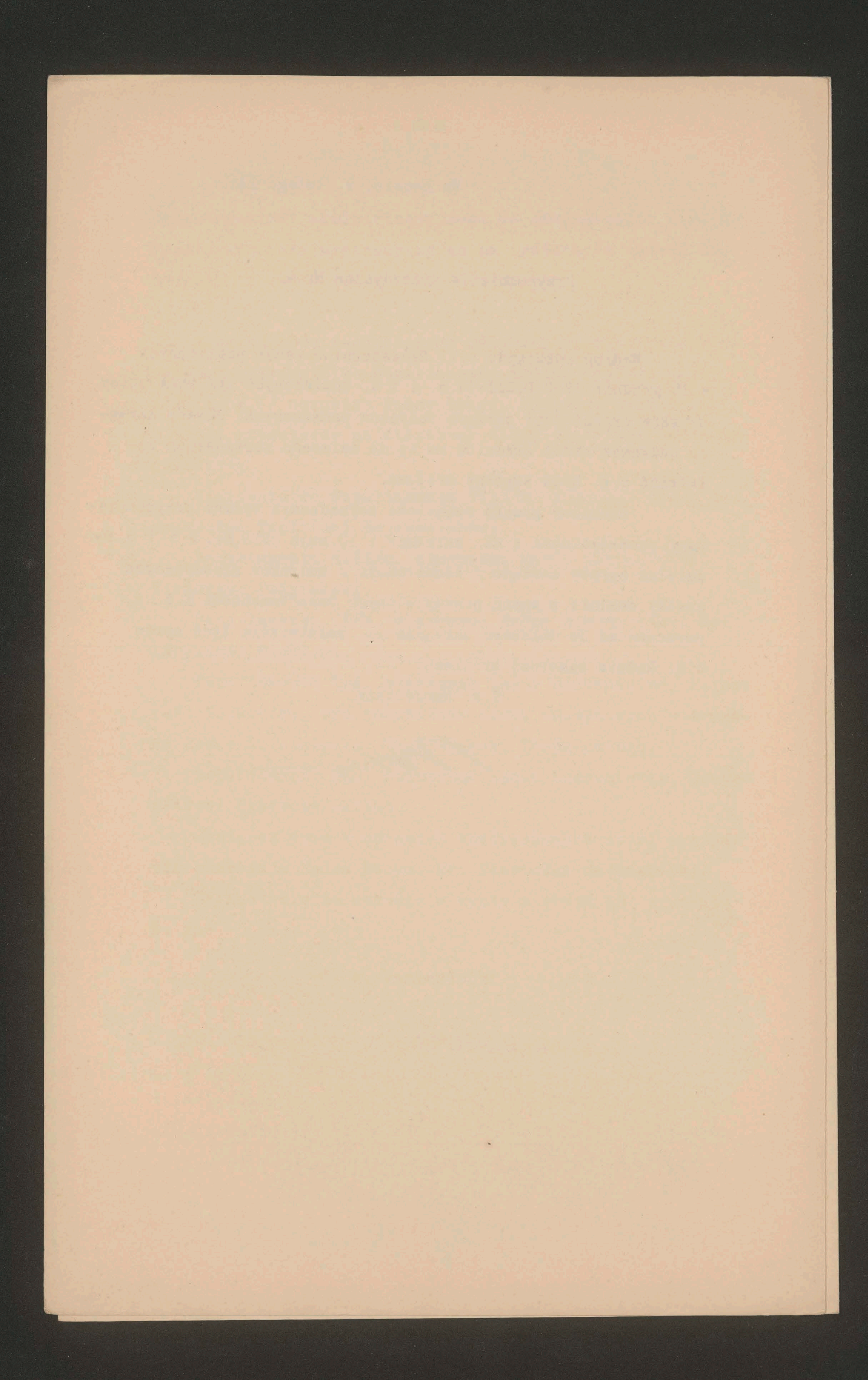
Przypomnienie prezydyalne Nr.4.

Według reskryptu c.k. Ministerstwa robót publicznych z 16. grudnia 1910, L.211-IV.a. i § 4. udzielonych tym reskryptem zarysów organizacyi zarządu budynków państwowych, sprawy zarządu budynków szkół średnich ma aż do dalszego zarządzenia załatwiać c.k. Rada szkolna krajowa.

Zmieniam przeto częściowo zarządzenia wydane przypomnieniami prezydyalnymi z 22. kwietnia i 10. maja 1910, Nr. 5 i 7 i wydzielam sprawy zarządu / konserwacyi:/ budynków mieszczących szkoły średnie z agend przydzielonych Departamentowi X.b. i poruczam aż do dalszego zarządzenia, załatwianie tych spraw c.k. Radzie szkolnej krajowej.

C.k. Namiestnik:

[signature]

We Lwowie, 23. lutego 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 6.

W ślad przypomnienia prezydyalnego z 10.stycznia 1911,Nr.3,którem utworzony został osobny techniczny oddział aprobacyjny Namiestnictwa składający się z sześciu Departamentów,przeznaczam do służby w nowo utworzonych Departamentach następujących urzędników:

w Departamencie VIII og. radcę budownictwa Józefa Kriegseisena,starszego inżyniera Emila Rosenbuscha i adjunkta budownictwa Edwarda Hilbrichta;

w Departamencie VIII b,radców budownictwa Władysława Kostkiewicza i Włodzimierza Obertyńskiego,inżynierów Stanisława Melcherta,Stefana Hryniuka,Mieczysława Stankę i Liberata Krasuckiego,adjunktów budownictwa Władysława Kęckiego i Jana Tyrałę,oraz asystenta dla służby hydrograficznej Brunono Filipowskiego;

dla spraw zakładów na ropę starszego inżyniera Witolda Jakimowskiego, inżyniera Piotra Jackowskiego,adjunktów budownictwa Józefa Zaczka i Tadeusza Nakulskiego i praktykanta budownictwa Adama Hołubowicza;

dla spraw mechanicznych parostatków rządowych i odnośnej administracyi inżyniera Stanisława Wagnera;

dla ewidencyi gruntów funduszu regulacyi rzek i odnośnych pomiarów adjunkta budownictwa Mieczysława Dobruckiego,praktykantów budownictwa Władysława Sikorskiego i Jakóba Sygalla;

dla opracowania generalnych projektów regulacyi potoków górskich objętych ustawą z 9.maja 1907,Dz.u.kr. Nr.54 inżyniera Jana Wowkonowicza,adjunktów budownictwa Bronisława Waydowskiego,Binema Kleinera,oraz praktykantów budownictwa Alfreda Samołyka,Henryka Zaufalla i Oskara Frisera;

w Departamencie VIII c, starszych inżynierów Stanisława Lorscha i Karola Peszkowskiego,inżynierów Ottona Nadolskiego i Wiktora Łuczkowa. -

---

Równocześnie zarządzam następujące rozmieszczenie wymienionych Departamentów technicznych:

Departament VIII og, od Nr. 147 do 149 w głównym gmachu na III.piętrze, oraz przybudówka na korytarzu na umieszczenie oddziału kancelaryjnego.

Superrewident rachunkowy Nr. 150.

Departament VIII b, od Nr.151 do 160 w głównym gmachu na III.p.z tego oddział kancelaryjny Nr.151,parostatki Nr.152,ropa Nr.153 oraz Nr.257 i 258 w budynku bocznym na III.p.na umieszczenie ewidencyi gruntów funduszu wodnego i regulacyi rzek.-

Departament VIII c, Nr.240 i 241 w bocznym gmachu na III.p. Oddział kancelaryjny wspólnie z kancelaryą krajowego oddziału hydrograficznego.-

W korytarzu przy ubikacyi Nr.241 należy wykonać komórkę na umieszczenie instrumentów oddziału hydrograficznego. -

Zarządzenie to wschodzi natychmiast w życie. -

C.k. Namiestnik:

Bobrzyński w.r.

17

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 7. lipca 1911.

Kierownictwo Departamentów:
VII/a i XV/d.-

Przypomnienie prezydyalne Nr. 11.

Poruczam kierownictwo Departamentu VII/a c.k. Starosście Justynowi Szwedzickiemu, a kierownictwo Departamentu XV/d c.k. Staroście Julianowi Napadiewiczowi.-

C.k. Namiestnik:

[signature]

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 21. września 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr.17.

Przypomnieniem prezydyalnem z dnia 28. grudnia 1908, Nr.80 upoważniłem Panów Szefów Departamentów do aprobowania takich t y m c z a s o w y c h załatwień, które nie są skierowane do władz przełożonych, ani nie przesądzają późniejszej decyzyi lub ostatecznemu załatwieniu sprawy.

Z powodu konkretnego przypadku zwracam uwagę, że tylko i wyłącznie Pp. Szefowie Departamentów są upoważnieni do aprobowania załatwień tymczasowych w myśl powyższych wskazówek, że więc upoważnienie to nie dotyczy w żadnym przypadku urzędników, którzy tylko chwilowo /urlop, słabość itp./ zastępują pp. Szefów Departamentów.

Urzędnicy zastępujący chwilowo Szefów Departamentów a nie mający osobnem zarządzeniem poruczonego kierownictwa Departamentu mają przeto wszystkie sprawy przedkładać Pp. Aprobantom oddziałów.

C. k. Namiestnik:

/ Bobrzyński

Lwów, dnia 19. października 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 21.

Zwalniam Radcę Dworu Romana I n g a r d e n a z kierownictwa Departamentu ogólno-technicznego /:VIII/og.:/, poruczając zarazem kierownictwo tego Departamentu Radcy budownictwa Józefowi K r i e g s e i s e n o w i.

Co do aprobaty spraw załatwianych w Departamentach technicznych c. k. Namiestnictwa zarządzam, co następuje:

Szefowie Departamentów technicznych są upoważnieni do aprobowania takich tymczasowych załatwień, które nie są skierowane do władz przełożonych, ani nie przesądzają późniejszej decyzyi lub ostatecznemu zarządzeniu w samej sprawie.

Zauważam jednak, że tylko i wyłącznie PP. Szefowie Departamentów są upoważnieni do powyższej aprobaty, że więc upoważnienie to nie dotyczy w żadnym przypadku urzędników, którzy tylko chwilowo /:urlop, słabość, itp.:/ zastępują PP. Szefów.

Urzędnicy zastępujący chwilowo Szefów Departamentów a nie mający osobnem zarządzeniem poruczonego kierownictwa Departamentu mają przeto wszystkie sprawy przedkładać PP. Aprobantom oddziału.

Zarządzenie to nie uwłacza prawu P. Aprobanta oddziału wydawania wskazówek Panom Szefom Departamentów technicznych także co do tymczasowych załatwień, względnie pozostawienia sobie pewnej części aprobaty tych spraw.

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński

20

31

Lwów, dnia 11. grudnia 1911.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 29.

Zarządzam z dniem 1. stycznia 1912 następujące zmiany w rozkładzie czynności Namiestnictwa ustanowionym przypomnieniem z dnia 11-go września, 1908, Nr. 22. :

1./ Sprawy egzaminów praktycznych z ustawodawstwa i postępowania administracyjnego wydzielam z Departamentu I. a przydzielam Departamentowi prezydyalnemu. -

2./ Sprawy tyczące się szlachectwa wydzielam z Departamentu I. a przyłączam do Departamentu XIII b. -

C.k. Namiestnik:

[signature]

21

Lwów, dnia 13. grudnia 1911.

Rozporządzenie prezydialne Nr. 28.

Zarządzam z dniem 1. stycznia 1912 następujące zmiany w rozkładzie czynności Namiestnictwa ustanowionym rozporządzeniem z dnia 11-go września 1908, Nr. 22.

1./ Sprawy egzaminów praktycznych z ustawodawstwa i postępowania administracyjnego wydzielam z Departamentu I. a przydzielam Departamentowi prezydialnemu.

2./ Sprawy tyczące się [illegible] wydzielam z Departamentu I. i przydzielam do Departamentu XIII b.

C.k. Namiestnik:

We Lwowie, dnia 10. marca 1912.-

Przypomnienie prezydyalne

Nr. 3.

Poruczam kierownictwo Departamentu IX.a.p. Staroście Adolfowi Stransky'emu.-

Przeznaczam:

Starostę Józefa Świtalskiego z Dep.XII do Dep.X.b., starszego komisarza powiatowego Andrzeja Hofmanna do Dep. XV.d., komisarzy powiatowych Dra Tadeusza Chmielarskiego z Dep. VIII/a. do Dep. V.a., Józefa Dworskiego z Dep.X.b. do Dep.XII., Adolfa Galewskiego do Rady szkolnej krajowej /: Biuro I.:/ , Tadeusza Spissa do Dep. XIV., Wiktora Hinzego do Dep. XVI.a., koncypistę Namiestnictwa Maryana Jaworskiego z Dep.XV.d. do Dep. IX.a., praktykantów konceptowych Namiestnictwa Józefa Piotrowskiego do Dep.XV.a., Romana Frankowskiego do Dep. XV.b., Franciszka Bubeniczka do Dep. V.a., Jana Nawojewskiego do Dep.XV.d., Tadeusza Dobiję do Dep. IV., asystenta rachunkowego Władysława Magońskiego z Dep.XIV. do Dep. V.b.-

C.k. Namiestnik:

[signature]

We Lwowie, dnia [illegible]

P r z y [illegible] p r [illegible]

Nr. 3.

Formalnem kierownictwo Departamentu II.a. [illegible] Adolfowi Strzelecky'emu.-

Przeznaczam:

Starostę Józefa Świtalskiego z Dep.XII do Dep.X.b., starszego komisarza powiatowego Andrzeja Hofmanna do Dep XV.d., komisarzy powiatowych Dra Tadeusza Chmielarskiego z Dep. VIII/a. do Dep. V.a., Józefa Dworskiego z Dep.X.b. do Dep.XIII., Adolfa Galewskiego do Rady szkolnej krajowej /: Biuro I.:/, Tadeusza Sypieńa do Dep. XIV., Wiktora [illegible]kego do Dep. XVI.a., koncypistę Namiestnictwa Maryana Jaworskiego z Dep.XV.d. do Dep. II.a., praktykantów koncepowych Namiestnictwa Józefa Piotrowskiego do Dep.XV.a., Romana Frankowskiego do Dep. XV.b., Franciszka [illegible] do Dep. V.a., Jana Nawojenskiego do Dep.XV.d., Tadeusza [illegible] do Dep. IV., asystenta rachunkowego Władysława [illegible]skiego z Dep.XIV. do Dep. V.b.-

C.k. Namiestnik:

[illegible]

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.
176/g. Lwów, dnia 29. marca 1912.

Przypomnienie prezydyalne Nr. 5.

Reskryptem z 9. marca 1912, L. Pr. 876/1911 Prezydyum c. k. Najwyższej Izby obrachunkowej załatwiając wynik ostatniej lustracyi Departamentu rachunkowego Namiestnictwa, zauważyło, że skonstatowano przy tej lustracyi zatrudnianie urzędników rachunkowych w znacznej mierze agendami do Departamentu rachunkowego nie należącemi.

Odnośny ustęp powyższego reskryptu opiewa:

"Von den Vorständen der administrativen Departements der k. k. Statthalterei werden nämlich den ihnen angegliederten Abteilungen des Rechnungsdepartements nicht nur jene in der vorgeschilderten Art an die Administrativdepartements gelangenden Eingaben zur Erledigung zugewiesen, welche instruktionsgemäss den Wirkungskreis des Rechnungsdepartements betreffen, sondern auch solche Geschäftsstücke, deren Erledigung den betreffenden Administrativdepartements selbst obläge.

Von Geschäften der letzterwähnten Art wären insbesondere folgende hervorzuheben:

1/ Die Verfassung sämtlicher Zahlungsverfügungen an die Kassen;

2/ die Verfassung von Berichten an die k. k. Ministerien;

3/ die Korrespondenz mit der k. k. Finanzprokuratur und mit der k. k. Finanzlandesdirektion behufs Sicherstellung verschiedener Forderungen;

4/ alle Angelegenheiten, welche Verbotslegungen auf fixe Bezüge betreffen;

5/ Rekursangelegenheiten;

6/ die Offertausschreibungen, betreffend Lieferungen und Herstellungen;

7/ die Korrespondenz in Zuständigkeitsangelegenheiten;

23

8/ die Bemessung der Ruhegenüsse der Beamten und Professoren, sowie deren Witwen, dann der Sterbequartale und der Erziehungsbeiträge;

9/ die Verhandlungen wegen Beistellung von Naturalwohnungen für die Funktionäre der Polizeidirektionen bei den Eisenbahnverwaltungen;

10/ Anträge auf Bewilligung höherer Bezüge für staatliche Funktionäre;

11/ Anträge auf Gestattung des Verkaufes ausrangierter Inventargegenstände;

12/ die Sicherstellung der Grundbuchseintragung und der Steuerbefreiung ärarischer Grundstücke;

13/ Anträge auf Bewilligung diverser Adaptierungsarbeiten;

14/ die Erledigung von Angelegenheiten der sogenannten pro praeterito-Landesstrassenfonds, auch wenn sie nicht die Prüfung der bezüglichen Rechnungsabschlüsse betreffen;

15/ die Akten, betreffend die Sicherstellung der Pfründenvermögen beim Ableben oder bei der Übersetzung von Pfarrern, sowie Akten, betreffend die Übergabe dieser Pfründenvermögen an die neuernannten Benefiziaten, ferner Angelegenheiten, betreffend die Verpachtung von Temporalien während der Interkalarzeit;

16/ Anträge auf Genehmigung der Aufnahme von Zöglingen in die Diözesanseminarien;

17/ Anträge auf Verleihung des Tischtitels für die auszuweihenden Zöglinge;

18/ Anträge auf Erwirkung von Stipendien für die Priesterstandskandidaten;

19/ Anträge auf Erwirkung von Unterstützungen für die Mitglieder der Domkapitel und für Seminarvorsteher;

20/ die Angelegenheiten, betreffend die Zinsenbezugsberechtigung von den zu Gunsten der Kirchen-, Armen-, Spitälerfonds

vinkulierten Obligationen;

21/ die Angelegenheiten, betreffend die Stiftungen, Verschreibungslegate, die Aenderung der bezüglichen Kapitalsveranlagung etc. /:z. B. Verkauf, Tausch, oder Expropriation des Grundbesitzes, Richtigstellung des Hypothekarstandes:/, ferner die Zuerkennung von Beiträgen aus dem Religionsfonds aus Anlass von Meliorationen, Konkurrenzangelegenheiten, endlich die Erwirkung von Patronatsbeiträgen für Pfarrpfründen regiae collationis;

22/ die Vorarbeiten, betreffend die Ablösung des Holzbezugsrechtes, der Messalien und überhaupt aller Beiträge zu Gunsten der Pfarrpfründen;

23/ die Quinquennalzulagen der Geistlichkeit;

24/ die Kongruaangelegenheiten;

25/ die Anfragen der k. k. Direktion der Staatsschuld, wem das Zinsenbezugsrecht hinsichtlich der zu Gunsten der Stiftungen und verschiedenen Anstalten vinkulierten Obligationen zustehe;

26/ die Requisitionen der Finanzbehörden, betreffend die Konstituierung und Aktivierung von Stiftungen;

27/ nahezu alle Verfügungen in Bezug auf die allgemeine Verwaltung des Stiftungsvermögens und zwar sowohl bei konstituierten als auch bei nicht konstituierten Stiftungen;

28/ alle Agenden, welche sich auf die administrative Überwachung der Sparkassen beziehen.

Diese Aufzählung ist jedoch keineswegs eine erschöpfende. Es wurde weiters konstatiert, dass die Abteilungen des Rechnungsdepartements von Seite der Vorstände der administrativen Departements auch zur Erledigung der verschiedensten administrativen Agenden im ausgedehntesten Masse verwendet werden.

Bezüglich der oben dargestellten Inanspruchnahme des Rechnungsdepartements kommt nun folgendes in Betracht:

Der Wirkungskreis des Rechnungsdepartements ist in der Instruktion III vom Jahre 1866 genau präzisiert.

Im Sinne der einschlägigen Bestimmungen dieser Instruktion /:§ 2 inkl. § 4:/ soll der Dienst beim Rechnungsdepartement folgendermassen geregelt sein:

Dem Rechnungsdepartement sind alle an die k. k. Statthalterei gelangenden Eingaben, welche eine allein rechnungsmässige Behandlung erheischen, wie es bezüglich der Journale der Kassen /:§ 2, C der Instruktion:/, dann bezüglich der von einzelnen Organen der anweisenden Behörde gelegten Rechnungen über die zu bestimmten Zwecken erhaltenen Vorschüsse und Verläge /:§ 3, c der Instruktion:/ der Fall ist /:und zwar gemäss des bereits oben erwähnten § 44 der Instruktion unmittelbar:/ zur Erledigung zuzuweisen.

Sonstige an die k. k. Statthalterei gelangenden Eingaben können bei der unmittelbaren Zuteilung an das Rechungsdepartement deshalb nicht in Betracht kommen, weil der anderweitige in den §§ 2 und 3 der Instruktion gekennzeichnete Wirkungskreis des Rechnungsdepartements sich nur auf Aufgaben erstreckt, welche, wie das Liquidierungs- und Skontrierungsgeschäft /:§ 2, B und E der Instruktion:/ als Akte der Kassengebarungskontrolle sich darstellen, oder aber auf solche, welche entweder vom Rechnungsdepartement selbst zu initiieren sind /:§ 2, D, § 3 d und e der Instruktion:/, oder in Amtshandlungen für Zwecke der administrativen Departements bestehen /:§ 3, a, b der Instruktion:/.

Die letzterwähnten Amtshandlungen aber sind im Sinne des al. 3 des § 44 der Instruktion III nur in der Form von Gutachten und Äusserungen zu Geschäftsstücken zulässig,welche einen Einlauf der administrativen Departements bilden.

Aus der ebenerwähnten Instruktionsbestimmung ergibt sich, dass es nicht angängig ist, ein Geschäftsstück, zu welchem das betreffende Departement ein Gutachten oder eine Äusserung

des Rechnungsdepartements benötigt, letzterem schlechtweg "zur Äusserung" oder gar "zur Erledigung" zu übermitteln, dass vielmehr ein solches Geschäftsstück seitens des betreffenden Administrativdepartements, und zwar unter genauer Bezeichnung jener Fragepunkte, welche seitens des Rechnungsdepartements im Rahmen seines Wirkungskreises vom rechnungsmässigen Standpunkte zu beantworten wären, an das Rechnungsdepartement zur Äusserungserstattung geleitet werden soll. Das Rechnungsdepartement hat sich dann in seiner Äusserung, ohne die juristische oder administrative Seite des Verhandlungsgegenstandes irgendwie zu berühren, auf die Klarstellung und Beantwortung der ihm gestellten rechnungsfachlichen Fragen zu beschränken.

Was speziell die obenangeführte Inanspruchnahme des Rechnungsdepartements zur Verfassung der Entwürfe sämtliche an die Kassen ergehenden Zahlungsverfügungen anbelangt, so stellt sich dieselbe mit Rücksicht auf die Bestimmungen des § 3 der kais. Verordnung vom 21. November 1866, /:R. G. Bl. Nr. 140:/ und auf den § 7 der Instruktion III vom J. 1866 als unzulässig dar.

Der § 3 der erwähnten kais. Verordnung bestimmt nämlich, dass jeder mit einem Anweisungs- /:Geldbewilligungs-:/ Rechte betrauten Behörde zur Vollziehung ihrer Anweisungen eine Kasse und "zur Evidenthaltung der Anweisungen, dann zur Überwachung der ordnungsmässigen Vollziehung derselben" /:nicht also zur Verfassung der Anweisungen:/ ein Rechnungsdepartement beigegeben wird.

Der § 7 der zitierten Instruktion aber bestimmt, dass jede anweisende Landesbehörde das mit dem Expediatur versehene Konzept der Anweisungsverordnung noch vor deren Ausfertigung dem Rechungsdepartemente zur Vorschreibung der Gebühr und Beifügung der allenfalls erforderlichen Bemerkungen zuzustellen hat."

Odjęcie oddziałom rachunkowym agend, według powyższej opinii Najwyższej Izby obrachunkowej do nich nie należących, musi pociągnąć za sobą liczne zmiany personalne, wymagać więc będzie przygotowań i będzie mogło być przeprowadzone tylko stopniowo. Zanim to nastąpi, polecam Panom Szefom Departamentów administracyjnych, aby obecnie już sprawy z rachunkowością nie mające nic wspólnego, które jednak według wyliczonych powyżej przez Izbę obrachunkową przykładów w Oddziałach rachunkowych załatwiano, zaprzestali przydzielać Oddziałom rachunkowym, o ile siły, któremi Departament /:administracyjny:/ dysponuje, do załatwienia tych spraw wystarczą.

Panowie Szefowie Departamentów administracyjnych zechcą ustalić, które z dotychczasowych agend w myśl instrukcyi rachunkowej mają nadal pozostać w danym departamencie administracyjnym, a które przejść do Departamentu rachunkowego, tak, aby z chwilą rozdziału agend nie było wątpliwości co do zakresu czynności Departamentu rachunkowego z jednej strony, a Departamentów administracyjnych z drugiej strony.

C. k. Namiestnik:

[signature]

[illegible]

[illegible] przygotowań i które [illegible] stopniowo. Zmiany te dotyczą [illegible] Departamentów administracyjnych [illegible] w Departamencie [illegible] zwyczajnych [illegible] prace [illegible] technicznym [illegible] administracyjnych [illegible]

Pamiętać [illegible] Departamentów administracyjnych [illegible]

[illegible] Namiestnik

[illegible]

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

We Lwowie, dnia 3. kwietnia 1912.-

Przypomnienie prezydyalne Nr. 4.

W rozkładzie czynności ustanowionym dla spraw budownictwa państwowego w Galicyi przypomnieniem prezydyalnem z dnia 10. stycznia 1911, Nr. 3, zarządzam następujące zmiany:

Techniczne sprawy nadzoru kotłów parowych jakoteż w ogóle techniczne sprawy maszyn i automobilów wydzielam z Departamentu X.a, a przydzielam do Departamentu X.c.

Kierownictwo Departamentu X.c. poruczam c.k. starszemu radcy budownictwa Stanisławowi Zdobnickiemu, a nadto przydzielam jeszcze do tego Departamentu c.k. starszego inżyniera Karola Diaków-Kisellę, inżynierów: Maryana Kuczyńskiego, Adama Młodnickiego i Zygmunta Boberskiego, wreszcie adjunktów budownictwa : Bronisława Krobickiego, Stanisława Kędzierskiego i Tadeusza Mierzejewskiego tudzież nowo mianowanych adjunktów budownictwa Kazimierza Lebensteina i Aleksandra Juhrego.-

Rewizyę aktów dotyczących rewizyi kotłów parowych poruczam starszemu inżynierowi Karolowi Diaków-Kiselli, a tylko superrewizyę tych aktów wykonywać będzie starszy radca budownictwa Zdobnicki.-

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 10. kwietnia 1912.-

C.k. Namiestnik:

Bobrzyński

L w ó w, dnia 3. maja 1912.

PRZYPOMNNIENIE PREZYDYALNE

Nr. 8.

Zarządzam następującą zmianę w rozkładzie czynności Namiestnictwa ustanowionym przypomnieniem z dnia 11.września 1908,Nr. 22 :

Sprawy administracyjno-prawne regulacyi rzek przeprowadzanych na podstawie ustawy z 18. września 1901,Dz.u.kr. Nro 103, z 9. maja 1907, Dz.u.kr. Nro 54 i ustawy z 3.czerwca 1908, Dz.u.kr. Nr. 91, oraz sprawy wodno-prawne z temi regulacyami w związku będące wydzielam z Departamentu VIII/a i przydzielam je do nowo utworzonego Departamentu VIII/d.-

Kierownictwo Departamentu VIII/d poruczam c. k. Radcy Namiestnictwa Tadeuszowi Bobrzyńskiemu, a nadto przydzielam do tego Departamentu :
c. k. sekretarza Namiestnictwa Franciszka Leurmana i komisarza powiatowego Władysława Łyszkowskiego.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia.-

C. k. Namiestnik :

Bobrzyński

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

We Lwowie, dnia 6. lipca 1912.-

Przypomnienie prezydyalne Nr.11.

Zmieniając przypomnienie prezydyalne Nr. 3 z roku 1911, ustanawiam dla spraw budownictwa państwowego w Galicyi dwa techniczne oddziały aprobacyjne Namiestnictwa.

Pierwszy oddział techniczny aprobacyjny składać się będzie z Departamentów:

1/ VIII/og., Departament spraw ogólno technicznych;

2/ IX/b., Departament budowy dróg i mostów;

3/ X/a., Departament architektoniczny;

4/ X/c., Departament obejmujący techniczne sprawy nadzoru kotłów parowych jakoteż techniczne sprawy maszynowe i przemysłowe.-

Drugi oddział techniczny aprobacyjny składać się będzie z Departamentów:

1/ VIII/b., Departament regulacyi rzek nieetatowych;

2/ VIII/c., Departament regulacyi rzek etatowych i spraw melioracyjnych;

3/ VIII/e., Departament obejmujący sprawy krajowego oddziału hydrograficznego.-

Obecnie istniejące dwa Departamenty techniczne spraw budownictwa wodnego w Galicyi /:VIII/b i VIII/c :/ przekształca się w sposób następujący:

Departament VIII/b. obejmować będzie odtąd:

1/ Techniczne i techniczno-administracyjne sprawy regulacyi rzek przeprowadzanych na podstawie ustawy z dnia 18. września 1901, Dz.u.kr.Nr.103, grupa A i B, techniczne i techniczno-administracyjne sprawy regulacyi rzek i potoków i zabudowań potoków górskich, przydzielonych Administracyi Państwa, przeprowadzonych w myśl ustawy z dnia 9. maja 1907, Dz.u.kr.Nr.54;

2/ Sprawy krajowej Komisyi regulacyi rzek;
3/ ewidencya i asygnowanie zezwolonych kredytów;
4/ techniczne opinie w sprawach wodno-prawnych, tyczących się dorzeczy rzek i potoków, wymienionych pod 1/, oraz współudział przy załatwianiu tych spraw;
5/ sprawy techniczne i techniczno-administracyjne państwowych zakładów magazynowania i transportu ropy pod Drohobyczem;
6/ sprawy techniczno-wodne zakładu zdrojowego w Krynicy;
7/ współudział w załatwianiu spraw należących do oddziału geometrycznego Departamentu VIII/c, o ile odnoszą się do rzek i potoków, wymienionych pod 1/ ;
8/ współudział przy załatwianiu spraw melioracyjnych, tyczących się dorzeczy rzek i potoków wymienionych pod 1/.

Departamentowi VIII/c przydziela się:
1/ techniczne i techniczno-administracyjne sprawy państwowego zarządu budownictwa wodnego, a zatem wszystkich budowli prowadzonych na rachunek państwowej dotacyi zwyczajnej i nadzwyczajnej;
2/ zarząd państwowych portów, parostatków, pogłębiarek i t.d.;
3/ techniczne i techniczno-administracyjne sprawy tyczące się robót melioracyjnych wykonywanych ze subwencyą państwową przez Administracyę Państwa i przez Wydział krajowy;
4/ ewidencya i asygnowanie zezwolonych kredytów;
5/ techniczne opinie w sprawach wodno-prawnych i współudział przy ich załatwianiu, wyjąwszy spraw zastrzeżonych Departamentowi VIII/b.;
6/ sprawy oddziału geometrycznego, przyczem w sprawach tyczących się rzek i potoków, przydzielonych Departamentowi VIII/b, należy się porozumiewać z tym Departamentem.-

Departament VIII/e /: c.k. krajowy oddział hydrograficzny:/ obejmuje:
1/ sprawy hydrograficzne, oraz zarząd i asygnowanie kredytów dla służby hydrograficznej przeznaczonych;

2/ współudział , o ile rozchodzi się o kwestye hydrologiczne, przy załatwianiu spraw przydzielonych Departamentom VIII/b i VIII/c ;

3/ opinie techniczne w sprawach budowy wodociągów i kanalizacyi miast.-

Reszta przepisów przypomnienia prezydyalnego Nr. 3 z roku 1911, ze zmianą zarządzoną przypomnieniem prezydyalnem Nr. 4 ex 1912 obowiązuje nadal.-

Kierownictwo I.Oddziału aprobacyjnego powierzam Radcy Dworu Reinerowi Sopuchowi, zwalniając go zarazem od dotychczasowego kierownictwa Departamentem X/a, a Kierownictwo II.Oddziału aprobycajnego Radcy Dworu Fryderykowi Blumowi.-

Kierownictwo Departamentów VIII/og., VIII/b., VIII/c., IX/b. i X/c, zatrzymują dotychczasowi Szefowie.-

Kierownictwo Departamentu X/a, poruczam Radcy budownictwa Tytusowi Pawłowskiemu, a kierownictwo Departamentu VIII/e starszemu inżynierowi Mieczysławowi Rybczyńskiemu.-

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia.-

C.k. Namiestnik:

Bobrzyński

41

Prezydyum c.k.Namiestnictwa.

L w ó w, dnia 30.października 1912.

Przypomnienie prezydyalne Nr.20.

Zarządzam następującą zmianę w rozkładzie czynności Namiestnictwa ustanowionym przypomnieniem z dnia 10.stycznia 1911, L: 3.

Sprawy techniczno-administracyjne dróg i mostów niepaństwowych, będących w zarządzie państwa, oraz dróg i mostów subwencyonowanych, wydzielam z Departamentu IX/b i przydzielam je do Departamentu IX/c, którego nowo-utworzenie zarządzam.

Wskutek tego obejmować będzie Departament IX/b, tylko następujące sprawy :

1/. Techniczno- administracyjne sprawy państwowych dróg i mostów.

2/. Sprawy tych budowli wodnych, które wykonują się kosztem państwowego funduszu drogowego dla ochrony gościńców i mostów państwowych, po porozumieniu się poprzedniem z dotyczącym Departamentem budownictwa wodnego.

3/. Opinie techniczne w sprawach drogowo-prawnych odnoszące się do gościńców państwowych.

4/. Ewidencya i asygnowanie przyzwolonych kredytów na drogi i mosty państwowe.

5/. Sprawy pomocników technicznych administracyi dróg państwowych i

6/. Zarząd automobilu eraryalnego, natomiast konserwacya i nadzór nad maszynowemi urządzeniamu należy do Departamentu X c / maszynowego /, który ma porozumiewać się z Szefem Departamentu IX/b.

Natomiast do Departamentu IX/c należeć będą :

1/. Techniczno-administracyjne sprawy budowy dróg i mostów niepaństwowych będących w zarządzie państwa.

./.

27

2/. Sprawy dróg i mostów subwencyonowanych ze Skarbu państwa.

3/. Sprawy tych budowli wodnych, które wykonuje się kosztem państwowego funduszu drogowego dla ochrony gościńców i mostów pod 1/. wymienionych, po porozumieniu się z dotyczącym Departamentem budownictwa wodnego.

4/. Opinie techniczne w sprawach drogowo-prawnych, odnoszące się do wszystkich dróg /: mostów : /wyjąwszy dróg państwowych.

5/. Ewidencya i asygnowanie przyzwolonych kredytów na drogi i mosty pod 1/. i 2/. wymienione.

6/. Sprawy pomocników technicznych dla administracyi dróg niepaństwowych, stojących pod zarządem państwa.

7/. Ewidencya dróg i kolei żelaznych, jakoteż stwierdzanie odległości.

8/. Sprawy instrumentów i materyałów rysunkowych oraz biblioteki technicznej.

Kierownikiem Departamentu IX/b pozostaje nadal starszy radca budownictwa Waleryan Pichl, a kierownictwo Departamentu IX/c poruczam starszemu radcy budownictwa Władysławowi Adamczykowi.

W Departamencie IX/b pozostają następujący urzędnicy techniczni ;

Radca budownictwa Józef Hawliczek, starsi inżynierowie : Kazimierz Rogoziński, Maksymilian Koszla i Zdzisław Warchałowski, inżynierowie: Franciszek Sienkiewicz, Adolf Schneider, Adam Machniewicz, adjunkt budownictwa Władysław Niemczewski, praktykant budownictwa Józef Widt; zaś do Departamentu IX/c przydzielam :

starszego inżyniera Stanisława Szulca, inzynierów . Eustachego Sawczuka i Janusza Bortkiewicza oraz adjunkta budownictwa Zygmunta Weisberga, który zarazem ma opracowywać sprawy automobilowe Departamentu IX/b.

Aprobatę nowoutworzonego Departamentu IX/c obejmie aprobant Departamentu IX/b.

W razie przeszkody lub dłuższej nieobecności jednego z szefów Departamentu IX/b względnie IX/c zastępywać ich będzie najstarszy

./.

urzędnik dotyczącego Departamentu.

Akty rachunkowe Departamentu IX/c załatwiać będzie Departament rachunkowy 6, a dotychczasowa kancelarya Departamentu IX/b służyć będzie wspólnie i dla Departamentu IX/c.

Powyższe zarządzenie wchodzi w życie w dniu 15.listopada b.r.-

C.k.Namiestnik:

Bobrzyński

43

O d p i s.

L w ó w, dnia 10. listopada 1912.

PRZYPOMNIENIE PREZYDYALNE

Nr.22.

Zarządzam następującą zmianę w rozkładzie czynności Namiestnictwa, ustanowionym przypomnieniem z dnia 17. grudnia 1909 Nr.27 i z dnia 10. stycznia 1911 Nr. 3.

Opracowanie techniczne i techniczno-administracyjne spraw budowli szkół średnich, szkoły politechnicznej i gr.kat. rezydencyi metropolitalnej, dalej budowli pocztowych, stadnin wojskowych i z funduszów prywatnych pod zarządem Namiestnictwa stojących wznoszonych, wydzielam z Departamentu X.a. i przydzielam je do Departamentu X.d., którego utworzenie zarządzam.

Wskutek tego obejmować będzie Departament X.a. tylko następujące sprawy:

1/. Opracowanie techniczne i techniczno-administracyjne spraw następujących nowych budowli państwowych a mianowicie:

a/. Szkół wyższych /:Uniwersytetów,Akademii weterynaryjnej, Instytutów tych zakładów, Klinik, Bibliotek i t.p.:/ wyjąwszy Szkoły politechnicznej we Lwowie;

b/. administracyi politycznej;

c/. administracyi skarbowej;

d/. sądowych z wyłączeniem tych, które należą do zakresu działania eksponowanego we Lwowie radcy ministeryalnego Franciszka Skowrona;

e/. dla celów wyznaniowych /: Seminaryów duchownych, kościołów i t.p. :/, wyjąwszy gr.kat. rezydencyi metropolitalnej wraz z kościołem Św. Jerzego;

./.

28

f/. zakładów zdrojowych stojących pod zarządem Namiestnictwa.

2/. Opracowanie techniczne i techniczno-administracyjne spraw utrzymania istniejących budynków, Władz, Urzędów i zakładów pod 1/. /:a - f :/ wymienionych.

3/. Ewidencya i wnioski na asygnowanie przyzwolonych kredytów dotyczących budowli nowych i utrzymania budynków pod 1/. i 2/. wymienionych.

4/. Opinie techniczne w sprawach prawnych budowli nowych względnie budynków istniejących pod 1/. i 2/. wymienionych, oraz opinie w sprawach budowli konkurencyjnych kościelnych.

5/. Opinie techniczne w sprawach budowli w rejonie ogniowym kolei żelaznych, w zakresie szpitalnictwa, ustaw budowniczych i rozmaitych innych kierunkach budownictwa lądowego.

6/. Opinie techniczne w sprawach lokalizacyi Władz, Urzędów i Zakładów pod 1/. wymienionych.

7/. Sprawy dotyczące architektury natury ogólnej.

8/. Sprawy egzaminowe budowniczych i majstrów przemysłów budowlanych.

Natomiast do Departamentu X.d. należeć będą:

1/. Opracowanie techniczne i techniczno-administracyjne spraw dotyczących następujących budowli:

a/. budowli szkół średnich /: gimnazyów, szkół realnych, seminaryów nauczycielskich :/;

b/. budowli szkół przemysłowych i fachowych /:Akademii handlowej i t.p.:/ ;

c/. budowli pocztowych i telegrafów;

d/. budowli zakładów ogierów państwowych ;

e/. budowli z funduszów prywatnych stojących pod zarządem Namiestnictwa ;

f/. budowli Szkoły politechnicznej i gr.kat.rezydencyi metropolitalnej wraz z kościołem św.Jerzego we Lwowie.-

2/. Opracowanie techniczne i techniczno-administracyjne

./.

spraw utrzymania istniejących budynków państwowych wymienionych pod 1/. /: a - f :/.-

3/.Ewidencya i wnioski na asygnowanie przyzwolonych kredytów,dotyczących budowli nowych i utrzymania istniejących budynków,wymienionych pod 1/ i 2/.

4/.Opinie techniczne w sprawach prawnych budowli nowych /pod 1/ względnie budynków istniejących pod 2/ wymienionych.

5/. Opinie techniczne w sprawach lokalizacyi Władz,urzędów i zakładów odnośnie do budowli pod 1/ względnie budynków pod 2/ wymienionych.-

Kierownictwo Dep. X.a. poruczam Radcy budownictwa Alfredowi Broniewskiemu,zwalniając zarazem z dotychczasowego kierownictwa Dep.X.a. Radcę budownictwa Tytusa Pawłowskiego,zaś kierownictwo Departamentu X.d. poruczam Radcy budownictwa Adamowi Topolnickiemu.-

W Departamencie X.a. pozostają następujący urzędnicy techniczni : Radcy budownictwa : Antoni Hauff,Stefan Treter, Kazimierz Rawski,starsi inżynierowie : Kazimierz Pannenka,Mieczysław Teodorowicz,Paweł Krzyworączka,inżynierowie: Roman Tabiński,Tadeusz Bauer, Jakób Lenart,adjunkci budownictwa:Czesław Thullie,Jarosław Hankiewicz,oraz pomocnicy techniczni: Andrzej Żółczyński,Eugeniusz Oborski i Dankowski a wreszcie oficyał kancelaryjny Ignacy Szpytko,

zaś do Dep. X.d. przydzielam: Radcę budownictwa Grzegorza Pezańskiego,starszego inżyniera Kazimierza Swierczyńskiego, inżyniera Franciszka Hornunga,adjunktów budownictwa Henryka Rissa,Zdzisława Derdackiego,Stefana Osiowskiego,Romana Kaweckiego oraz pomocników technicznych Ulenieckiego i Tuszowskiego.- Radca budownictwa Tytus Pawłowski ma samodzielnie oddawać opinie wymienione w ustępie 5/.przydziału Dep.X.a.,zaś Radca budownictwa Stanisław Wójcicki spełniać będzie obowiązki kierownika budowy Prokuratoryi skarbu we Lwowie,oraz załatwiać ważniej-

./.

sze komisye Dep.X.a. i X.d.-

Aprobatę nowo utworzonego Departamentu X.d. obejmie aprobant Departamentu X.a.

Dotychczasowa kancelarya Dep.X.a. i X.b. służyć będzie i dla Departamentu X.d.-

Powyższe zarządzenia wchodzą w życie z dniem 15.listopada b.r.-

C. k. Namiestnik :

Bobrzyński w.r.

L w ó w, dnia 26. kwietnia 1913.

PRZYPOMNIENIE PREZYDYALNE

Nr. 17.

Ze względu na postanowienia reskryptu c.k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 9. lipca 1907, L. 25115/3668 zarządzam, aby rekursy w sprawach karnych weterynarno-policyjnych Dep. XVI.a. załatwiał w porozumieniu z Dep. XVII.-

C. k. Namiestnik :

Bobrzyński

Lwów, dnia 26. kwietnia 1913.

PRZYPOMNIENIE PREZYDYALNE

Nr. 17.

Ze względu na postanowienia reskryptu c.k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 9. lipca 1907, L. 25115/3668 zarządzam, aby rekursy w sprawach karnych weterynarno-policyjnych Dep. XVI.a. załatwiał w porozumieniu z Dep. XVII.-

C. k. Namiestnik :

Bobrzyński

L w ó w, dnia 15. maja 1913.

Do

Panów Wiceprezydentów i Radców Dworu, Szefów Departamentów
c. k. Namiestnictwa oraz Kierowników Starostw.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 14. maja b.r. raczył najmiłościwiej uwolnić mnie na moją prośbę ze stanowiska c. k. Namiestnika Galicyi.

Opuszczając po pięciu latach to stanowisko odczuwam żywą potrzebę zwrócić się z serdecznem pożegnaniem do wszystkich Panów Urzędników i wyrazić Im moje najszczersze podziękowanie za zawsze chętną, gorliwą i sumienną pracę którą mnie w urzędowaniu wspierali.

Poważne obowiązki, jakie administracya kraju ma do spełnienia, wymagają od urzędników politycznych zupełnego oddania się służbie, zrozumienia swego zadania i utrzymania jednolitości całego aparatu administracyjnego. Ze szczególnem uznaniem podnieść więc muszę, że organa administracyi tej drogi nie opuściły, a wszelkie próby przedsiębrane, aby je z tej drogi sprowadzić, rozbijały się o charakter, patryotyzm i zasady tego zwartego ciała, jakie tworzą urzędnicy polityczni naszego kraju. Patrząc na to, przejmowałem się dla nich prawdziwym szacunkiem. Uczuciom tym moim dawałem wszędzie jawny wyraz a dziś żegnając się z Panami, pragnę je jeszcze raz stwierdzić.

Bądźcie Panowie zarazem przekonani, że stosunek, jaki na podstawie wspólnej pracy wywiązał się między mną i podwładnymi mi urzędnikami, zachowam zawsze we wdzięcznej pamięci.

Panowie Szefowie biur i urzędów zechcą te słowa pożegnania i podziękowania zakomunikować wszystkim Panom Urzędnikom.-

/ Bobrzyński

Lwów, dnia 15 maja 1918.

Do

Panów Wiceprezydentów i Radców Dworu, Szefów Departamentów c. k. Namiestnictwa oraz Kierowników Starostw.

[illegible] najwyższym postanowieniem z dnia [illegible] postanowieniem z dnia 1[illegible] maja b. r. [illegible] uwolnić mnie od mej posady na Namiestnika w c. k. Namiestnictwie Galicji.

Opuszczając po [illegible] latach to stanowisko, odczuwam żywą potrzebę [illegible] w serdecznych pożegnaniu do wszystkich Panów Urzędników [illegible] [illegible] mojej [illegible] podziękowanie za pomoc [illegible] [illegible] w [illegible] pracy, która mnie w urzędowaniu [illegible].

Wśród [illegible], jakie [illegible] zaznaczyć mi do spełnienia, [illegible] na urzędzie politycznym [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible] pracy [illegible], aby je w tej dobie spełnienie, [illegible] się [illegible] i [illegible] tego [illegible], jakie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na to, [illegible] się [illegible] [illegible]. [illegible] tym [illegible] wszystkie jasny wyraz [illegible] się w [illegible], [illegible] je [illegible] raz [illegible].

Żegnając Panów, [illegible] że stosunek, jaki [illegible] naszej pracy wytwarzał się między nami i podwładnymi mi urzędnikami, zachowam zawsze we wdzięcznej pamięci.

Panowie Szefowie [illegible] i [illegible] zechcą te słowa pożegnania i podziękowania zakomunikować wszystkim Panom Urzędnikom.

47

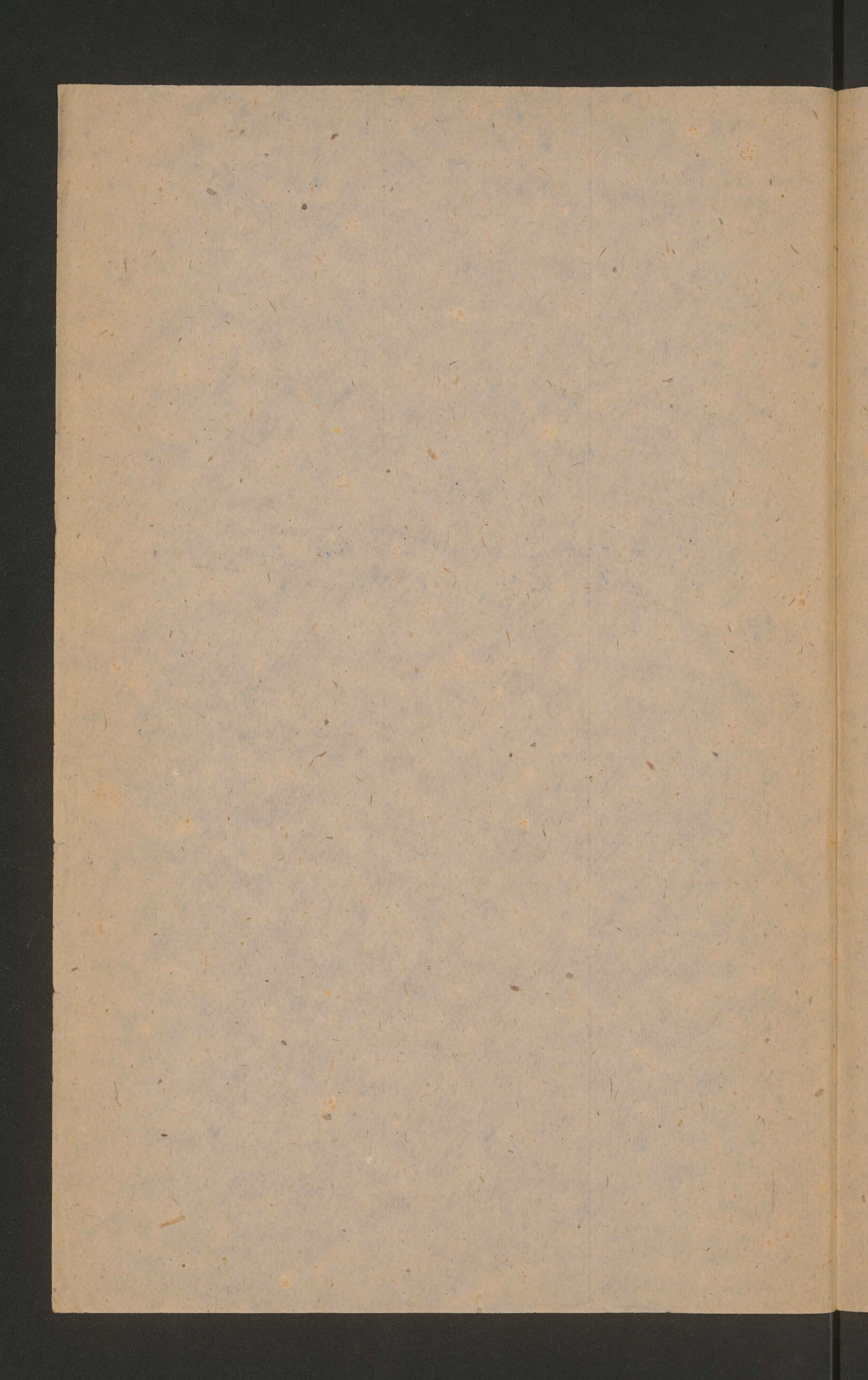
Oddziały i Departamenta c.k. Namiestnictwa we Lwowie

Oddział aprobacyjny c.k. Namiestnictwa		Departament			Uwaga:
		Nr	Szef		
I J. W. P. Wiceprezydent Namiestnictwa Stanisław Grodzicki		I.	Starosta	Węclenski Mieczysław	
		II	Radca Nam.	Wenc Wojciech	
		III	Radca Nam. ~~Starosta~~	Grabowski Kazimierz	
		IV	–"–	Bętkowski Włodzimierz	
		V a	Radca Nam.	Swoboda Eugeniusz	
		V b	~~Starosta~~	Marek Władysław	
		VI	Dyrektor rach.	Bunzel Józef	7
II J. W. P. Radca Dworu Dr Stanisław Ustyanowski		VII a	Radca Nam. ~~Starosta~~	Szwedzicki Justyn	
		VII b	kraj. Referent spraw sanitar.	Lachowicz Zdzisław Dr	
	Oddz. tech. apr. R. D. Sopuch	VIII og	St. Radca bud.	Pannenka Eustachy	
		VIII a	Radca Nam.	Turek-Niewiadomski Jan	
	Oddział tech. aprob. R. D. Blum	VIII b	St. Radca bud.	Dijanowicz Teofil	
		VIII c	–"–	Poźniak Wiktor	
		VIII d	Radca Nam.	Bobrzyński Tadeusz	
	Oddz. tech. apr. R. D. Blum	VIII e	St. Inżynier	Rybczyński Mieczysław	
		IX a	Starosta	Strański Adolf	
	Oddział techniczny aprobacyjny Radca Dw. Sopuch	IX b	St. Radca bud.	Pichl Waleryan	
		IX c	–"–	Adamczyk Władysław	
		X a	–"–	Broniewski Alfred	
		X b	Radca Nam.	Bronarski Juliusz	
	Oddz. tech. aprob. R. Dw. Sopuch	X c	St. Radca bud.	Zdobnicki Stanisław	
		X d	–"–	Topolnicki Adam	15
III J. W. P. Radca Dworu Juliusz Kadyi		XI a	Radca Nam.	Matkowski Jan	
		XI b	–"–	Czermak Edward	
		XII	–"–	Loebl br. Tadeusz	
		XIII a	–"–	Popiel Leopold	
		XIII b	~~Starosta~~	Wawrausch Zdzisław	
		XIV	Starosta	Jurystowski Edmund	6

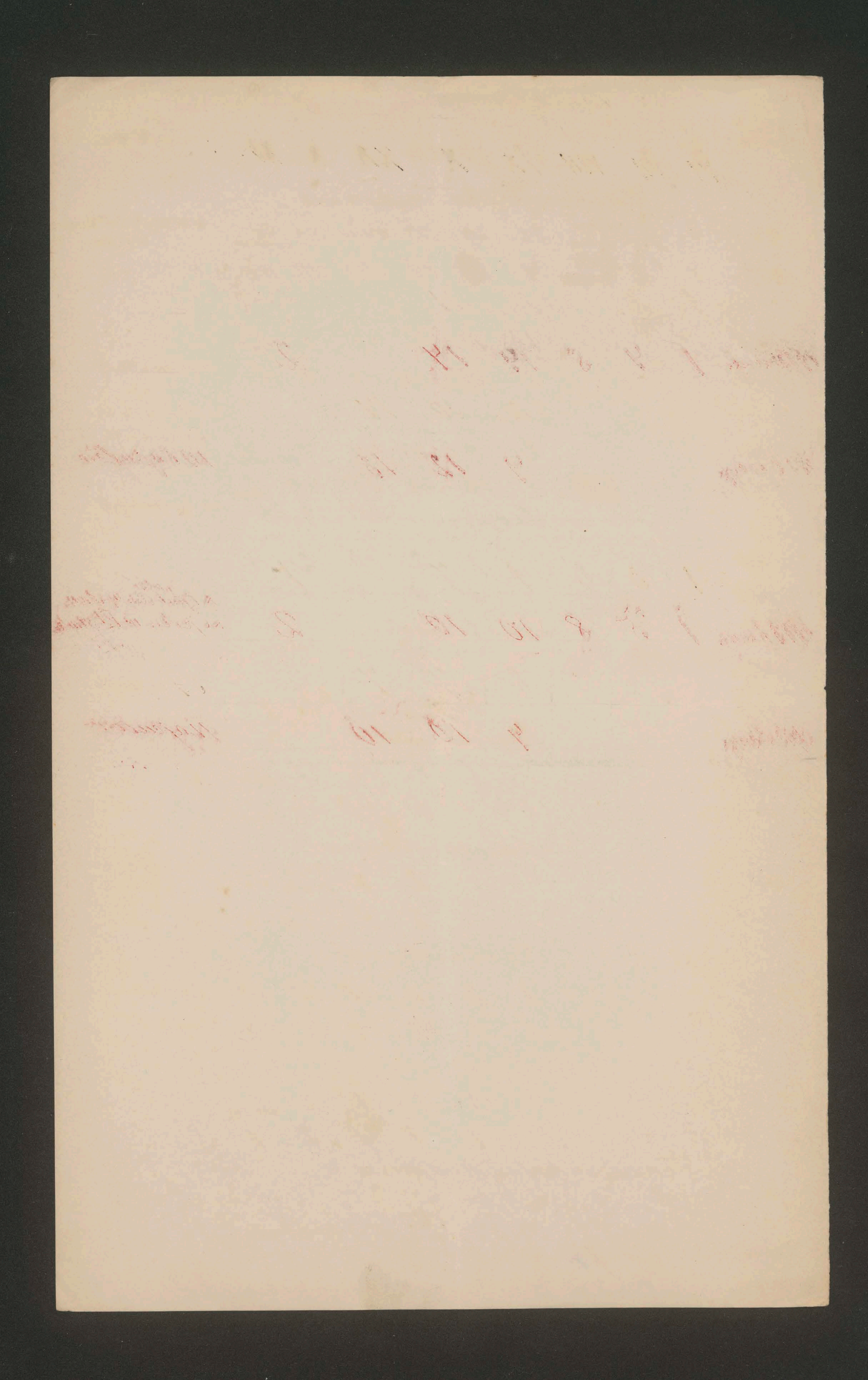
28

Oddział aprobacyjny c. k. Namiestnictwa	Departament		Uwaga:
	№	Szef	
IV z. W. P. Wiceprezydent Namiestnictwa Bogumił Szeligowski	XV a	Radca Nam. Lidl Karol	
	XV b	–"– Zahradnik Hieronim	
	XV c	–"– Rozwadowski-Jordan Izydor	
	XV d	" Wodzicki z Granowa Dr Jerzy hr.	
	XV e	Radca Nam. Brückner Gustaw	
	XVI a	–"– Gubatta Adam	
	XVI b	Kraj. Inspektor Leśnictwa Chlipalski Karol	
	XVII	Kraj. Referent spraw weteryn. Ponicki Franciszek	
			36
Rada szkolna krajowa z. W. P. Wiceprezydent Dr Ignacy Dembowski	I.	Starosta Napadiewicz Julian	
	II.	–"– Niesiołowski Józef	
	III.	Radca Nam. Czerny Bronisław	
	IV.	–"– Zoll Antoni	
	V.	Starosta Żebracki Tadeusz, Dr	
	VI.	Radca Dworu Okęcki Stanisław, Dr	
			6

3. Zestawienie etatów namiestnictwa z lat 1908 - 1913.

Rok	Ranga III.	IV	V.	VI	VII	VIII.	IX	X	XI	Uwaga
					Urzędnicy konceptowi					
1908	1.	2	2 stał. 3 ad pers.	28	79	25	149 x	56	120 prakt.	x w tem 42 st. kom. (VIII) 107 kom. (IX)
1913	1	2	3 stał. 2 ad pers.	31	84	36	160	86	120	
					Sanitarni					
1908				1	3	16	49	17	8 asyst.	
1913				1	6 insp. i 5 st. lek.	37	37	14	5	w VII randze 12
					Techniczni					
1908				2	14	35	44	37	7 prakt.	* 7 asyst. dla służby hydrograficznej w XI randze.
1913			1 rzecz. 2 ad pers.	8	26	38	55	40	12 prakt.	
							+1	+2	+2	dla hydrografii
					Leśnicy					
1908					1	2	10	2	.	
1913				1	1	5	5	8		
					Archiwalni					
1908										
1913					1					
					Weterynarze					
1908					1	4	32	52	10 asyst.	
1913				1	1	5	43	54	10 asyst.	
					Manipulacyjni					
1908						2	7	17 ofic. 80 sekr.	53	
1913						2	9	25 ofic. 85 sekr.	131	
					Rachunkowi					
1908				1	2	12	25	25	25	12 prakt.
1913				1	3	14	29	29	29	51 prakt.
					Zakład badania środków spożywczych					
1908.					1	1	1	2	1 kancel.	
1913					1	1	1	2	1	
					Rada szkolna krajowa.					
1908 Urzęd.		1	1	3						
1908 Zastęp.			1 tyt.	11			4 przydzielonych.			
1913 Urzęd.		1	1	4						
1913 Zastęp.			3 tyt.	11			8 przydzielonych.			

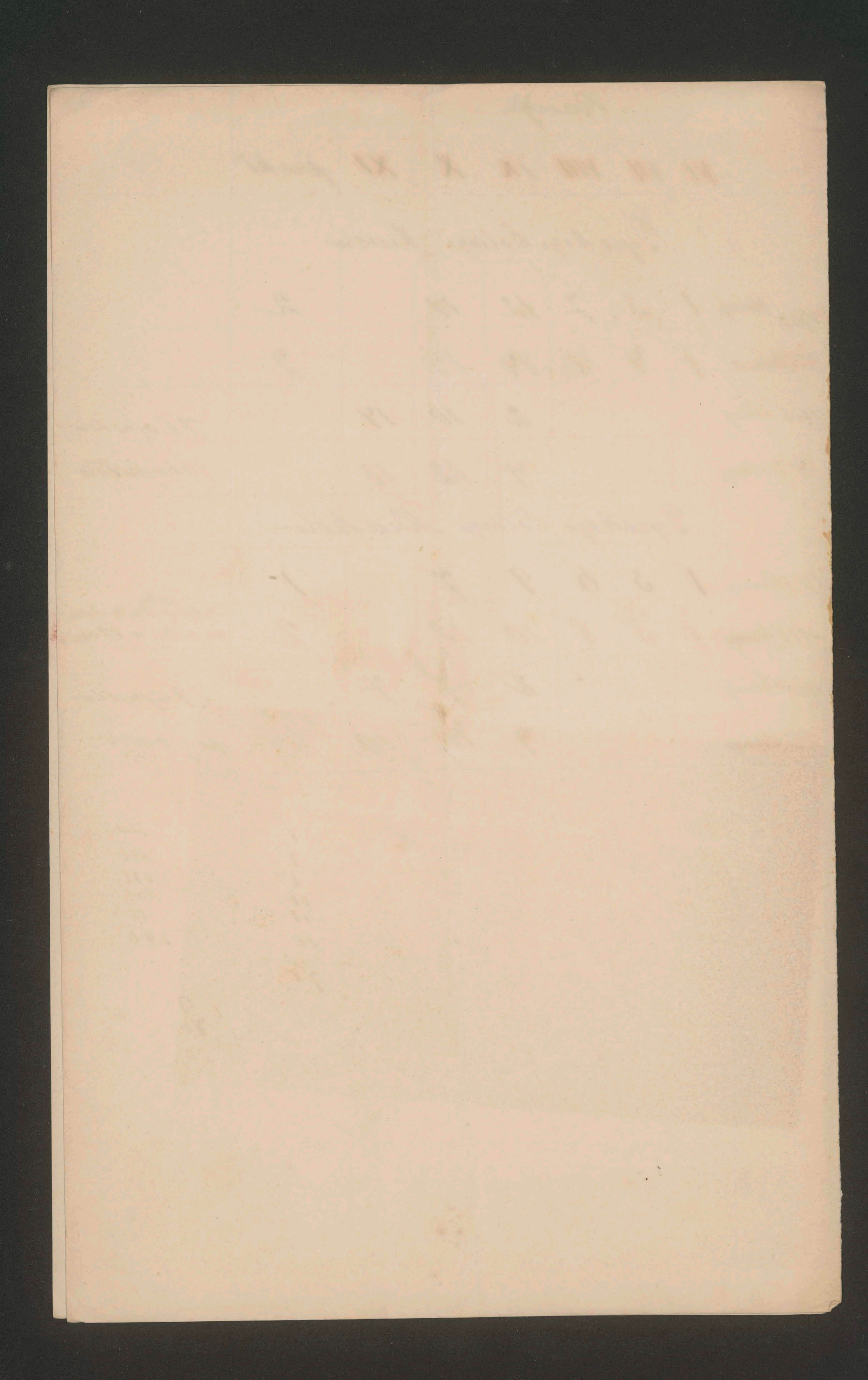
	Ranga							
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	prakt.	
Dyrekcya Policyi Lwów								
1908 Koncep.	1	3	7	12	11		2	
1913 Konc.	1	4	8	14	14		2	
1908 Manip.				2	10	14		75 agentów
1913 Manip.				4	12	13		106 agentów
Dyrekcya Policyi Kraków								
1908 Koncep.	1	3	6	9	7		1	
1913 Koncep.	1 x	5 xx	8	10	10		2	x tytuł i char. Radcy Dworu xx jeden w VI randze
1908 Manip.				2	7	7		59 agentów
1913 Manip.				4	10	10		91 agentów

1
3
5
11
11
30
———
71

33
112
135
149
56
———
340

9
21
———
30

12
3
———
25

50

Dyrekcya wrz. pomocn.-Namiestnictwa
w Rzeszowie z r. 1892

8310 aktów

Houska

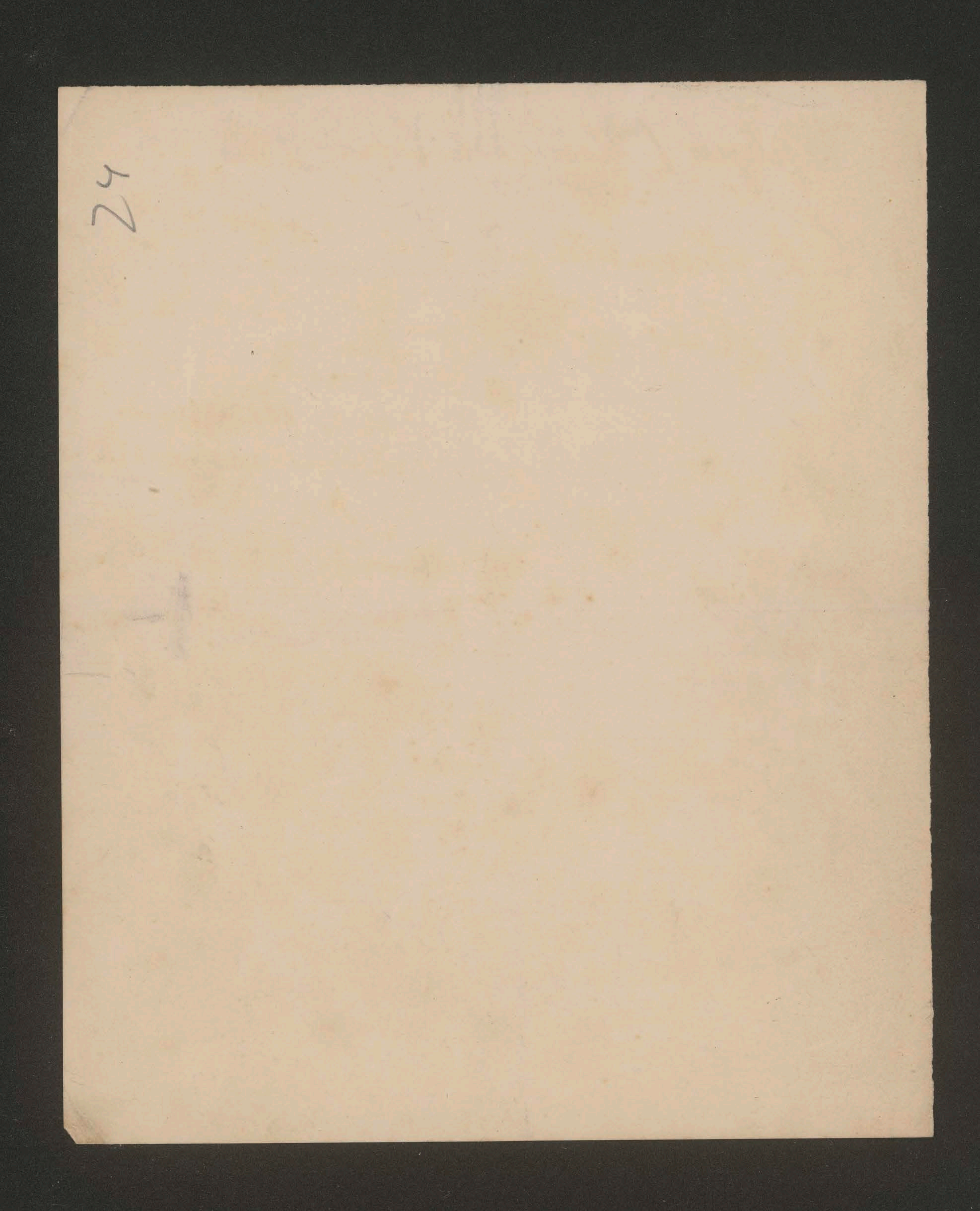
Wpływ (ilość ekshibitów:)

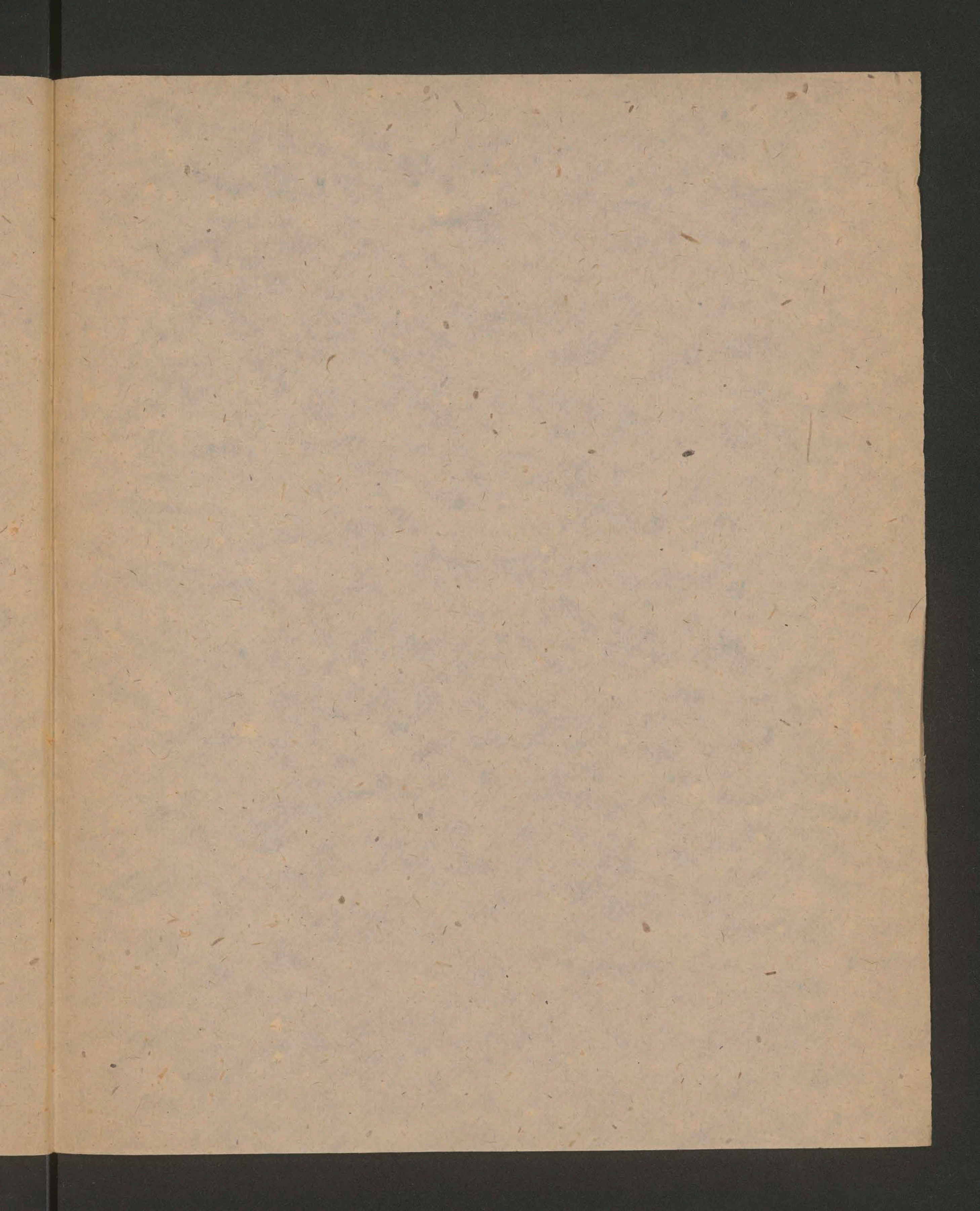
1) C. k. Namiestnictwa i
2) " Rady szkolnej krajowej

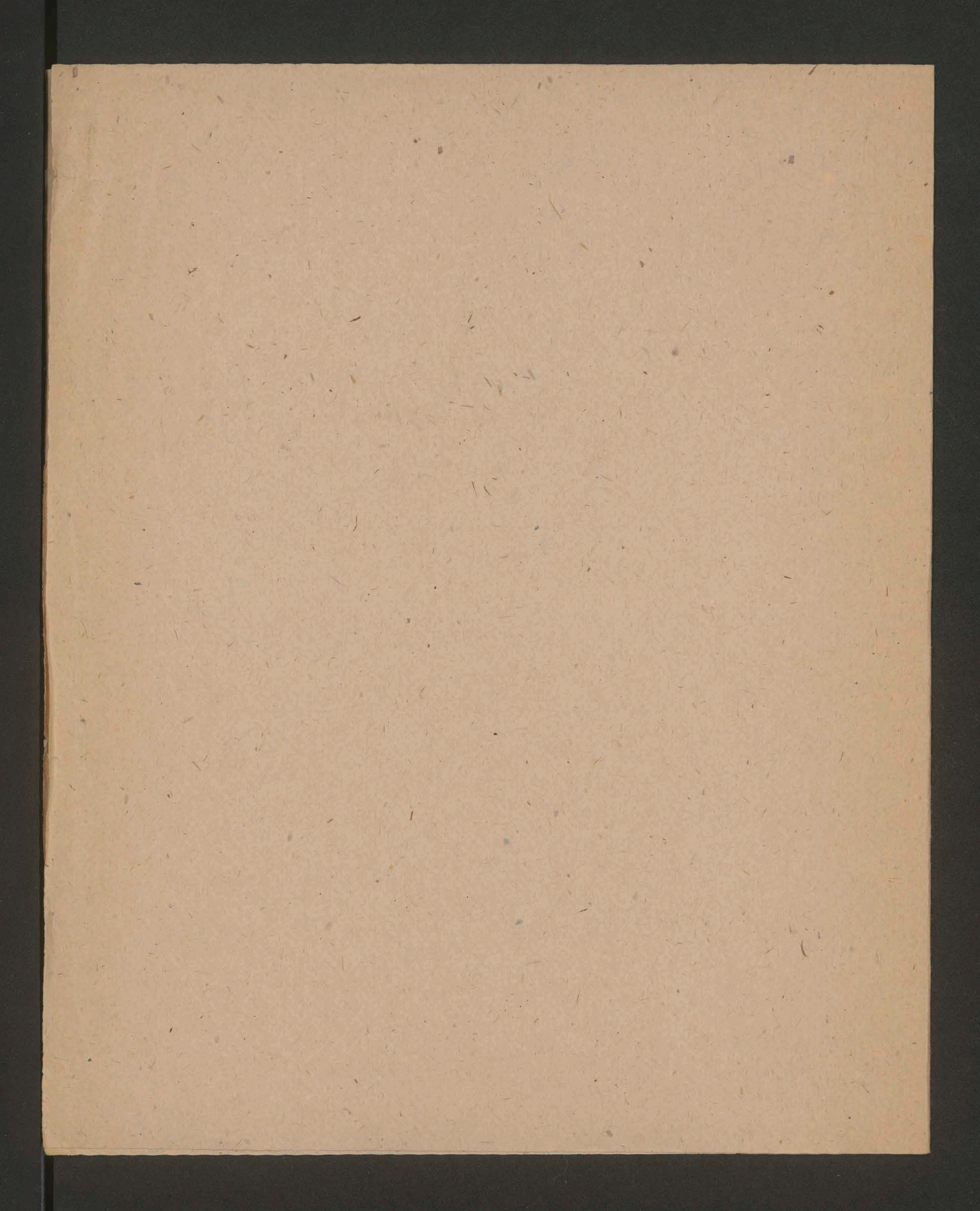
Pr. Nam. 15.008
Pr. R. szk. kr. 782
15.790
Namiest. 108.581.
w roku: 1892 Rada szk. kr. 28.240.
Sa 152.611

1912. Namiestnictwo . . 341.670
R.S.Kr. . . . . 88.591.
Sa 430.261
Dyr. Urz. pom. Nam. 12.042
Prez. Nam. 24.253
Pr. R. szk. kr. 638 24.891
Sa 467.494

108.581
15008
123.589
8310
131899
341.670
12.042
24.253
377.965

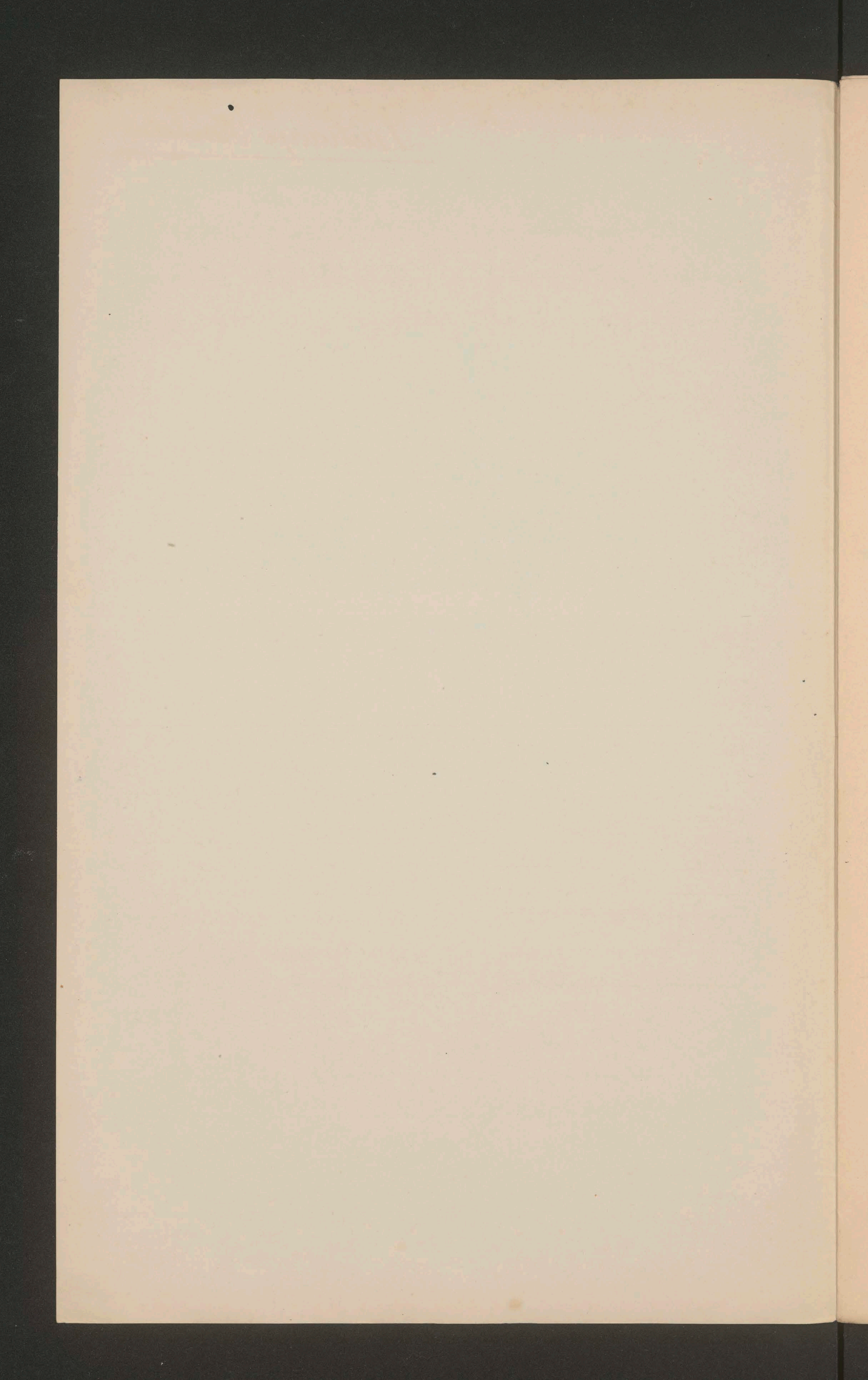

52

Lustracye Starostw.

30.7.1909

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

L. 1318/pr.

Lwów, dnia 30. lipca 1909.-

/:do rąk własnych:/

Do

Na mocy upoważnienia Pana Ministra spraw wewnętrznych poruczam JWielmożnemu Panu Radcy Dworu, jako swemu delegatowi, inspekcyę Starostw:

Obowiązkiem Pańskim będzie przeprowadzać inspekcyę wymienionych powyżej Starostw według załączonej instrukcyi przynajmniej co dwa lata, a w razie potrzeby częściej i z przeprowadzonych inspekcyj przedkładać sprawozdania Prezydyum Namiestnictwa z odpowiednimi wnioskami.

W obec poszczególnych Starostw i ich organów nie będą Panu służyć żadne dalsze prawa a po złożeniu sprawozdania z wyników inspekcyi ograniczy się Pan do wykonania moich ewentualnych poleceń i z wyraźnem odwołaniem się do nich. Rozstrzyganie w toku instancyi we funkcyi inspekcyjnej w żadnym razie się nie mieści. Zarządzenie niniejsze nie wyklucza też wysłania specyalnego delegata z Namiestnictwa do przeprowadzenia inspekcyj lub dochodzeń w obrębie Starostw poddanych Pańskiej inspekcyi.

Funkcye inspekcyjne przywiązane są wyłącznie do osoby JWPana Radcy Dworu i nie mogą być w zastępstwie Pań-

skiem przez innego urzędnika Starostwa wykonywane. Akta należące do tej funkcyi prowadzić należy w odrębnym protokole, przechowywać pod osobnem zamknięciem i oddzielnie od aktów Starostwa.

Ażeby urzędowanie Starostwa, którem Pan c.k. Radca Dworu kieruje, skutkiem pełnienia funkcyj inspekcyjnych i częstych wyjazdów nie doznało przeszkód, dodany będzie Starostwu sekretarz Namiestnictwa, który Pana będzie zastępował w czynnościach Starostwa w razie Pańskiego wyjazdu.

Rachunki dyet i kosztów podróży będzie Pan Radca Dworu na razie razem ze sprawozdaniem inspekcyjnem przedkładał Prezydyum Namiestnictwa dopóki te koszta nie zostaną spauszalowane.

C.k. Namiestnik :

I N S T R U K C Y A

dla delegatów c.k. Namiestnika do inspekcyi c.k.Starostw w Galicyi.

OGÓLNA UWAGA.

§ 1.

Inspekcya starostwa ma być przeprowadzoną co dwa lata dokładnie i pod każdym względem wyczerpująco.

Oprócz tego należy przeprowadzać inspekcyę pewnych działów czynności starostwa w miarę zachodzącej potrzeby.

Inspekcyę należy rozciągnąć także na biuro c.k.Rady szkolnej okręgowej z wyjątkiem spraw dydaktyczno-pedagogicznych i spraw personalnych.

Inspekcyę należy przedsiębrać bez zapowiedzenia.

SZCZEGÓŁOWE POSTANOWIENIA.

Zaległości.

§ 2.

Rozpoczynając inspekcyę delegat winien przedewszystkiem skontrolować na podstawie protokołu głównego, względnie w Starostwach, w których jest zaprowadzoną manipulacya według nowego systemu na podstawie protokołów poszczególnych oddziałów kancelaryjnych lub w inny odpowiedni sposób, czy zaległości istotnie nie sięgają po za czas uwidoczniony w wykazie czynności z ostatniego, inspekcyę poprzedzającego kwartału względnie miesiąca.

DEPOZYTA I KASOWOŚĆ.

§ 3.

Bezpośrednio następującą czynnością delegata będzie obliczyć na podstawie księgi kasowej /depozytów/ Starostwa jaka kwota winna być w przechowaniu Starostwa a potem stwierdzić czy stan kasy zgadza się ze stanem obliczonym na podstawie księgi kasowej.

§ 4.

Przy tem szkontrum delegat winien zwrócić baczną uwagę, czy wpływające do Starostwa kwoty pieniężne lub papiery wartościowe są niezwłocznie wydawane stronom, względnie odsyłane do właściwych Władz, a co do nieusuniętych pozycyi zbadać przyczynę jej dłuższego przechowywania w depozycie Starostwa, względnie przyczynę, dlaczego odnośnej kwoty lub efektu nie oddano Urzędowi podatkowemu do przechowania /:§ 68 rozp.min.z 17/3.1855 Dz.p.p. Nr. 52 i okólniki Namiestnictwa z 14. czerwca 1870 L. 24883, 14.sierpnia 1893 L.8981 i 22.listopada 1893 L.12639/pr.:/.

§ 5.

W łączności z tą czynnością należy dalej zbadać, jak się postępuje z wpływającemi i wydawanemi pieniądzmi i efektami, mianowicie czy zgodnie z okólnikiem Namiestnictwa z dnia 23. czerwca 1905 L.7480/pr. sam Kierownik Starostwa względnie jego zastępca odbiera pieniądze i kontroluje, czy wydane przez niego do przesłania pieniądze lub papiery wartościowe istotnie w Urzędzie pocztowym nadano lub we właściwem miejscu doręczono.

Delegat winien przytem się przekonać w odpowiedni sposób, czy kwoty pieniężne i efekta, które wpłynęły do Starostwa są zaciągnięte do księgi kasowej /:depozytów:/ i czy wykazane w tej księdze jako wydane przesyłki pieniężne lub efekta istotnie oddano na pocztę względnie doręczono we właściwem miejscu.

§ 6.

W Starostwach, w których jest zaprowadzona manipulacya nowego systemu, należy kontrolę kasowości przeprowadzić z uwzględnieniem przepisów instrukcyi wydanej dla tych Starostw co do postępowania z przesyłkami pieniężnemi i wartościowemi.

UMIESZCZENIE STAROSTWA.

§ 7.

Delegat winien zwrócić uwagę na to, czy Starostwo jest należycie umieszczone i czy rozmieszczenie biur w budynku Starostwa jest odpowiednie. Gdy dostrzeże niestosowne rozmieszczenie biur, winien spólnie z Kierownikiem Starostwa obmyśleć, czy niemożnaby przez stosowne zmiany uzyskać odpowiedniejszego umieszczenia poszczególnych biur lub ubikacyi przeznaczonych dla oddziałów manipulacyjnych.

§ 8.

Przy nieodpowiednio zaś umieszczonych Starostwach należy spólnie z Kierownikiem Starostwa rozpatrzyć, czy nie ma w siedzibie Starostwa odpowiedniejszej na Urząd realności.

Obowiązujące pertraktacye z właścicielami realności mogą być jednak zawiązane dopiero za uzyskaniem upoważnienia ck. Namiestnictwa.

DZIAŁ MANIPULACYJNY.

§ 9.

Przy inspekcyi działu manipulacyjnego należy uwzględnić stosownie do urządzenia manipulacyi według dawnego lub nowego systemu odpowiednie przepisy bacząc szczególnie przy urządzeniu działów kancelaryjnych według dawnego systemu, czy urzędnicy otrzymują w właściwym czasie zapriorowane exhibity, czy nie ma trudności w wyszukaniu priorów i czy urzędnicy konceptowi nie przytrzymują niepotrze-

bnie priorow, które powinny być w registraturze przechowane.

§ 10.

Przy inspekcyi ekspedytu należy zwrócić uwagę na to, czy prowadzony jest wykaz wpływających każdego dnia z aprobaty i przepisanych referatów z stosownem oznaczeniem spraw pilnych w tym celu, ażeby można każdego czasu skontrolować, czy referaty pilne są przepisywane zaraz, a inne w porządku jak wpływają do Ekspedytu, w szczególności, czy nie ma zaległości w Ekspedycie zwłaszcza co do mundów wymagających dłuższego czasu do przepisania.

§ 11.

Obowiązkiem delegata będzie także zbadać, czy siły pomocnicze są odpowiednio zatrudnione i czy ich liczba jest odpowiednią.

§ 12.

Delegat winien zwrócić również uwagę na to, czy ubikacye przeznaczone dla oddziałów manipulacyjnych, wyjąwszy protokołu podawczego, są wyłączone od dostępu dla stron i czy są tablice ostrzegające o tem publiczność.

RYCZAŁT NA WYDATKI KANCELARYJNE.

§ 13.

Delegat winien zbadać, czy rachunki z ryczałtu są prowadzone i wydatki należycie udokumentowane, oraz czy zarząd ryczałtem jest z jednej strony ekonomiczny a z drugiej strony czy nie daje powodu do skarg ze strony podwładnych urzędników co do opalania i oświetlania kancelaryi lub nieodpowiednich zapasów papieru referatowego, druków i t.d.

KOMISYE.

§ 14.

Delegat winien zbadać, czy Starostwo prowadzi wykaz zarządzonych i wykonanych komisyi a na podstawie tego wykazu i przy pomocy aktów stwierdzić, czy zarządzone komisye są istotnie przeprowadzone, czy przeprowadzenie komisyi na miejscu było potrzebne, czy nie dało się połączyć poszczególnych komisyi w celu umniejszenia stronom kosztów, czy z winy politycznych lub technicznych urzędników /: mianowicie wskutek nienależytego poprzedniego obeznania się z przedmiotem komisyi lub nieprzygotowania potrzebnych aktów względnie utensyliów pomocniczych/ nie przeprowadzono ponownie komisyi w tej samej sprawie kosztem stron, czy nie nakładano stronom kosztów komisyi przeprowadzonych w interesie publicznym, wreszcie czy wynik komisyi załatwiono w właściwym czasie.

Delegat winien się dalej przekonać, czy rachunki są sprawdzane przez Kierownika Starostwa co do użytego czasu i zarachowanych kosztów czy koszta istotnie tyle wynoszą jak zaliczono i czy zaliczki na koszta komisyjne są składane do rąk Kierownika Starostwa a nie referentów.

W łączności z tą czynnością należy zbadać, czy w Starostwie jest wykaz odległości, sporządzony względnie stwierdzony przez właściwy oddział techniczny a to nie dawniej niż przed 3 laty.

DZIAŁ ADMINISTRACYJNY.

§ 15.

Zadanie delegata nie może ograniczyć się tylko do poglądowej lustracyi działu administracyjnego lecz inspekcya powinna być dokonaną szczegółowo a to tak pod względem postępowania jak też pod względem merytorycznego załatwiania spraw.

§ 16.

Delegat winien więc przejrzeć dokładnie sprawy każdego działu i zbadać, czy urzędnicy załatwiając sprawy poru - czonego im działu, przestrzegają pod względem formalnym ogólnych norm obowiązujących co do postępowania w sprawach administracyjnych, względnie szczegółowych norm, o ile dla tej kategoryi spraw istnieją odrębne przepisy co do postępowania, a dalej czy stosują odpowiednio pod względem merytorycznym właściwe przepisy ustaw lub rozporządzeń.

§ 17.

Przy tem badaniu należy także na to zwrócić baczną uwagę, czy urzędnicy bądź to z nieświadomości bądź to z chęci pozbycia się przed wykazem zaległości nie wywołują niepo - trzebnych korespondencyi, zapytań i t.p. w ogóle, czy kierunek postępowania jest tego rodzaju, że dąży do rychłego a zarazem także dokładnego załatwienia sprawy.

§ 18.

Szczególniejszą uwagę należy zwrócić na szybki tok załatwiania spraw drobnych, które powinny być załatwione zaraz jak wpłyną.

§ 19.

Przy wejściu w życie nowych ustaw należy baczyć na to, aby urzędnicy z ich przepisami i z przepisami rozporządzeń wykonawczych byli dokładnie obznajomieni i dobrze je stosowali.

§ 20.

Postępowaniu przy załatwianiu spraw policyjno-karnych należy poświęcić uwagę w tym kierunku, czy w rejestrach karnych przytoczono dobrze przepis, którego przekroczenia obwiniony się dopuścił, dalej, czy spisywane są zwięźle ale dokładnie zeznania obwinionych i świadków i zeznania ostatnich przedstawiane

obwinionym, jeżeli są obecni przy przesłuchaniu świadków, i czy ewentualne zarzuty obwinionych stosownie sprawdzano, wreszcie czy wymiar kary był odpowiedni i czy nie niższy niż ustawą oznaczony.

§ 21.

Także na to należy zwrócić uwagę, czy przy wydawaniu orzeczeń i rezolucyi w sprawach niekarnych tudzież orzeczeń karnych udzielano stronom zawsze dokładne i ustawom odpowiednie pouczenie o środku prawnym.

§ 22.

Z całą energią należy dążyć do wytępienia coraz bardziej nawet u najmłodszych urzędników zakorzeniającego się zwyczaju niedbałego i nieczytelnego pisania referatów utrudniającego a często wprost uniemożliwiającego czytanie aktów w wyższych instancyach. Nie chodzi przytem o kaligraficzne lecz o czytelne pismo.

WYKAZY.

§ 23.

W toku inspekcyi delegat winien także stwierdzić, czy w Starostwie są prowadzone przepisane wykazy i zbadać zawarte w nich zapiski pod względem formy i treści.

GODZINY URZĘDOWE.

§ 24.

Dalej należy zwrócić uwagę na to, czy godziny urzędowe Starostwa są ogłoszone i w budynku w stosownych miejscach uwidocznione i czy urzędnicy ściśle ich dotrzymują.

STOSUNEK STAROSTWA DO WŁADZ AUTONOMICZNYCH.

§ 25.

Delegat powinien poinformować się o stosunku Starostwa do Władz autonomicznych, zwłaszcza do Reprezentacyi powiatowej.

§ 26.

Delegat winien się o ile możności dokładnie poinformować o stosunkach powiatu, mianowicie o zamożności ludności, jej zajęciach, stosunkach gospodarczych i przemysłowych, szczególniejszych właściwościach powiatu wreszcie także o stosunkach społecznych i politycznych w powiecie.

STOSUNKI BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO.

§ 27.

Uwagę swą delegat powinien poświęcić także stosunkom bezpieczeństwa w powiecie i wydanym w tym względzie zarządzeniom Starostwa i w tym względzie zasięgnąć w obecności Kierownika Starostwa informacyi powiatowego Komendanta żandarmeryi a także komendanta oddziału żandarmeryi, jeżeli jest w siedzibie Starostwa. Spostrzeżenia swe w tym względzie ewentualnie także wnioski co do potrzeby pomnożenia żandarmeryi lub innego rozmieszczenia posterunków żandarmeryi lustrator winien objąć swą relacyą.

DZIAŁALNOŚĆ STAROSTWA W OGÓLE.

§ 28.

Dla poglądu na całą działalność Starostwa jest także potrzebne, aby delegat zwrócił uwagę również na to, czy Starostwo względnie Kierownik Urzędu daje w granicach swego zakresu działania inicyatywę do powstania urządzeń powszechnej lub lokalnej użyteczności lub je popiera.

ZACHOWANIE SIĘ URZĘDNIKÓW.

§ 29.

Delegat winien się przekonać o tem, jakiej powagi i zaufania zażywa Starostwo u ludności oraz o zachowaniu się urzędników Starostwa w Urzędzie, przyczem szczególną uwagę zwrócić należy na postępowanie urzędników ze stronami tudzież o zachowaniu się urzędników poza urzędem i swe spostrzeżenia tak pod tym względem jak niemniej o przydatności w służbie i zdolnościach urzędników umieścić w relacyi. Zasięgając informacyi w wspomnianych kwestyach delegat winien to uczynić, co się zresztą samo przez się rozumie, poufnie bez ujmy dla powagi Urzędu lub poważania poszczególnych urzędników u ludności.-

PRZYJMOWANIE STRON.

§ 30.

Zaraz po rozpoczęciu inspekcyi delegat powinien spowodować zawiadomienie Zwierzchności gminnych i przełożeństw obszarów dworskich o swym pobycie w powiecie i wyznaczyć jeden dzień względnie pewne godziny tego dnia na przyjęcie próśb lub zażaleń stron.

O ile strony proszą o przyspieszenie spraw toczących się w Starostwie lub o informacyę o stanie ich spraw delegat może zarządzić istnie przyspieszenie załatwienia sprawy względnie udzielić stosownej informacyi o stanie sprawy. Inne prośby lub zażalenia na Starostwo względnie Kierownika Urzędu lub urzędników winien delegat odebrać od stron i przedłożyć je po zbadaniu stanu rzeczy z własną opinią lub wnioskiem c.k.Namiestnikowi, a to o ile nie chodzi o nagłe sprawozdania z wyniku lustracyi.

OMÓWIENIE WYNIKU LUSTRACYI.

§ 31.

Po ukończeniu inspekcyi delegat winien omówić z Kierownikiem Urzędu i urzędnikami konceptowymi Starostwa wynik lustracyi, udzielić im do wiadomości swoje spostrzeżenie i uwagi, pouczyć potrzebujących takiego pouczenia zwłaszcza młodszych urzędników i zezwolić, aby zasięgnęli u niego rady lub wskazówek w wątpliwych sprawach. Podobne omówienie należy przedsięwziąć osobno z urzędnikami kancelaryjnymi.

O ile spostrzeżenia lustratora tyczą się wyłącznie osoby Kierownika Urzędu lub lustrator musiałby uczynić któremu z podwładnych urzędników uwagę tyczącą się jego zachowania się lub pracy, winien to uczynić osobno a więc nie przy ogólnem omówieniu.

Delegat winien przy tem omówieniu jak w ogóle przy odbywaniu inspekcyi występować nietylko ściśle w charakterze organu kontrolującego lecz także odnosząc się z życzliwością do urzędników i funkcyonaryuszów Starostwa, być dla nich doradcą w sprawach służbowych.

RELACYA Z WYNIKU LUSTRACYI.

§ 32.

Z wyniku lustracyi Starostwa lustrator winien przedłożyć c.k. Prezydyum Namiestnictwa relacyę na formularzu, których stosowna ilość będzie lustratorom przesłana. Po wyczerpaniu zapasu należy o nowy zapas odnieść się do Prezydyum Namiestnictwa.

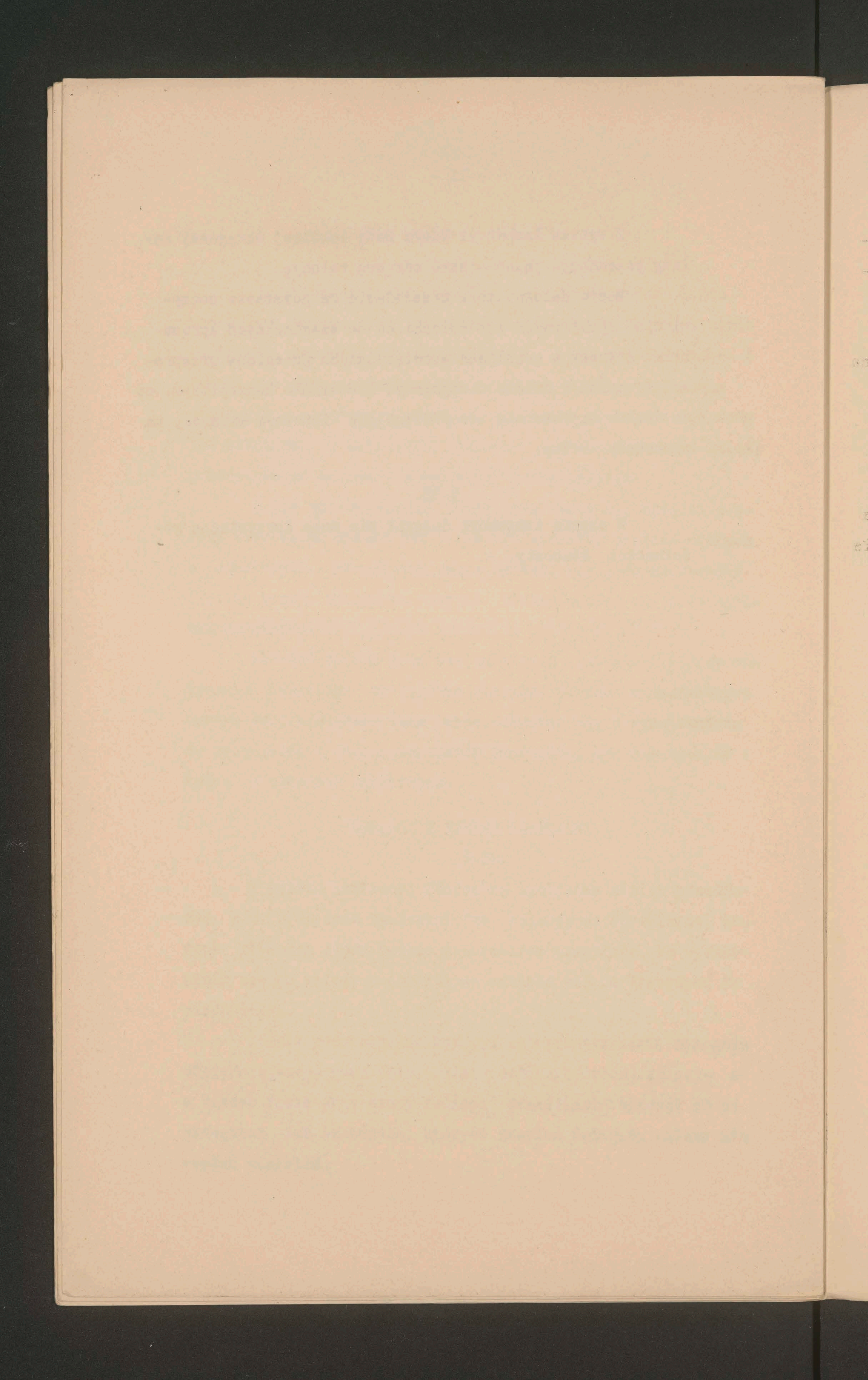
Jeżeli poszczególne kwestye lub spostrzeżenia wymagają obszerniejszego omówienia, należy dołączyć osobną relacyę a w każdym razie przy końcu relacyi przedstawić wniosek co do zarządzeń lub wskazówek, których zdaniem delegata należy Starostwu udzielić.

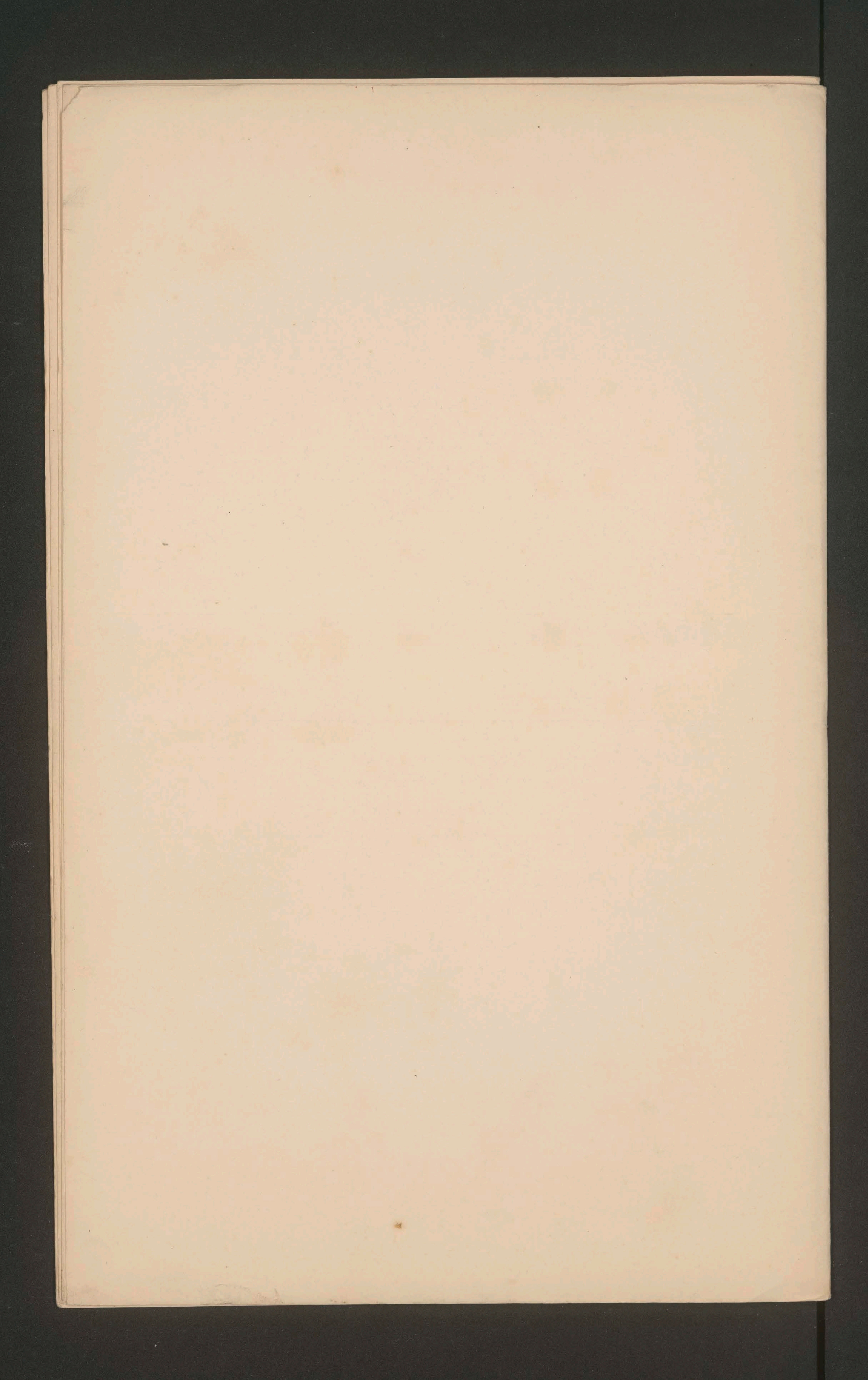
Z wyniku inspekcyi biura Rady szkolnej okręgowej należy przedłożyć jednocześnie odrębną relacyę.

Nadto delegat może przedstawić na podstawie poczynionych spostrzeżeń swe wnioski co do ewentualnych uproszczeń któreby w granicach obowiązujących przepisów przeprowadzić można w dziale manipulacyi lub dziale konceptowym, co do druków na referaty nie podlegające istotnym zmianom, na protokoły i t.p.

§ 33.

W czasie inspekcyi delegat nie może korzystać z gościnności Starosty. -

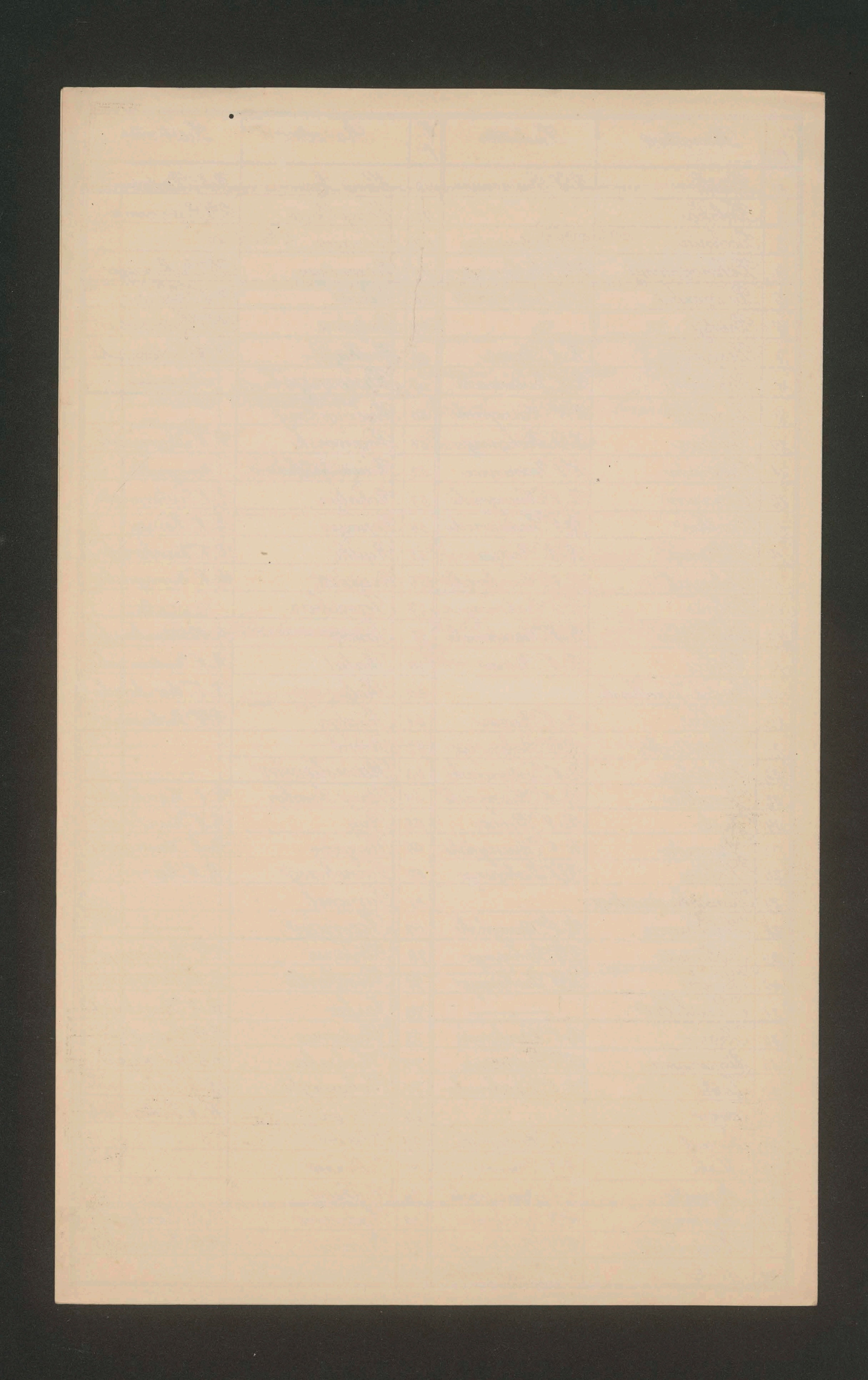

Wykaz
lustracji Starostw.

L. p.	Lustrator		Starostwa
1.	Wiceprezydent Namiestnictwa ~~Radca Dwo~~~~ru~~ i Kieronnik Starostwa w Krakowie	Dr Adam Fedorowicz (:akt 1318/pr./909:)	Biała, Bochnia, Chrzanów, Limanowa, Myślenice, Nowy Targ, Podgórze, Wadowice, Wieliczka, Żywiec. =10
2.	Radca Dworu i Kieronnik Starostwa w Stanisławowie	Juliusz Prokopczyc (:akt 1318/pr./909:)	Bohorodczany, Buczacz, Dolina, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kosów, Nadwórna, Peczeniżyn, Śniatyn, Tłumacz. =11
3.	Radca Namiestnictwa i kier. Starostwa w Samborze ~~Radca Namiestnictwa i Kieronnik Starostwa w Samborze~~	Henryk br. Morstin (:akt 5874/pr./912:) ~~Bogusław Kieszkowski~~ ~~(akt 11324/pr./911:)~~	Dobromil, Drohobycz, Krosno, Lisko, Rudki, Sanok, Skole, Stary Sambor, Stryj, Turka, Żydaczów. =11
4.	Radca Dworu ~~Namiestnictwa~~ i Kieronnik Starostwa w Tarnowie	Antoni Reiner (:akt 21016/pr./909:)	Brzesko, Dąbrowa, Gorlice, Grybów, Jasło, Mielec, Nowy Sącz, Pilzno, Ropczyce, Tarnobrzeg. =10

L. p.	Lustrator		Starostwa
5.	~~Radca Namiestnictwa i Kierownik Starostwa w Przemyślu~~	~~Leon Kruszyński~~ (:~~akt 17907/pr~~/910:)	Brzozów, Cieszanów, Jarosław, Jaworów, Kolbuszowa, Łańcut, Mościska, Nisko, Przeworsk, Rzeszów, Strzyżów. =11
6.	~~Radca Namiestnictwa~~	~~Wiktor Sas Tustanowski~~ (:~~akt 17907/pr~~/910:)	Borszczów, Brzeżany, Czortków, Husiatyn, Podhajce, Rohatyn, Skałat, Tłumacz, Zaleszczyki, Zbaraż. =10

L. p.	Starostwo	Lustrator	L. p.	Starostwo	Lustrator
1	Biała	R.D. Fedorowicz	42	Nowy Sącz	R.N. Reiner
2	Bóbrka		43	Nowy Targ	R.D. Fedorowicz
3	Bochnia	R.D. Fedorowicz	44	Oświęcim	
4	Bohorodczany	R.D. Prokopczyc	45	Peczeniżyn	R.D. Prokopczyc
5	Borszczów	R.N. Tustanowski	46	Pilzno	R.N. Reiner
6	Brody		47	Podgórze	R.D. Fedorowicz
7	Brzesko	R.N. Reiner	48	Podhajce	R.N. Tustanowski
8	Brzeżany	R.N. Tustanowski	49	Przemyśl	———
9	Brzozów	R.N. Kruszyński	50	Przemyślany	
10	Buczacz	R.D. Prokopczyc	51	Przeworsk	R.N. Kruszyński
11	Chrzanów	R.D. Fedorowicz	52	Rawa ruska	
12	Cieszanów	R.N. Kruszyński	53	Rohatyn	R.N. Tustanowski
13	Czortków	R.N. Tustanowski	54	Ropczyce	R.N. Reiner
14	Dąbrowa	R.N. Reiner	55	Rudki	R.N. Kieszkowski
15	Dobromil	R.N. Kieszkowski	56	Rzeszów	R.N. Kruszyński
16	Dolina	R.D. Prokopczyc	57	Sambor	———
17	Drohobycz	R.N. Kieszkowski	58	Sanok	R.N. Kieszkowski
18	Gorlice	R.N. Reiner	59	Skałat	R.N. Tustanowski
19	Gródek Jagielloński		60	Skole	R.N. Kieszkowski
20	Grybów	R.N. Reiner	61	Śniatyn	R.D. Prokopczyc
21	Horodenka	R.D. Prokopczyc	62	Sokal	
22	Husiatyn	R.N. Tustanowski	63	Stanisławów	———
23	Jarosław	R.N. Kruszyński	64	Stary Sambor	R.N. Kieszkowski
24	Jasło	R.N. Reiner	65	Stryj	R.N. Kieszkowski
25	Jaworów	R.N. Kruszyński	66	Strzyżów	R.N. Kruszyński
26	Kałusz	R.D. Prokopczyc	67	Tarnobrzeg	R.N. Reiner
27	Kamionka strumiłowa		68	Tarnopol	
28	Kolbuszowa	R.N. Kruszyński	69	Tarnów	———
29	Kołomyja	R.D. Prokopczyc	70	Tłumacz	R.D. Prokopczyc
30	Kosów	R.D. Prokopczyc	71	Trembowla	R.N. Tustanowski
31	Kraków	———	72	Turka	R.N. Kieszkowski
32	Krosno	R.N. Kieszkowski	73	Wadowice	R.D. Fedorowicz
33	Limanowa	R.D. Fedorowicz	74	Wieliczka	R.D. Fedorowicz
34	Lisko	R.N. Kieszkowski	75	Zaleszczyki	R.N. Tustanowski
35	Lwów		76	Zbaraż	R.N. Tustanowski
36	Łańcut	R.N. Kruszyński	77	Zborów	
37	Mielec	R.N. Reiner	78	Złoczów	
38	Mościska	R.N. Kruszyński	79	Żółkiew	
39	Myślenice	R.D. Fedorowicz	80	Żydaczów	R.N. Kieszkowski
40	Nadwórna	R.D. Prokopczyc	81	Żywiec	R.D. Fedorowicz
41	Nisko	R.N. Kruszyński			

64

Prezydyum c.k. Namiestnictwa.

2867/pr. We Lwowie, 1. marca 1911.

Zmiana przepisów co do manipulacyi pieniężnej i efektami w Starostwach.

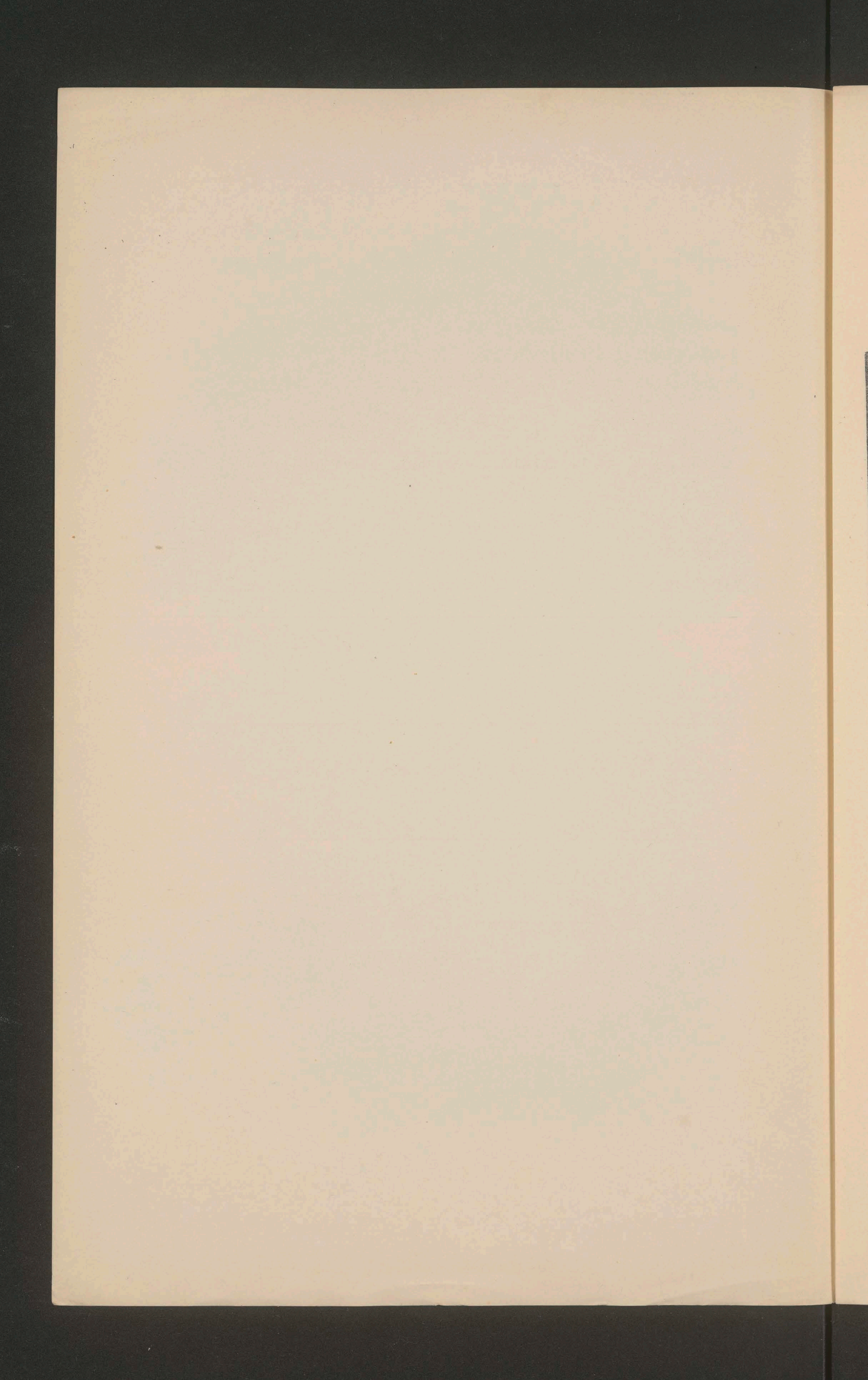
O k ó l n i k

do wszystkich Panów c.k. Starostów.

Chciej Pan Starosta wypełnić dokładnie i z całą ./. ścisłością rubryki załączonego wykazu i odpowiedzieć na umieszczone niżej pytania i przedłożyć wypełniony tak kwestyonaryusz do 8 dni napowrót.

C.k. Namiestnik:

[signature]

W y k a z

1. Do Starostwa wpłynęło bądźto pocztą bądźto bezpośrednio depozytów pieniężnych:

W roku	Liczba ogólna pozycyi księgi depozytowej	Wpłynęło		Uwaga
		gotówką koron	efektów wartości koron	
1908				
1909				
1910				

2. Kto prowadzi księgę depozytową?

3. Kto odbiera i wydaje pieniądze?

4. Czy Starostwo odsyła każdy depozyt, którego, tego samego dnia, kiedy wpłynął, wydać niemożna, do Urzędu podatkowego, czy przechowuje depozyty w własnej kasie?

5. Jeżeli przechowuje we własnej kasie

a/ czy kasa ta jest ogniotrwała i ma wertheimowskie zamknięcie?

b/ czy złożone w niej pieniądze i efekty są ubezpieczone od kradzieży z włamaniem i do jakiej wysokości?

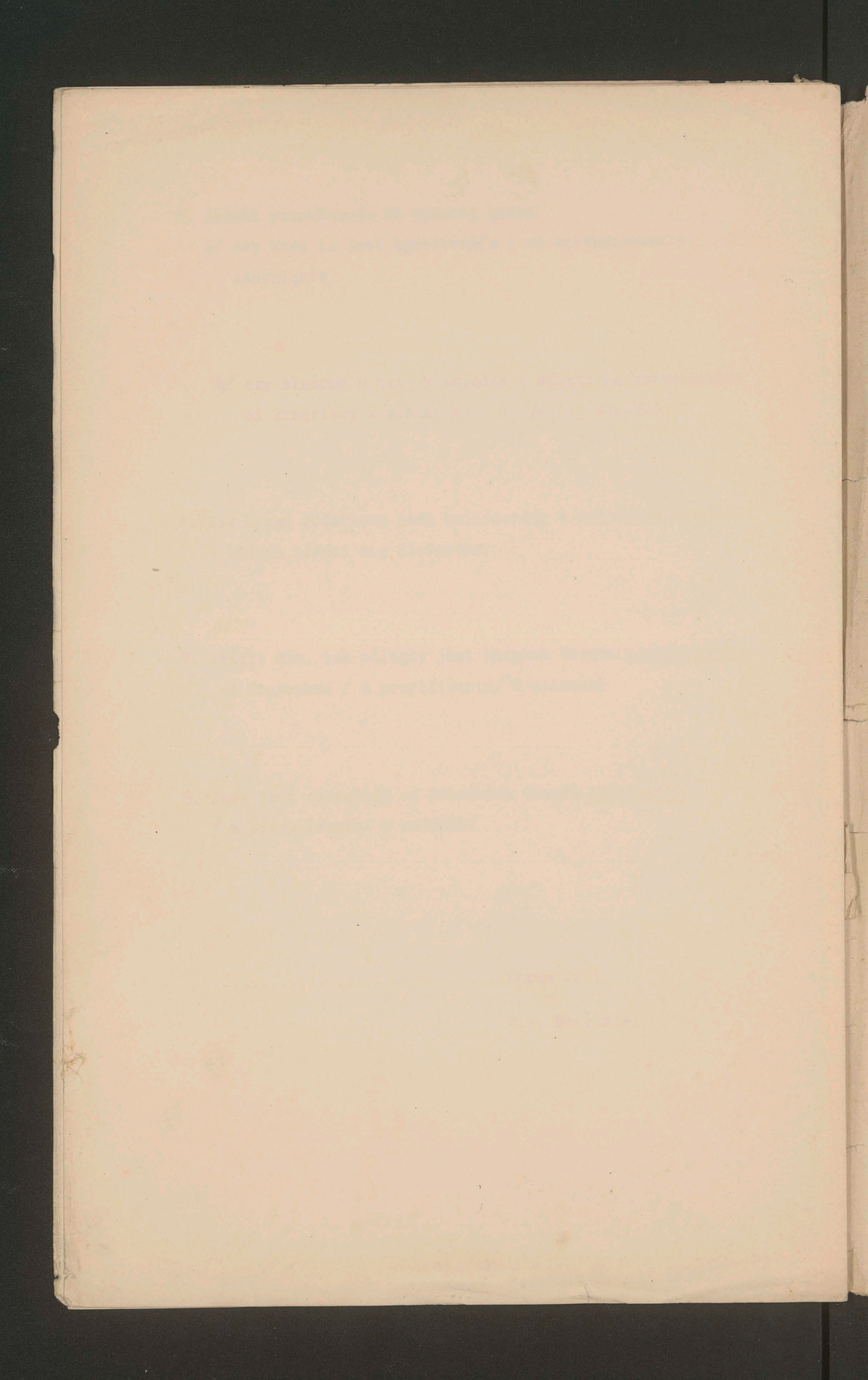
6. Czy Urząd podatkowy jest umieszczony w tym samym budynku, w którym mieści się Starostwo?

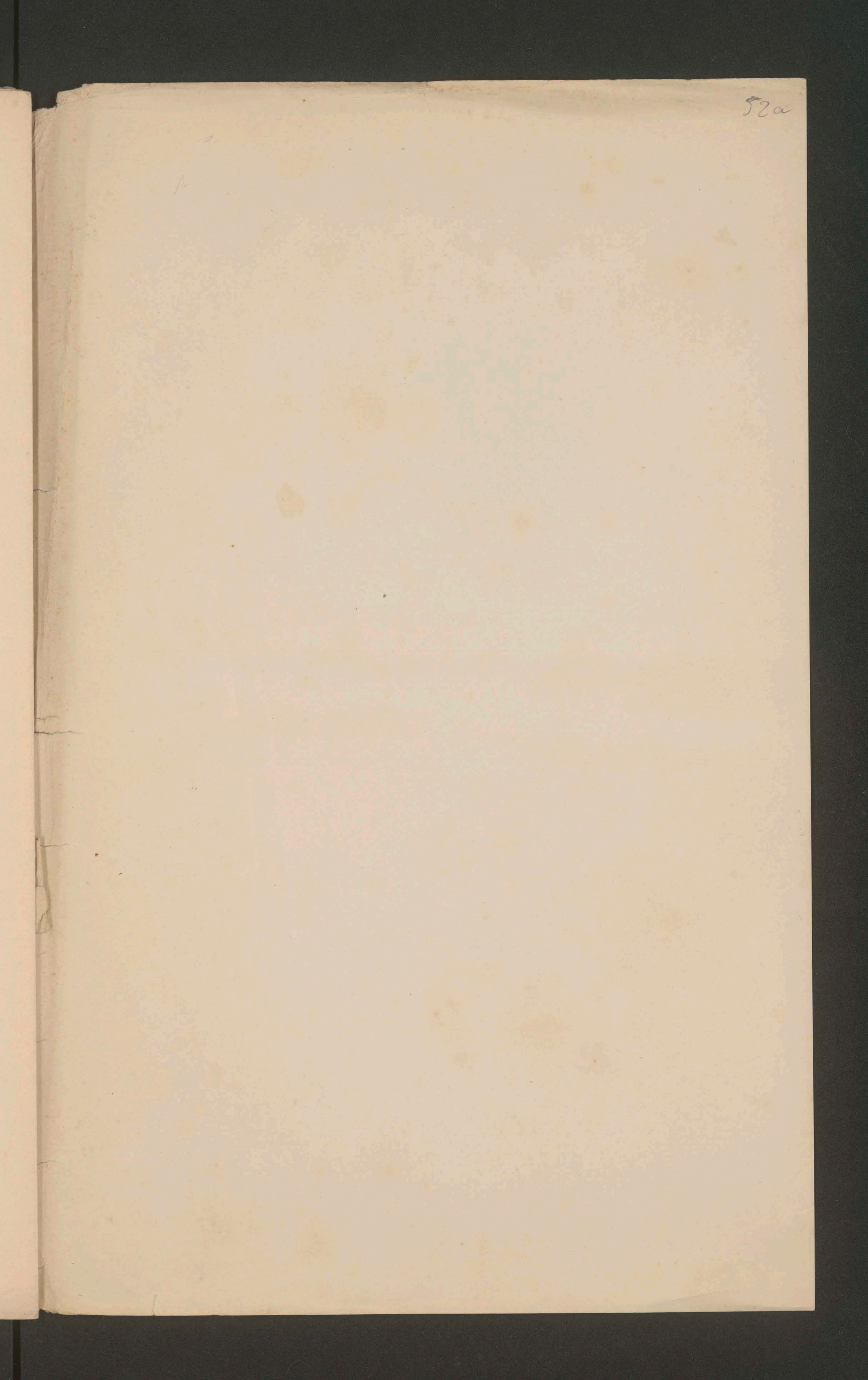
7. Jeżeli nie, jak odległy jest budynek Urzędu podatkowego od Starostwa / w przybliżeniu/ w metrach?

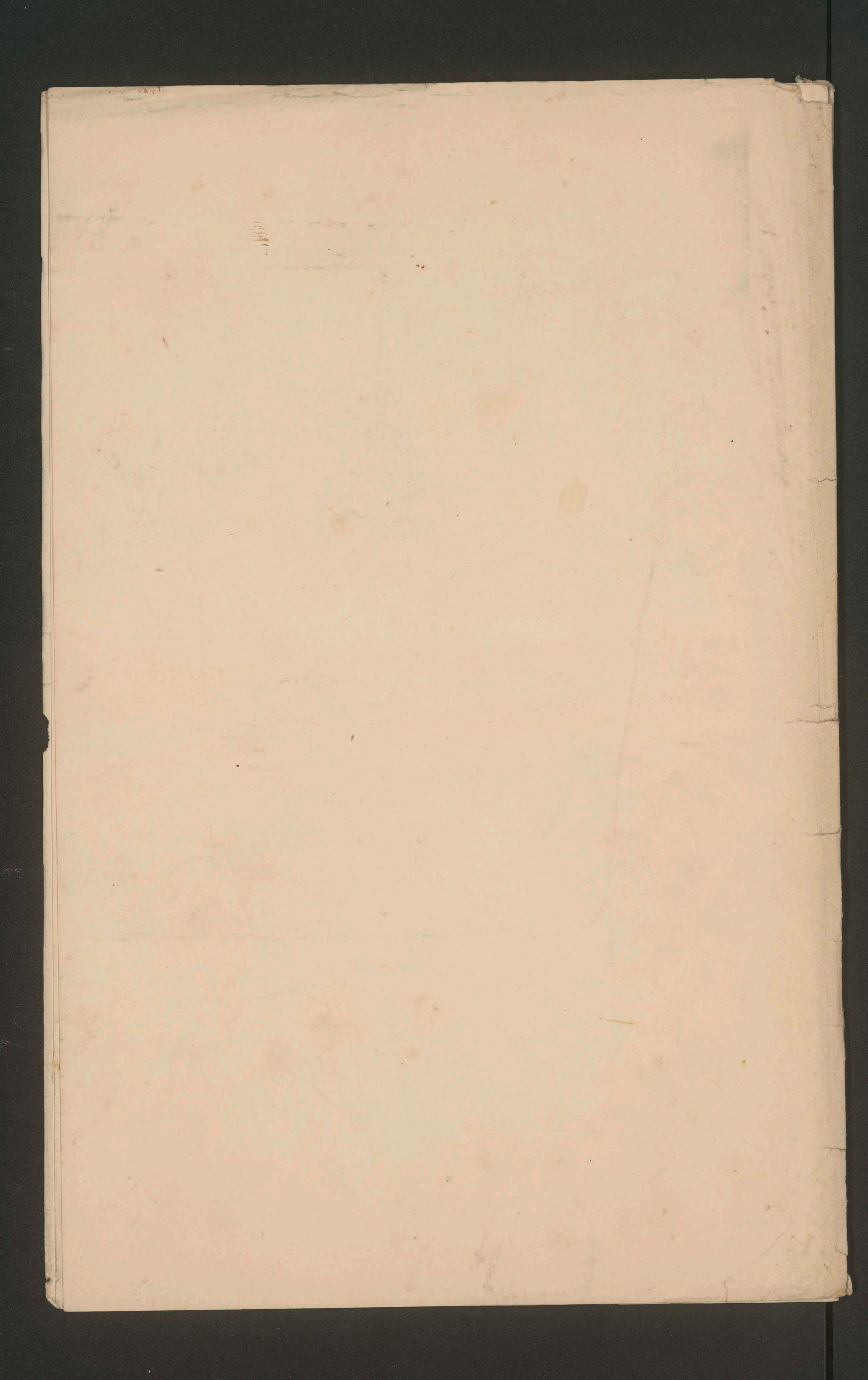
8. Jaka jest odległość od Starostwa Urzędu pocztowego / w przybliżeniu/ w metrach?

..................dnia........marca 1911.

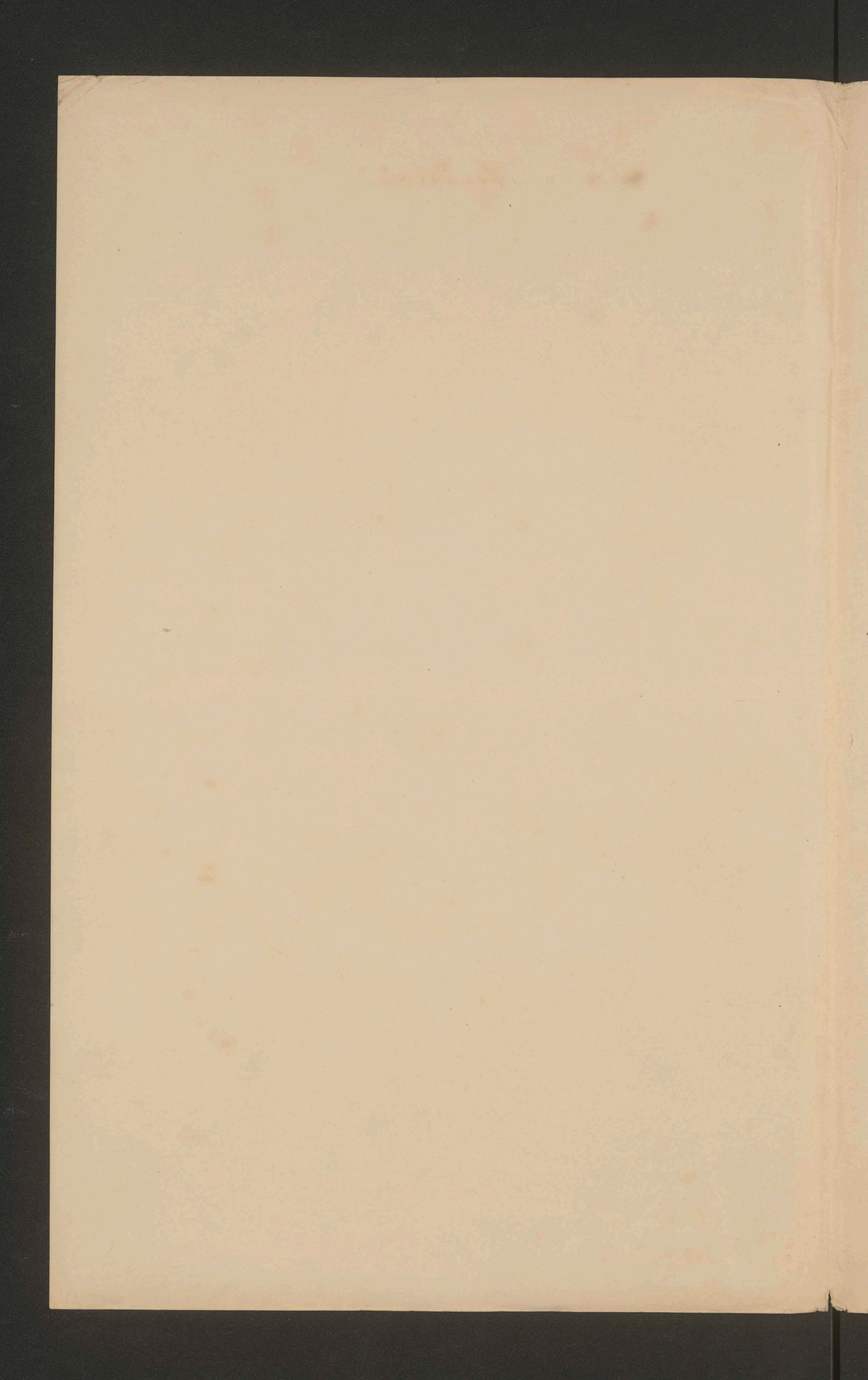
C.k. Starosta:

Spis ludności

68

C.k. Namiestnictwo galicyjskie.

L.I $\frac{2717}{27}$ Lwów, dnia 26. lipca 1909.-

Do

Pana c.k. Starosty

w

./. Stosownie do art. III. ustawy z 29. marca 1869, Dz.u.p. Nr. 67, ma być przeprowadzony najbliższy spis ludności wedle stanu z 31. grudnia 1910.

Zwracając uwagę Pana Starosty na wielką doniosłość konskrypcyi pod każdym względem, tudzież na trudne i wiele pracy wymagające zadanie, które władze polityczne będą musiały spełnić, przesyłam Panu Staroście w załączeniu reskrypt c.k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 7-go czerwca b.r.L. 15163, w którym podany jest sposób przeprowadzenia konskrypcyi.

Przygotowania do konskrypcyi powinny się ~~tak~~ według powołanego reskryptu rozpocząć od tego, by wdrożyć rewizyę, uzupełnienie, względnie ponowienie numerowania domów oraz uporządkować tablicę z napisem miejscowości.

Jest to jednak możliwem tylko tam, gdzie jest rzeczą zupełnie ustaloną, z jakich miejscowości składa się gmina /i z jakich części składa się każda miejscowość. Reskrypt ministeryalny zaznacza jednak, że przy poprzednich spisach popełniono znaczne błędy w tej mierze a domaga się numeracyi domów takiej, aby numery domów należących do każdej części miejscowości następowały po sobie a numery domów tych części, tworzących jedną miejscowość tworzyły nieprzerwaną całość. Dla rozróżnienia części miejscowości reskrypt podaje zaś nowe określenia, z któremi przy po-

./.

przednich spisach się nie liczono.

Aby więc numerowanie mogło być wiernem oddaniem istotnego stanu rzeczy trzeba odmiennie od dotychczasowej praktyki zacząć od tego, aby ustalić, z jakich miejscowości składa się każda gmina i należący do niej obszar dworski następnie zaś, na jakie ~~i na wiele~~ części składow~~ych~~ dzieli się każda miejscowość. Dopiero z chwilą, gdy pod tym względem nie będzie żadnej wątpliwości, stanie się rewizya względnie uzupełnienie lub ponowienie numerowania domów łatwo wykonalne i może być z całą ścisłością przeprowadzone. Numera bowiem będą wtedy postępować od jednej części składowej danej miejscowości do drugiej w zwykłym porządku liczbowym.

Celem uzyskania takiego topograficznego obrazu każdej gminy miejscowej /obszaru dworskiego/ służy dołączony wzór ~~w dwóch egzemplarzach, jeden dla gminy miejscowej drugi dla obszaru dworskiego~~, zawierający ~~odwrotnie~~ wyczerpujące wyjaśnienia co do pojęcia "miejscowości" /Ortschaft/ i "części składowych miejscowości" /Ortsbestandteile/.

1/. Na podstawie tego wzoru sporządzi Pan Starosta stosowne blankiety ~~dla gmin miejscowych /osobne dla obszarów dworskich/~~ i przeszle je naczelnikom gmin ~~względnie przełożonym~~ obszarów dworskich do wypełnienia i następnego zwrotu w krótkim n.p. ośmiodniowym terminie.

2/. Zwrócone blankiety należy sprawdzić w urzędzie najpraktyczniej z udziałem wójta lub pisarza gminnego, ewentualnie innych osób inteligentnych znających dobrze gminę i obszar dworski, przyczem należy ~~je~~ porównać z dołączonymi, przez centralną komisyę statystyczną nadesłanymi wycinkami z leksykonu miejscowości, opartego na konskrypcyi z r. 1900 i uwidocznić równocześnie na wolnem miejscu wycinku po prawej ręce wszelkie ~~zaszłe~~ zmiany, które od tego czasu zaszły lub sprostowanie błędów wówczas popełnionych.

./.

3/. Wszystkie zmiany w numerowaniu domów, jakie przy ułożeniu i sprawdzeniu miejscowości i ich części okażą się potrzebne, poleci Pan Starosta przeprowadzić na miejscu naczelnikowi gminy w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego i zdać z tego sprawę ~~oraz uwiadomić~~ o poczynionych zmianach tak urząd podatkowy jak i ewidencyę katastru. Zaznacza się, że numera domów na obszarze dworskim, który wchodzi w skład pewnej miejscowości i ma z nią wspólną nazwę, powinny wchodzić w całość numerów domów tej miejscowości.

4/. Tak sprawdzone blankiety składu miejscowości będą służyły Panu Staroście za podstawę do wypełnienia "Wykazu miejscowości" na dołączonych w tym celu drukach lit. A/, w których mają być podane, według okręgów sądowych, najpierw gminy a następnie obszary dworskie, zawsze w porządku alfabetycznym według ich nazwy urzędowej polskiej. Do rubryk 2. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 10 i 11 tego wykazu wciągnie Pan Starosta nazwy i liczby podane w sprawdzonych blankietach składu miejscowości i ich części.

5/. Wypełnienie rubryki 9. "charakter" będzie wymagało wielkiej uwagi, aby nie wciągnąć błędnej nomenklatury.

Należy przeto dla ustalenia topograficznego charakteru poszczególnych kategoryi ~~miejsc zamieszkania~~ trzymać się ściśle określeń podanych w reskrypcie ministeryalnym, które dla ułatwienia należytego przeglądu zamieszcza się w osobnym dodatku w przekładzie na język polski wraz z znakami symbolicznymi, które w danym razie mogą nawet samą nazwę zastąpić.

Przekład ten nie jest dosłownym a to dlatego, że nazwy "wieś" lub "przysiółek" mają w kraju naszym na podstawie jego historycznego osiedlenia inne znaczenie niż to którego reskrypt ministeryalny żąda dla ścisłego określe-

./.

nia topograficznego charakteru miejscowości i ich części.

6/. Wypełnienie rubryk 12 /połączenia kolejowe/ i 13 / istniejące w każdej części składowej instytucye/ nie nastręczy Panu Staroście dokładnie ze stosunkami miejscowymi obeznanemu żadnych wątpliwości.

7/. Jakie uwidocznienia należą do rubryki 14 /Uwaga/ podają ustępy : przedostatni str. 6, czwarty str. 10, drugi str. 11 i ostatni str. 16 reskryptu ministeryalnego.

O wypełnieniu rubryki 4-tej (powierzchnia w hektarach,) odniesie się Pan Starosta do c.k. urzędu ewidencyjnego katastru podatku gruntowego.

8/. Przy nazwie każdej gminy, miejscowości, części składowej tejże /obszaru dworskiego/ ma być przytoczona obok urzędowej polskiej także w nawiasie nazwa w języku ruskim, względnie niemieckim, a to nie tylko wtedy, jeśli nazwy w tych językach są według zwyczaju miejscowego ~~już~~ używane /ortsüblich/ lecz także i wtedy, jeśli takie nazwy w drugim względnie w trzecim języku ~~się~~ się utarły. /sprachüblich/. Wstrzymać się przytem należy od sztucznych i samowolnych przekładów na język ruski względnie niemiecki.

9/. Postępując ściśle za wskazówkami zawartemi w reskrypcie ministeryalnym i niniejszym okólniku, przystąpi Pan Starosta bezzwłocznie do sporządzenia wykazów miejscowości, a to w czterech równobrzmiących egzemplarzach, z których trzy, wraz z wycinkami centralnej komisyi statystycznej, uzupełnionymi jak już wspomniano, zaszłymi zmianami, ma Pan Starosta najdalej do końca września b.r. przedłożyć c.k. Namiestnictwu. Termin ten do końca września b.r. jest terminem ostatecznym, a byłoby bardzo pożądanem, by Starostwa dla ułatwienia sprawdzania wykazów tak tu jak i w Ministerstwie wykazy te w miarę wykończenia, ile możności wcześniej przedkładały, nie wyczekując ostatecznego

./.

terminu.

10/. Jeden egzemplarz pozostawi Pan Starosta we własnem przechowaniu dla uwidocznienia ewentualnych zmian, jakie w stanie gmin i obszarów dworskich oraz ich częściach składowych tychże do końca r. 1910 jeszcze zajść mogą.

O każdej takiej zmianie należy zaraz donieść c.k. Namiestnictwu celem poprawienia tutejszego wykazu i zdania sprawy c.k. Ministerstwu.

11/. Dla sporządzenia tych wykazów udziela się w załączeniu odpowiednią ilość druków według formularza A/ arkusze okładkowe i wkładkowe z uwagą, że gdyby druki te nie wystarczyły, należy wkładkowe arkusze do wykazu przeznaczonego dla Starostwa porubrykować, gdyż c.k. Namiestnictwo nie posiada więcej druków.

Przeznaczone dla Ministerstwa dwa egzemplarze wykazu muszą być w każdym razie na drukach sporządzone.

12/. Wzywając Pana Starostę do jak najściślejszego wykonywania niniejszego rozporządzenia nadmieniam wreszcie, że równocześnie odnoszę się do c.k. krajowej Dyrekcyi skarbu celem polecenia biurom ewidencyi podatku gruntowego, aby Starostwom za ich zgłoszeniem się ułatwiały przegląd odnośnych map i operatów katastralnych, jakoteż udzielały wszelkich potrzebnych dat.

C.k. Namiestnik :

71

K.K.Ministerium des Innern.
15.163

Wien am 7 Juni 1909.

Zur Vorbereitung der gemass dem Gesetze vom 29 Marz 1869 R.G.Bl.No.67,nach dem Stande vom 31 Dezember 1910 vorzunehmenden Volkszahlung erscheint eine genaue Revision der Durchfuhrung des ersten Teiles der Volkszahlungsvorschrift und eintretenden Falles die Veranlassung der Erganzung, Berichtigung oder Erneuerung der Hausernummerierung, sowie der Ortschaftstafeln, ferner die Herstellung von Ortschaftsverzeichnissen die nach Genaigkeit und Volständigkeit sowohl der Zahlung selbst ,als den an dieselben anzuschliessenden amtlichen Publikationen verlasslich zu Grunde gelegt werden konnen, in erster Linie erforderlich.

Bei der weittragenden Bedeutung, die den Ergebnissen der Volkszahlungen zukommt, muss bereits von diesen vorbereitenden Massnahmen die grosste Exaktheit und Prazision gefordert werden da sie sich innerhalb der ganzen Aktion als wichtige Glieder in der Kette darstellen, von deren prazisen Ineinandergreifen das Gelingen der ersteren wesentlich bedingt ist.

Wenndaher die k.k.Statthalterei aufgefordert wird unter diesen Gesichtspunkten der hiemit einzuleitenden Volkszahlungsarbeit überhaupt und beständig die

An
Die k.k.Statthalterei
in
Lemberg

ernsteste Aufmerksamkeit zuzuwenden und dafür Sorge zu tra_
gen,dass die unterstehenden politischen Behörden ihre Aufgabe
mit gleicher Energie erfassen,so gilt dies sofort von den
eingangs bezeichneten ersten Vorbereitungen,für deren gründli-
che Besorgung es zugleich unerlässlich ist,dass sie ohne je-
den Aufschub in Angriff genommen werden.

Die politischen Behörden I.Instanz werden demgemäss
ohne Verzug dafür Sorge zu tragen haben,dass den Anforderun-
gen des I.Teiles der Vollkszählungsvorschrift hinsichtlich
der Häusernummerierung und hinsichtlich der Ortschaftstafeln
überall dort,wo es nicht der Fall ist,ungesäumt voll entspro-
chen werde.Sie werden zu diesem Behufe an die Gemeindevorste-
hungen Gutsgebietsvorstehungen die erforderlichen Weisungen
ehestens zu erlassen und sich von deren Befolgung durch die
Berichte dieser Organe,durch persönlichen Augenschein die
Ueberzeugung zu verschaffen und insbesondere die Amtstage
und das persöhnliche Erscheinen der genannten Organe beim
Amte zu Belehrungen,Informationen und zur entsprechenden An-
eiferung zu benützen haben.

Was speziell die Häusernummerierung betrifft, so hat
im Sinne der Volkszählungsvorschrift die Auffassung eines
Wohnplatzes als Ortschaft,innerhalb welcher mithin die Numme-
rierung der Häuser in einer geschlossenen Zahlenreihe /:Rei-
henfolge :/ erfolgen muss und fuer welche bei der Volkszäh-
lung 1910 eine eigene Ortsuebersicht vorzulegen sein wird,
den obwaltenden rechtlichen und tatsächlichen Verhältnissen
zu entsprechen.

Insoferne sich in dieser Hinsicht Abweichungen von
den im Jahre 1900 in den bezirksbehördlichen Ortschaftsver-

zeichnissen und in Gemeindelexikon dargestellten Verhältnissen ergeben sind, dieselben - tunlichst in den unten zu erwaehnenden, mit Ausschnitten aus dem Gemeindelexikon versehenen Formularien-eingehend zu begründen.

Handelt es sich hiebei um Namensabweichungen, so wird sich speziell auch darüber zu äussern sein, ob dieselben etwa in einer Bewilligung im Sinne des hierortigen Erlasses vom 13 Mai 1885 Z.21.078 ex 1884, ihre Begründung finden.

Bei der Revision der Hausernummerierung und den sich eventuell anschliessenden Um-oder Neunummerierungen ist an dem durch das Volkszaehlungsgesetz vorgeschriebenen Vorgange festzuhalten, dass alle Gebäude, welche zur Wohnung der Menschen bestimmt sind /:§.1 der Volkszaehlungsvorschrift : /, eine Nummer erhalten.

Demgemaess sind auch solche Gebäude, die nur nebensaechlich zum Wohnen und hauptsaechlich zu anderen Zwecken bestimmt sind, zu nummerieren z.B. Fabriksgebaude, Alpenhuetten, Berghuetten, Hirtenhuetten, Waechterhauser und dgl. welche, wenn auch nicht das ganze Jahr hindurch, so doch

temporär bewohnt werden. Diese Objekte werden in den Ortschaftsverzeichnissen, als solche, das ist, als Fabriksgebäude, Leuchttürme, Alpenhütten u.s.w. zu bezeichnen sein.

Als Nebengebäude im Sinne des § 1, der Volkszählungsvorschrift dagegen werden im allgemeinen die mit dem Hauptgebäude baulich verbundenen und von diesen wirtschaftlich abhängigen Gebäude zu verstehen sein, wie ausschliesslich Zwecken des Hauptgebäudes dienen , z.B. Stallungen, Vorratskammern u.dgl. Solche Nebengebäude wären, obwohl sie zur Wohnung von Menschen bestimmt sind, mit keiner besonderen Nummer zu versehen.

Die Bezeichnung von Häusern durch Subnummern /:Konskriptionsnummer:/, wie 1 a, 1 b, 1 c, wäre als nach § 2, der Volkszählungsvorschrift unzulässig, womöglich zu beseitigen. Hieraus wird sich speziell bei den sogenannten Ausgedingehäusern - unvorgreiflich der näheren Wirdigung des einzelnen Falles - häufig die Notwendigkeit in einer Neunummerierung ergeben. Ebenso ist selbstverständlich auf die Abstellung des Vorkommens gleicher Hausnummern in einer und derselben Ortschaft zu dringen.

Rücksichtlich der von den politischen Behörden I. Instanz herzustellende Ortschaftsverzeichnisse im besonderen findet das Ministerium des Innern die nachstehenden Bestimmungen und Weisungen zu erlassen.

Diese Verzeichnisse sind ein sehr wichtiges Mittel zur Förderung der Ziele der Volkszählung und namentlich zur Schaffung einer entsprechenden Kontrolle für die letztere,

während andererseits die Durchführung der Zählungsoperation geeignet ist, die Richtigkeit dieser Verzeichnisse zu prüfen und allfälligeMängel derselben zu beheben. Insbesondere wird an der Hand dieser Verzeichnisse die Richtigkeit der Häusernummerierung innerhalb der Ortschaft geprüft werden können, sowie sie auch das Mittel bieten, das Übersehen einzelner Ortschaftsbestandteile bei der Volkszählung zu verhütten, indem die Zählungskommissäre seinerzeit mit Auszügen aus den gedachten Verzeichnissen zu beteilen sein werden und hiedurch ebensowohl die Lösung ihrer Aufgabe, wie nicht minder die Prüfung ihrer Aufnahmen erleichtert wird.

Die k.k. Statthalterei wird daher aufgefordert ehestens die Verfügung zu treffen, dass von Seite der politischen Behörden I. Instanz an die Verfassung solcher Verzeichnisse, nach dem bei folgenden Formulare ohne Verzug gegangen werde.

Im Interesse der Konformität und eines ungestörten Fortschreitens der zentralen Bearbeitung, wird es sich empfehlen, wenn wenigstens für die beiden gemäss der unten folgenden Weisung zur Vorlage an das Ministerium des Innern bestimmten Reinschritten dieser für die einzelnen Gerichtsbezirke anzufertigenden Verzeichnisse die erforderlichen Drucksorten seitens der k.k. Statthalterei einheitlich und zwar sowohl im Bezug auf das Format, als auch tunlichst hinsichtlich des Papieres genau mit dem bei-

geschlossenen Musterformulare übereinstimmend beschafft werden.

Der Gegenstand der Eintragung erscheint aus den Rubriken des Formulares ersichtlich und ist hiezu nur noch folgendes zu bemerken:

Die Ortschaftsverzeichnisse sind von jeder politischen Behörde I. Instanz /:Bezirkshauptmannschaft oder Stadt mit eigenem Statut:/ nach Gerichtsbezirken unter Zugrundelegung des bereits erwähnten Formulares, entsprechend dem weiters beigeschlossenen Musterbeispiele anzufertigen.

Sie haben sämtliche Ortsgemeinden /:Gutsgebiete:/ des Territoriums, ferner sämtliche zu jeder Ortsgemeinde /:Gutsgebiet:/ gehörigen Ortschaften /:Ortschaftsanteile:/ endlich die sämtlichen zu jeder Ortschaft gehörigen Ortsbestandteile zu enthalten.

Dabei ist streng darauf zu sehen, dass die Angaben erschöpfend sind, das heist, dass die angegebenen Ortsgemeinden /:Gutsgebiete:/ das ganze Gebiet des Bezirkes die angegebenen Ortschaften /:Ortsbestandteile:/ die Ortsgemeinde /:Gutsgebiet:/ und die angegebenen Ortsbestandteile, eventuell auch zerstreute Häuser /:siehe weiter unten:/ die Ortschaft vollständig erschöpfen.

Liegt eine Ortschaft nur zum Teile innerhalb einer Ortsgemeinde /:Gutsgebietes:/ so ist ausdrücklich anzumerken, wohin der restliche Teil gehört.

In der Spalte 6, sind nur wirkliche Ortschaften

/:vide Absatz 5, dieses Erlasses:/ anzuführen.

Stadtteile und Vorstädte sind auch wenn sie einen eigenen Namen führen und besonders nummeriert wurden im Sinne des § 6, der Volkszählungsvorschrift nicht als eigene Ortschaften zu behandeln und werden daher keine eigentliche Ortsübersicht zu erhalten haben. Das Gleiche gilt von selbständig nummerierten Gassen und Plätzen. Ausnahmslos sind Stadtteile und Vorstädte von welchen jene, die bei der Zählung 1900 konstatiert wurden im Gemeindelexikon mit Kursivschrift gedruckt wurden, nicht in der Ortschaftenspalte /:Sp.6:/ wohl aber doch entweder in der Ortsbestandteilsspalte /:Sp. 8:/ oder mindestens in der Anmerkungsspalte mit ihren Hausnummern anzuführen.

Als Ortsbestandteile sind alle jene, eine selbständige, topographisch feststehende Benennung führenden Wohnplätze mit isolierter Lade aufzufassen, welche obgleich räumlich von einander getrennt, zusammen die betreffende Ortschaft bilden. Abgesehen von dem Falle des 2 Satzes in al. 1 u. der 2, alinea des § 6, der Volkszählungsvorschrift ist das Band einer geschlossenen Häusernummerierung das äusserlich sichtbare Kriterium der Zusammengehörigkeit zu einer Ortschaft.

In Betreff der eben erwähnten Ausnahmen ist hervorzuheben, dass für sich selbständig nummerierte Gassen und Plätze auch nicht als eigene Ortsbestandteile dargestellt werden dürfen. Desgleichen sind Vorstädte

auch wenn sie selbständig nummeriert wären, nur dann als Ortsbestandteile zu behandeln , wenn sie von den übrigen Teilen der Stadt räumlich isoliert sind . Bezüglich der topographischen Bezeichnung eines Wohnplatzes als Vorstadt folgen weiter unten die nötigen Weisungen.

Jn der Aufzählung der Ortschaftsbestandteile ist jedenfalls so weit zu gehen,dass keine in der Katstralmappe aufgenommene und daselbst mit einem besonderen Namen verzeichneten Örtlichkeit in dem Verzeichnisse fehle. Doch können Hausnamen und Familiennamen, unter denen zahlreichen einzeln stehende Häuser , aber auch Häuser einer geschlossenen Häusergruppe benannt zu werden pflegen, selbst wenn sie in der Katastralmappe verzeichnet sind , nicht als topographisch feststehend angesehen werden und es sind daher solche Einzelnhäuser oder Häusergruppen, welche keinen vom Namen des Hausbesitzers abweichenden Namen tragen,keinesfalls als Ortsbestandteile anzusehen .-

Würden nach Aufführung der nach den vorstehenden Kriterien als Ortsbestandteile auszuweisenden Wohnplätze noch einzelne zur betreffenden Ortschaft gehörige,ge - trennt liegende Häuser erübrigen,für welche keine topographisch feststehenden Namen existieren,so ist rücksichtlich derselben nach Aufzählung der besonders benannten Ortsbestandteile oder Zusatz zu machen : "ausserdem noch so und so viele zerstreute Häuser".

Darunter sind jedoch solche mit einer speziellen

Bestimmung, wie Jägerhaus ,Alpenhotel,Mühle, Hegerhaus, Ziegeleien u. s. w. mit ihrer Nummer anzuführen / Einzelhäuser/.

Die Eintragung der Ortsgemeinden /Gutsgebiete/ innerhalb des Gerichtsbezirkes ,jene der Ortschaften /ortschaftsanteile/ innerhalb der Ortsgemeinde /des Gutsgebietes und jene der Ortsbestandteile innerhalb der Ortschaft hat in streng alphabetischer Reihenfolge zu geschehen. Hiebei sind die Ortsgemeinden /Gutsgebiete/ innerhalb des Gerichtsbezirkes und die Ortschaften /ortschaftsanteile/ innerhalb der Ortsgemeinde /des Gutsgebietes / mit fortlaufender Nummer zu versehen, so dass hieraus sofort die zu einem Gerichtsbezirke gehörige Anzahl Ortsgemeinden / Gutsgebiete / , wie die zu einer Ortsgemeinde / einem Gutsgebiete / gehörige Anzahl Ortschaften /Ortschaftsanteile/ zu ersehen ist.

Bei der Ausfüllung des Formulares ist weiter noch folgendes zu beachten:

Jn der Spalte 2 des Formulares sin die Namen der Ortsgemeinden in alphabetischer Ordnung mit der in Spalte 1 fortlaufenden Nummer einzutragen .

Jn Spalte 3 ist die Gesamtzahl der in der Ortsgemeinde verhandenen Häuser einzusetzen.

Jn Spalte 4 ist das Areal jeder Ortsgemeinde in Hektar mit 4 Dezimalstellen einzutragen, wobei den seit dem Jahre 1900 eingetretenen Änderungen im Gemeindegebiete eine besondere Aufmerksamkeit zu widmen ist.

Selbstverständlich werden hier nach Einvernehmung der zuständigen Evidenzhaltungen nur die amtlich feststehenden Flächenausmasse anzugeben sein .

Jn Spalte 6 kommen, ebenfalls in alphabetischer Ordnung, die Namen der Ortschaften /Ortschaftsanteile/ mit der in Spalte 5 einzusetzenden fortlaufenden Nummer.

Auch dann, wenn die Ortsgemeinde nur aus einer Ortschaft besteht , mit dieser also identisch ist , ist hier der Name zu wiederholen.

Jn Spalte 7 ist die Anzahl der die Ortschaft /den Ortschaftsanteil/ bildenden Häuser anzugeben.

Jn Spalte 8 sind die Ortsbestandteile, eventuell zerstreute Häuser in dem eben angegebenen Sinne anzuführen. Auch dann,wenn eine Ortschaft keine besonders auszuweisende Ortsbestandteile hat, ist hier der Name der Ortschaft zu wiederholen. Sollte von den Ortsbestandteilen keiner den Namen der Ortschaft selbst trage, so ist dies in Spalte 14 ausdrücklich anmerkungsweise zu konstatieren.

Jn Spalte 9 ist der topographische Charakter des Ortsbestandteiles ,bezw. der mit diesem identischen Ortschaft anzugeben.Diese Angabe des topographischen Charakters erheischt grosse Sorgfalt.

Leider muss hier konstatiert werden, dass sich in den Elaboraten der 1890-er und der 1900-er Zählung in dieser Hinsicht grosse Fehler eingeschlichen hatten, indem sogar einerseits Märkte, und selbst Städte als Dörfer und anderseits Dörfer als Märkte in vereinzelten Fällen sogar als Städte bezeichnet worden sind .

Zur Bezeichnung des topographischen Charakters dienen die Ausdrücke : Stadt, Markt , Dorf , Rotte, Weiler , Kolonie , Einschicht , aber auch Meierhof /Vorwerk/ , Schloss, Mühle u.dgl.

Bei der Bezeichnung eines Wohnplatzes als Stadt oder Markt hat nur die *rechtliche* Grundlage als Richtschnur zu dienen. Zerfällt die betreffende Ortschaft in mehrere Ortsbestandteile, bezieht sich aber der Stadt /Markt/ Charakter auf die ganze Ortschaft, so ist dies in der Anmerkungsspalte /Sp. 14/ anzugeben.

Die Bezeichnungen "Stadt" und "Markt" sind nur dann zu wählen, wenn sie auf einer durch *Allerhöchste Entschliessung* erfolgten Verleihung oder auf einem amtlich *festgestellten* Herkommen beruhen. Die topographische Charakteristik *"Vorstadt"* ist nur für einen *Ortsbestandteil* einer Stadt, nicht aber für eine Ortschaft anzuwenden. Dabei ist zu beachten, dass nur jener Ortsbestandteil als Vorstadt bezeichnet werden soll, welcher zwar räumlich getrennt aber doch entsprechend nahe an die Stadt herangerückt ist, städtischen Charakter hat und in einer besonderen Wirtschaftsverbindung mit der Stadt steht.

Für andere weiter entfernt abliegende Ortsbestandteile /Häusergruppen/, die zu einer Ortschaft mit dem Charakter einer Stadt zunummeriert sind, ist eine entsprechende andere topographische Bezeichnung zu wählen, wie z.B. Einzelnhaus, Weiler, Rotte , Dorf u. dgl. Die Bezeichnungen Stadtteil , Marktteil, Dorfteil, Dorfanteil, Vorort

Einzelne Häuser, Fraktion, Ortschaft, Attinenz, Gegend, Ried und ähnliches sind in Spalte 9 des Ortschaftsverzeichnisses zu vermeiden. Es wird dies leicht möglich sein, wenn, wie dies wiederholt eingeschärft wurde, nur solche Wohn Wohnplätze als Ortsbestandteile angeführt werden, welche eine isolierte Lage und einen besonderen topographischen Namen haben.

Zur Erleichterung für die Eintragung der topographischen Charakteristik in die Spalte 9 des Ortschaftsverzeichnisses sind die Bezeichnungen in dem von der statistischen Zentral-Kommission herausgegeben Gemeindelexikon zu Rate zu ziehen, von welchen im allgemeinen nur dann abzuweichen sein wird, wenn dieselben nach der besonderen Lage des Falles nicht ausreichen sollten.

Bei der Eintragung des topographischen Charakters der Wohnplätze sind nicht ohne weiteres die Bezeichnungen zu verwenden, welche das Volk in den einzelnen Ländern, Bezirken und Gegenden selbst gebraucht, da dies eine bunte Mannigfaltigkeit in der Bezeichnung eines und desselben Wohnplatztypus zur Folge hätte. Weit zweckmässiger erscheint es, jeden Wohnplatztypus durch einen für das ganze Staatsgebiet geltenden Ausdruck, einen Terminus technicus, zu bezeichnen, der bei den Gebildeten der ganzen Welt in gleicher Weise verstanden wird und überall dieselbe Vorstellung erweckt. Der Charakter, der einem Wohnplatze zu geben ist, hängt nicht bloss von der Anzahl seiner Häuser, sondern auch davon ab, in welchen Abständen von einander die Häuser desselben erbaut sind, welchen speziellen Zwecken letztere dienen und schliesslich in bestimmten Fällen auch davon, ob die Wohngebäude und der Grund und Boden, auf dem sie

./.

stehen, Eigentum der Insassen sind oder aber dritten Personen gehören.

Als charakteristische Merkmale jeder einzelnen Kategorie von Wohnplätzen für die Festleging ihres topographischen Charakters sind aber folgende hervorzuheben:

Auszugehen ist dabei in konstruktiver Weise von dem primitivsten Wohnplatze, dem Einzelnhaus, meist abgekürzt durch E.H., symbolisch dargestellt durch. Hat nun das Einzelnhaus vermöge seiner äusseren Erscheinung oder wegen seiner besonderen Bestimmung eine durch die angeführten Merkmale bedingte spezielle Charektiristik wie Schloss, Jagdschloss, Forst-oder Jagdhaus, Hegerhaus oder Fasanerie, Meierhof oder Vorwerk, Mühle oder Säge, Windmühle, Wirts- oder Hotel, Fabrik, Ziegelei, Hirtenhütte, Toristenhaus haus/oder Schutzhütte, so sind diese speziellen Arten eines Einzelnhauses auch als solche in das bezirksbehördliche Ortschaftenverzeichnis einzutragen. Für alle eben aufgezählten Kategorien von Einzelnhäusern wurde auch ein besonderes symbolisches Zeichen gewählt und im Gemeindelexiken verwendet.

Die Abkürzung E.H. haben die Bezirkshauptmannschaften auch bisher für einzelne Häuser gebracht.

Dieser Begriff wäre aber aus der Zahl der topographischen Charakteristiken zu eliminieren und zwar deshalb, weil die " einzelnen Häuser" sich bei näherer Betrachtung auf der Spezialkarte je nach ihrer Anzahl als Einschicht, Rotte, zerstreute Häuser, zuweilen sogar als Weiler darstellen. Ein Ort mit zwei Häusern wird in der Regel als Einschicht bezeichnet und erscheinen

./.

die zwei Häuser auch in dem Zeichen ⌊ versinnbildlicht. Die Bezeichnung als Einschicht ist aber nur dann berechtigt, wenn die beiden Häuser tatsächlich beisammen stehen. Liegen aber zwei Einzelnhäuser etwa auf Steinwurfseite voneinander entfernt, so sind sie besser als Rotte zu bezeichnen, liegen sie endlich einen Kilometer und mehr auseinander, wie zum Beispiel zwei entgegengesetzten Abhängen eines Berges oder am Ausgang und im obersten Winkel eines Gebirgsgrabens, so ist ein solcher Wohnplatz, der gewöhnlich nach dem Berg, bezw. nach dem Graben selbst benannt wird, als zer-streute Häuser zu bezeichnen. Unter der nächsthoheren Kategorie, dem Weiler versteht man eine geschlossene Ansiedlung von 3 bis 9 Häusern, symbolisiert durch das Zeichen △ , ein Dreieck, also eine geschlossenen Fläche.

Die oberste Kategorie der geschlossenen Wohnplätze, soweit derselben nicht der Charakter der Stadt oder Markt gebührt, bildet das Dorf; das allgemein übliche konventionelle Zeichen hiefür ist ein lichtes Schäbchen, ⊙ dessen geometrische Figur, der Kreis, ein Polygon mit der möglichst höchstem Anzahl von Seiten darstellt und so andeuten soll, dass die Anzahl der Häuser eines Dorfes nach obenhin eine unbeschränkte ist.

Das Zeichen für zerstreute Häuser _ deutet schon durch diese seine Form an, dass die so bezeichneten Häuser gleichgiltig, um wie viele es sich

handelt, von einander abstehen. Diese Charakteristik ist in zwei Fällen zu verwenden. Einmal als Kollektivbezeichnung aller Einzelnhäuser einer Ortschaft, die von den übrigen Ortsbestandteilen isoliert liegen und keinen topographischen Namen haben; sodann als einheitliche charakteristische Bezeichnung, wenn die ganze Ortschaft aus zerstreuten Häusern besteht und wenn kein Haus - bei isolierter Lage- einen topographischen Namen trägt.

In der Mitte zwischen dem Weiter und dem Dorf einerseits und den zerstreuten Häusern andererseits liegt die Rotte, was auch durch das Zeichen / —— ̅ —— / symbolisiert wird; die vier unverbundenen Einzelnhäuser deuten auf den grösseren Abstand einzelner Häuser von einander, die Klammer aber soll sagen, dass der Ansiedlungsraum ein übersichtliches Ganzes bildet, das durch keinen anderen Wohnplatz unterbrochen wird. Dabei ist es nicht ausgeschlossen, dass innerhalb der Rotte kleinere Häuserkomplexe bestehen, die aber, sobald sie keinen topographischen Namen führen, auf die besonders Hervorhebung keinen Anspruch haben. Keine Rolle spielt der engere Zusammenschluss oder der weitere Abstand der Häuser bei den Charakteristiken Häusergruppe und Kolonie.

Die Bezeichnung <u>Häusergruppe</u> ═ ═ ist nur zu verwenden bei Vororten und bei Ortsbestandteilen im Bereiche der Städte. Der Ausdruck <u>Kolonie</u> ═ ═ ist bei solchen Wohnplätzen zu wählen, die vonn Fabriksarbeitern, Bergknappen oder Holzknechten u.dgl. bewohnt werden und die, wenn der betreffende Betrieb aufgelassen wird, veröden oder gar vom Erdboden

./.

verschwinden .

Hinsichtlich der vorstehend zusammengestellten technischen Ausdrücke zur topographischen Charakteristik der Wohnplätze wird schliesslich bemerkt, dass es für den Fall als etwa einer oder der andere derselben nicht in allen in Betracht kommenden Sprachen eingeführt wäre , im Stadium der Beschaffung des von den politischen Bezirksbehörden sodann im Ortschaftsverzeichnisse zu konzentrierenden Materiales genügen und zu verlangen sein wird, dass statt des betreffenden technischen Ausdruckes das demselben vorstehend beigerückte symbolische Zeichen angewendet werde.

Jn der Spalte 10 sind auf das genaueste diejenigen Hausnummern einzutragen, welche der nebenverzeichnete Ortsbestandteil /eventuell zerstreute Häuser, Einzelnhaus, siehe oben !/ innerhalb der Ortschaft, bei der er ausgewiesen ist, umfasst. Es muss besonders betont werden,dass diese Nummerangabe mit peinlicher Genauigkeit vollzogen werden muss, da sie die Grundlage der Darstellung für die Verteilung der Bevölkerung auf ihre Wohnplätze bildet. Selbstverständlich müssen die in Spalte 10 angeführten Hausnummern die im Spalte 11 angeführte Anzahl der Häuser erschöpfen. Die in Spalte 11 anzuführende Anzahl der Häuser hat dann summiert die im Spalte 7 angegebene Häuserzahl der Ortschaft zu ergeben.

Die Hausnummern der zu einer Ortschaft gehörenden Ortsbestandteile müssen mit Einschluss der eventuell angeführten zerstreuten Häuser und einzelnen Häuser eine geschlossene Reihe bilden; wenn dies nicht der Fall wäre, so müsste

hiefür in der Anmerkungsspalte /14/ die bezügliche Aufklärung angeführt werden .

So wäre , falls eine Hausnummer fehlt, dies dort ausdrücklich anzugeben. Falls eine Ortschaft /Ortsbestandteil/ zum Teil in der einen, zum Teil in einer anderen Gemeinde liegt, so ist dies nicht nur in der Spalte 6 zu bemerken, sondern es ist auch in der Spalte 14 anzugeben , bei welcher Gemeinde sich die aus der geschlossenen Nummernfolge fehlenden Hausnummern verfinden, was besonders betont werden muss , da die analoge Bestimmung bei der Verfassung der Ortschaftsverzeichnisse pro 1900 häufig nicht genau eingehalten wurde.

Jn Spalte 12 ist der Name jener Eisenbahnstation bezw. Haltestelle einzutragen, welche für den Personen - verkehr von und zu dem in Spalte 8 eingetragenen Ortsbestandteile tatsächlich regelmässig benützt wird.

Es sind somit, wenn mit Rücksicht auf ein und denselben Ortsbestandteil zwei oder mehrere Stationen /Haltestellen / regelmässig im Verkehre benützt werden, die Namen aller dieser Stationen /Haltestellen/ in der Spalte 12 anzuführen .

Jn allen Fällen, in welchen eine Eisenbahnstation beziehungsweise Personenhaltestelle mehr als eine Weg - stunde von dem betreffenden Ortsbestandteile entfernt ist, ist die Anzahl der Wegstunden der Entfernung anzugeben. Alle ver-

stehenden Angaben , die sich auf die Nachweisung der Eisenbahnstationen , beziehungsweise Personenhaltestellen beziehen , sind auch dann zu machen , wenn es sich um eine jenseits der Landes- beziehungsweise Reichsgrenze gelegene Station , beziehungsweise Haltestelle handelt.

In der Spalte 13 sind mit möglichster Ausführlichkeit die wichtigeren Institutionen, wie die Ämter des Staates , der autonomen Verwaltung, der Religionsgenossenschaften etc. , die Schulen, die Verkehrsanstalten, wie Eisenbahnstationen und Haltestellen, Post-, Telegraph - und Telephonstationen , die Fürsorge - und Sanitätsstationen, wie Armen- , Kranken - und Siechen - häuser, Taubstummen-und Blindeninstitute, Irrenanstalten, Naturalverpflegsstationen, Alpine Rettungsstationen, Apotheken etc. ferner Kreditinstitute und Sparkassen, Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaften, Erziehungs - Besserungs- und Strafanstalten , Schubstationen , Touristenhäuser , Wallfahrtskirchen -, Kapellen u.dgl. Gendarmerieposten , Feuerwehren u.s.w. bei jedem Ortsbestandteile und nicht für die ganze Ortschaft zusammen aufzuzählen .

Bei den Volksschulen ist auch die Anzahl der Klassen anzugeben . Bei Pfarren , Post - und Telegraphen -

stationen , Eisenbahnstationen , den Heilbade - oder sonstigen Kuranstalten, Wallfahrtskirchen und Verkehrsanstalten, wie überhaupt bei den anzuführenden Institutionen ist, falls sie einen vom Namen der Standorte abweichenden Namen führen, dieser beizufügen.

Es ist in dieser Spalte weiter anzugeben, ob und welche Art Sanitätspersonen /Arzt,Gemeinde-oder Distriktsarzt, Hebamme ,Tierarzt, Kurschmied Wasenmeister etc./ in dem Ortsbestandteil ihren ständigen Wohnsitz haben, ohne dass auch die Anzahl der betreffenden Sanitätspersonen anzugeben wäre . Ferner sind hier Fabriken,dann Schlösser und Ruinen mit geschichtlichem Namen, ferner Alpenhütten mit ihren Hausnummern anzuführen, wenn sie nicht ihres topographischen Charakters wegen als Ortsbestandteile ausgewiesen werden.

An den Reichsgrenzen werden hier auch die Gebäude der Zollamtsstationen , Finanzwachabteilungen und Kontumazanstalten , an der Meeresküste auch die Leuchttürme auszuweisen sein. Wenn für die eine oder andere der bezüglichen Baulichkeiten die Höhenlage über dem Meeresspiegel bestimmt sein sollte, was bei Bahnhöfen, Kirchen , Kuranstalten und dgl. häufig der Fall ist, so wird beim betreffenden Objekte in Klammer die Höhenkote in Metern anzuführen sein .-

In ganz analoger Weise ist hinsichtlich der Darstellung der ausgeschiedenen Gutsgebiete vorzugehen.

Dieselben sind anschliessen an die Aufzählung der Ortsgemeinden u.zw. wie schon erwähnt, mit selbständigen fortlaufenden Postnummern /:Spalte 1:/ und ebenfalls in alphabetischer Ordnung anzuführen und es geltend auch hinsichtlich der Ausfüllung der übrigen Spalten dieselben Grundsätze, wie für die Ortsgemeinde.

Es wird besonders aufmerksam gemacht, dass auch diejenigen Gutsgebiete, auf welchen sich kein Haus befindet /:unbehauste Gutsgebiete:/ mit Namen und Areal in das Ortschaftenverzeichnis aufzunehmen sind. Es ist dies insbesonders mit Rücksicht auf die administrative Gruppierung des Landes und mit Rücksicht auf die Vollständigkeit der Erfassung des Areals des Bezirkes, bezw. des Landes notwendig.

Da nach der Bearbeitung der betreffenden Operate der letzten Volkszählung vom Jahre 1900, angenommen werden muss, dass das Areale der Gutsgebiete vielfach nicht mit der nötigen Genauigkeit eingetragen wurde, so werden diesmal die unbedingt richtigen Daten im Einvernehmen mit der zuständigen Evidenzhaltung zu beschaffen und zur Kontrolle die Summe des Areals eines Gutsgebietes und desjenigen der korrespondierenden Ortsgemeinde /n/ mit dem Areal der betreffenden Katastralgemeinde /n/, bezw. die Summe der Arealdaten aller Gutsgebiete einerseits und aller Ortsgemeinden andererseits im Steuerbezirke mit den bezüglichen Daten, der Evidenzhaltung für den Steuerbezirk zu vergleichen sein.

Die Eintragungen für jede Ortschaft und ebenso die für jeden Ortsbestandteil sind durch einen von Spalte 5, bezw. von Spalte 8, ausgehenden Querstrich abzugrenzen. Die Eintragungen für jede Ortsgemeinde /:Gutsgebiet:/ sind aber durch einen über das ganze Formular laufenden Querstrich abzuschliessen.

Nach dem letzten Gemeindegebiete /:Gutsgebiete:/ eines jeden Gerichtsbezirkes ist durch einen doppelten Querstrich der Abschluss der Darstellung für diesen Gerichtsbezirk hervorzuheben und sind für die Spalte 1, 3, 4, 5, 7 und 11, Summendaten anzugeben und zwar ist in der Spalte 1, die Anzahl der Ortsgemeinden /:Gutsgebiete:/ in Spalte 3, jene der vorhandenen Häuser und in Spalte 4, das Areal des Gerichtsbezirkes u.s.w. anzugeben.

-+$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$$+-

Ein besonderes Augenmerk ist auf die Richtigkeit der Namen der Gemeinden,/Gutsgebiete/, Ortschäften und Ortsbestandteile und auf die korrekte Schreibweise derselben zu verwenden.

In den mehrsprachigen Ländern wird bei allen Nameneintragungen u.sw. auch bei denjenigen Namen, welche blos in der Spalte 13, /:Institutionen, z.B. Schlösser, Ruinen, Verkehrsanstalten etz.:/ vorkommen, auch die Bezeichnung in der zweiten, eventuell auch in der weiteren Landessprache beizufügen sein und zwar nicht nur dann, wenn diese Bezeichnung ortsüblich ist, sondern auch dann, wenn sie ohne gerade ortsüblich zu sein, sprachüblich, das ist in der zweiten, eventuell

weiteren Landessprache tatsächlich, wenn auch in anderen Gebieten des Landes gebräuchlich ist.

Da sich in den Ortschaftsverzeichnissen vom 1900, bei diesen Eintragungen vielfach Unvollständigkeiten zeigten, muss betont werden, dass die Verzeichnung aller sprachüblichen Namen der zweiten , eventuell auch weiteren Landessprache u.zw. in ihrer authentischen Form und richtigen Schreibweise diesmal unbedingt sicherzustellen und nach Erfordernis hiebei den Unterbehörden an die Hand zu gehen ist und das zur Vermeidung nachträglicher Anfragen und Ergänzungen die von den Bezirksbehörden vorzulegenden Operate speziell auch auf diesen Punkt hin einer strengen Kontrolle und eintretenden Falles der entsprechenden Ergänzung oder Berichtigung zu unterziehen sein werden.

Hievon abgesehen werden, da im Übrigen naturgemäss die tunlichste Stabilität in der offiziellen Benennung der Gemeinden, Ortschaften und Ortsbestandteile und in der Schreibweise der Namen anzustreben ist, insoferne es sich nicht um die Fortschleppung von Fehlern handelt, im Allgemeinen nur in jenen Fällen Abweichungen von den bezüglichen Eintragungen in den von der statistischen Zentralkommission nach den Ergebnissen der Volkszählung vom Jahre 1900, herausgegebenen Gemeindelexikon zu erwarten sein, in welchen es sich auf Grund seither gesammelter Erfahrungen, bezw. auf Grund der anlässlich der hiemit eingeleiteten Vor-

arbeiten für die nächste Volkszählung zu pflegenden Erhebungen um die notwendige Berichtigung von Irrtümern oder Unrichtigkeiten handelt, die bei der Verfassung der Ortschaftsverzeichnisse für die 1900-er Zählung oder bei Verfassung des eben erwähnten Gemeindelexikons gegenüber der tatsächlich gebräuchlichen Bezeichnung und Schreibweise der Namen unterlaufen sind. Es wird daher seitens der politischen Behörden jede Abweichung von den im bezeichneten Gemeindelexikon gebrauchten Namen und deren Schreibweise in den später zu erwähnenden, mit Ausschnitten aus dieser Publikation versehenen Formularien entsprechend zu begründen sein, was besonders betont werden muss, weil die anlässlich der 1900-er Zählung erflossenen analoge Weisung leider nicht immer mit der nötigen Sorgfalt durchgeführt wurde.

Die Vorarbeiten für die Verfassung der Ortschaftsverzeichnisse werden seitens der politischen Behörden I.Instanz unverzüglich in Angriff zu nehmen sein, da die fertiggestellten Verzeichnisse bis längstens Ende September l.J. u.zw. in drei Parien der k.k. Statthalterei vorgelegt werden müssen. Um die möglichste Gewähr für die Richtigkeit undVollständigkeit der Verzeichnisse zu bieten, werden dieselben bei der k.k. Statthalterei durch geeignete Organe einer entsprechenden eindringlichen Kontrolle zu unterziehen sein, in welcher Richtung seitens der k.k. Statthalterei das Erforderliche rechtszeitig vorzukehren sein wird.

Dass sich diese Prüfung insbeson-

dere auch auf die Vollstaendigkeit der Namensbezeichnungen in den verschiedenen Sprachen und die Richtigkeit der Schreibweise zu erstrecken haben wird, wurde bereits erwaehnt.

Die bei der k.k. Statthalterei richtig gestellten Verzeichnisse sind in zwei Parien bis laengstens 1 Dezember 1909 wohlgeordnet dem k.k. Ministerium des Innern vorzulegen, waehrend das dritte Pare bei der k.k. Statthalterei zu verbleiben hat.

Die vorgenannten Termine sind als Maximaltermine zu betrachten, so zwar, dass, wenn eine politische Bezirksbehoerde in der Lage ist, vor Ende September das Ortschaftsverzeichniss einzuliefern, die k.k. Statthalterei unverweilt an die Ueberpruefung derselben heranzutreten hat.

Hiezu wird bemerkt, dass die partieweise Vorlage der Operate an das k.k. Ministerium dem Fortgange der Arbeiten nur foerderlich sein kann.

Da jedoch die Moeglichkeit gegeben erscheint, dass bis zum Zeitpunkte der Vornahme der Volkszaehlung eine Aenderung in dem Stande der Ortschaftsverzeichnisse eintritt, werden die Unterbehoerden zu beauftragen sein, ihre Ortaschaftsverzeichnisse bis zum Zeitpunkte der Vornahme der Zaehlung evident zu halten, bei sich ergebenden Aenderungen die erforderliche Berichtigungen vorzunehmen und darueber der k.k. Statthalterei zu berichten, welche ihrerseits unter Vornahme derselben Berichtigung in ihrem betreffenden Ortschaftsverzeichnisse von Fall zu Fall anher Bericht zu erstatten haben wird.

Zum Zwecke der Ermoeglichung der eingehendsten Kontrolle der Richtigkeit und Vollstaendigkeit der Eintragungen in die Ortschaftsverzeichnisse werden noch folgende spezielle Weisungen beugefuegt:

Die Eintragungen in den neuen Ortschaftsverzeichnissen sind nicht nur, wie bereits oben angedeutet, hinsichtlich der Auffassung von Wohnplaetzen als Ortschaften und der Orts-etc.-na-

men und dern Schreibweise, sondern in allen Punkten mit dem Inhalte des von der Statistischen Central-Komission nach den Ergebnissen der Volkszaehlung vom Jahre 1900 herausgegebenen Gemeindelexikons auf das gewissenhafteste und eingehendste zu vergleichen."

Zu diesem Zwecke wird die statistische Zentral-Kommisssion der k.k. Statthalterei fuer die unterstehenden politischen Bezirksbehoerden eigene, fuer jeden Gerichtsbezirk hergestellte Formulare zusenden, auf deren linker Seite der entsprechende Ausschnitt des gedruckten Gemeindelexikons aufgeklebt ist und welche nach rechts hin einen freien Raum enthalten.

Die auf diesen Formularien aufgeklebte Legende des Gemeindelexikons ist mit den bezueglichen Eintragungen im neuen Ortschaftsverzeichnisse zu vergleichen. Soferne beide gleichlautend sind, genuegt es in den freigelassenen Raum den Vermerk: "Unveraendert" einzutragen; soferne aber die Angaben im neuen Ortschaftsverzeichnisse abweichen, ist diese Abweichung entsprechend zu begruenden.

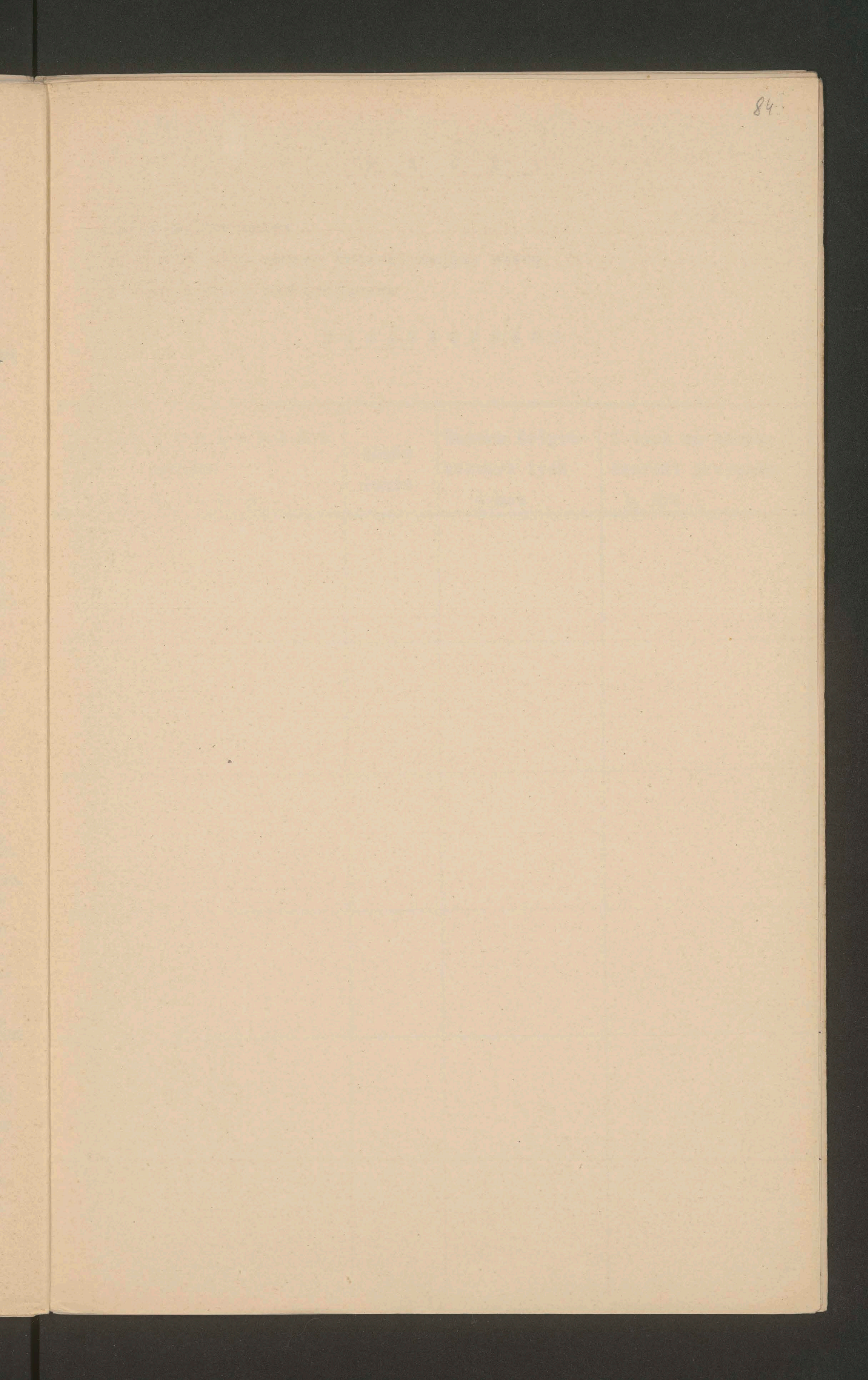
Sind zum B. Ortsbestandteile des Gemeindelexikons im Ortschaftsverzeichnisse nicht mehr als solche aufgefuehrt, oder sind neue eingefuegt, so ist der Grund des Wegbleibens, beziehungsweise der Neuaufnahme anzufuehren. Hat sich der Umfang des Gemeindegebietes geaendert, so ist dies detaillirt unter Anfuehrung der rechtlichen Grundlage zu begruenden. Hat sich die Häuserzahl vermehrt oder vermindert so ist ausdruecklich die neue neben die alte Zahl zu setzen und mit Schlagworten der Grund der Vermehrung oder Verminderung anzugeben. Bleibt eine Kulturstaette / /Pfarre, Schule etc./ im neuen Ortschaftsverzeichnisse weg, so ist auch hiefuer der Grund anzugeben u.s.w..

Auch hiezu muss bemerkt werden, dass bei der Vorbereitung der Zaehlung vom 1900 ein analoger Auftrag in dem hieramtlichen Erlasse vom 26 Maerz 1899, Zl. 22.073 ex 1898, leider in einzelnen Faellen nicht mit jener besonderen Genauigkeit

zur Ausfuehrung gelangte, die hiebei unerlaesslich ist.

Die k.k. Statthalterei wird diese Formularien sofort nach deren Einlangen mit entsprechenden Weisungen den politischen Behoerden I. Instanz zu uebermitteln haben. Die Vorlage dieser im Originale ausgefuellten Formulare hat gleichzeitig mit jener der Ortschaftsverzeichnisse an die k.k. Statthalterei beziehungsweise an das k.k. Ministerium des Innern zu erfolgen.

Unterschrift."

84

W Z Ó R I.

Gmina mająca nazwę .... oraz
należy do niej obszar dworski, mający nazwę ....
składają się z następujących

M I E J S C O W O Ś C I :

L. p.	Miejscowość mająca nazwę	Ilość domów	Numera dotychczasowe tych domów	Z tych na obszar dworski przypadają Nra.:

C z ę ś c i s k ł a d o w e m i e j s c o w o ś c i :

. - Krit : .

L. p.	Część składowa	Ilość domów	Numera dotychczasowe tych domów	Z tych na obszar dworski przypadają Numera :

W k ł a d k a .

Dodatek II

Charakter topograficzny		Z n a k symboliczny
Po niemiecku	po polsku	
Einzelhaus	jeden dom	E. H.
Einschicht	dwa domy	
Zestreute Häuser	rozrzucone domy	
Weiler x	mniejsza osada wiejska x	
Dorf x	większa osada wiejska x	
Rotte x	skupienie domów	
Häusergruppe	grupa domów	
Kolonie x	kolonia	
Specyalne przeznaczenie jednego domu.		
Schloss	dwór	Znaki symboliczne w abrewiaturach przy wycinku
Jagdschloss	zameczek myśliwski	
Jagdhaus	dworek myśliwski	
Forsthaus	leśniczówka	
Hegerhaus	gajówka	
Fasanerie	bażanternia	
Meierhof	folwark	
Mühle	młyn	
Säge	tartak	
Windmühle	wiatrak	
Wirtshaus	karczma	
Hirtenhütte	szałas	
Touristenhütte	schronisko	

x 2

O b j a ś n i e n i e .

Każda gmina miejscowa wraz z należącym do niej obszarem dworskim może zawierać pewną ilość samoistnych "miejscowości".

Za samoistną miejscowość należy uważać każdą osadę, która stanowi całość odrębną, inną przestrzenią nie przerwaną a posiada swoją stale używaną nazwę i własne osobne numerowanie domów od liczby 1 w górę.

Miejscowość może obejmować pewną ilość "części składowych".

Za część składową miejscowości należy uważać takie domy, które (leżąc w obrębie tej miejscowości) stanowią dla siebie pewną całość, oddzieloną od innych części tejże miejscowości a posiadają osobną swoją wspólną nazwę. Liczba domów jest przytem obojętną rzeczą.

Dwa domy leżące w oddaleniu od innych a posiadające wspólną nazwę są już osobną częścią składową miejscowości.

O ile przytem mowa jest o osobnej nazwie, to ma się na myśli tylko nazwy oddawna ustalone nie zaś nazwy chwilowe. Dlatego nazw domów pochodzących od ich obecnego właściciela n.p. domy Grabowskiego, zagroda Macieja i t.p. nie należy uważać za nazwy osobne i domów takich nie należy wykazywać jako osobną część składową.

Jeżeli w pewnej miejscowości oprócz tych części składowych, mających osobne swoje stałe nazwy, znajdują się jeszcze domy rozrzucone w oddaleniu od tych części a niemające wspólnej nazwy to trzeba je umieścić w wykazie z dodatkiem : "oprócz tego należy do tej miejscowości domów rozrzuconych .... bez wspólnej nazwy". Wśród tych domów trzeba zaś wymienić te domy poszczególne, które mają specyalne przeznaczenie n.p. dwór, zameczek lub dworek myśliwski, leśniczówka, gajówka, folwark, bażantarnia, karczma,

:/.

tartak, młyn, wiatrak, fabryka, szałas, schronisko i t.d.

Za "dom" uważać należy każdy budynek mieszkalny, choćby czasowo nie zamieszkały lub służący tylko częściowo na mieszkanie /n.p. fabryka/. Natomiast nie należy wykazywać jako „domy" budynków pobocznych, należących do głównego, jeżeli z nim są złączone n.p. stajnie, spichrze.

U W A G A. Co do miast i miasteczek. Okoliczność, że domy są ponumerowane według placów i ulic osobno, nie przeszkadza uznaniu za miejscowość osady miejskiej, stanowiącej terytoryalną całość i mającej wspólną nazwę. Przedmieście choćby miało osobną nazwę i osobną numeracyę nie tworzy osobnej miejscowości. Jeżeli jednak do miasta lub miasteczka należy osada leżąca w pewnem oddaleniu i mająca odrębny charakter gospodarczy /n.p. rolniczy/ i osobną numeracyę domów oraz osobną nazwę, to osadę taką wykazać należy jako osobną miejscowość.

Jako części składowe miasta lub miasteczka wykazać zate należy ~~części~~ dzielnice miasta i przedmieścia mające osobną nazwę i numeracyę.

Spis ludności 1910

Kraj:
Polityczna władza I.ej instancyi
(Starostwo albo miasto z własnym
statutem:)
Okręg sądowy.

A.

Wykaz miejscowości.

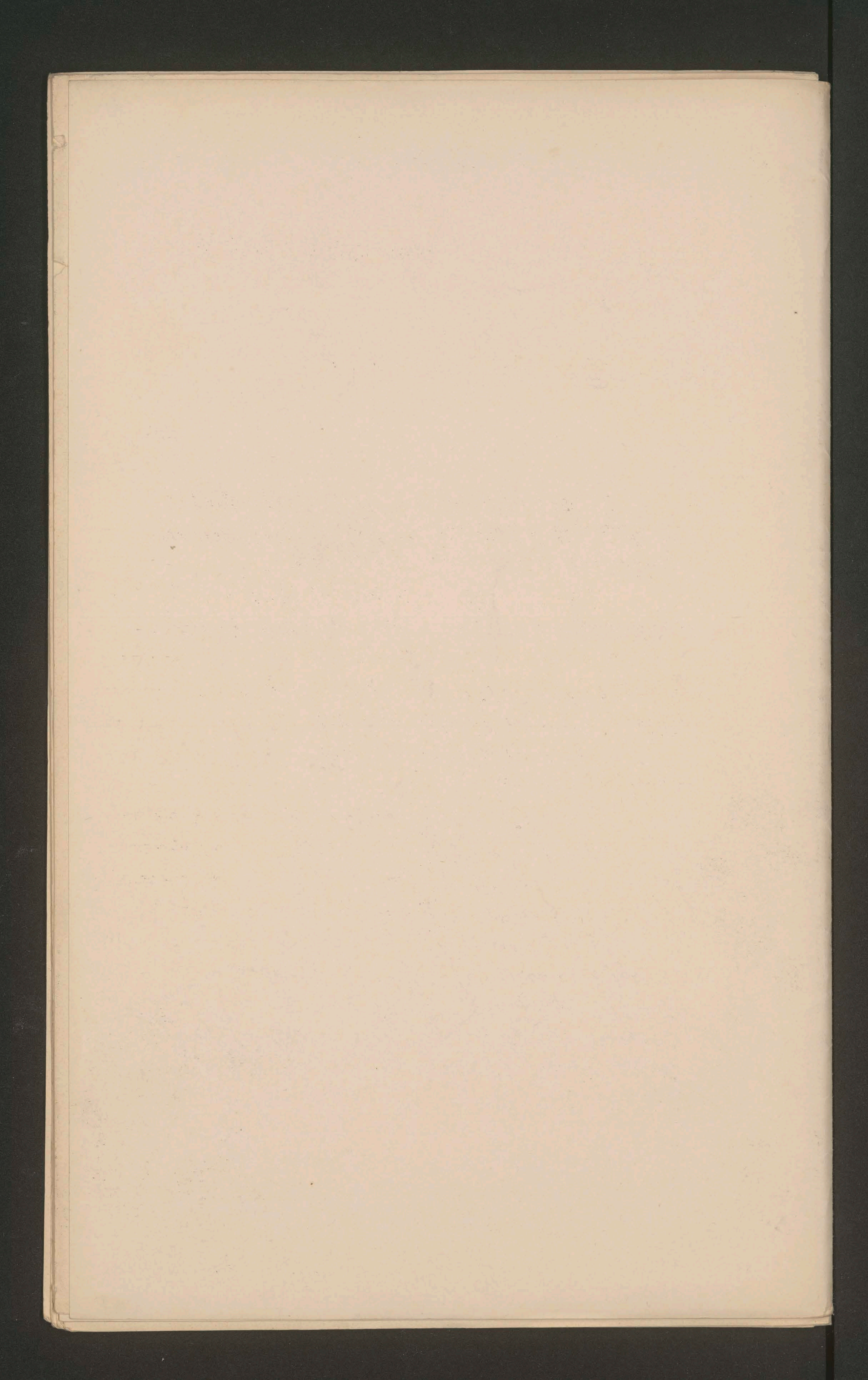
(mających się sporządzić przez powiatowe
władze polityczne względnie Magistraty
o własnych statutach.)

Kraj:

Polityczna władza I-ej instancyi (Starostwo albo miasto z własnym statutem)

Okręg sądowy:

Gmina miejscowa				Do niej należą miejscowości.			Te miejscowości zawierają położone oddzielnie części składowe z odrębnemi topograficznemi nazwami.				Dla ruchu osobowego tej części składowej miejscowości służy(ą) stacya(cye), kolejowa(we) względnie przystanek(ki)	W tych częściach składowych istnieją następujące instytucye i. t. p.	Uwaga
L. p.	Nazwa	ilość domów	Powierzchnia w hektarach.	liczba porządk.	Nazwa	ilość zamieszkałych domów	Nazwa	Charakter	należące numera domów	ilość zamieszkałych domów			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11.	12	13	14.

91

Lwów, dnia 28. września 1910.

L. 48/Ord.

Do

Wielebnych Księży Proboszczów, Administratorów i Ekspozytów Archidyecezyi lwowskiej ob. łać.-

Na temat konskrypcyi czyli ogólnego spisu ludności, mającego już niebawem nastąpić, przeprowadziliśmy między innemi onegdaj dyskusyę z księżmi dziekanami na kongregacyi w pałacu Arcybiskupim.-

Nikomu nie jest tajnem, że pod względem kościelnym i narodowym konskcypcya jest faktem w skutkach ogromnej donośłości. Chodzi o to, aby korzystnie dla kościoła i dla narodowości naszej była przeprowadzoną.-

Jak we wszystkiem tak i w tej mierze dalecy od wszelkiej cudzej krzywdy dołożyć powinniśmy jednak wszystkich starań, aby krzywdy nie wyrządzono nam. Nie daj Boże, abyśmy przez nasze niedbalstwo mieli się stać winnymi własnej szkody.-

Jak postąpić, aby konskrypcya wypadła korzystnie dla kościoła i narodowości, a więc zgodnie ze stanem rzeczy, pouczą Księży Proboszczów Księża Dziekani, w myśl przeprowadzonych na kongregacyi narad. Do Księży Dziekanów więc po informacye zaraz zwrócić się należy i pracować nad oświeceniem w tej mierze ludności wiejskiej i podmiejskiej. Do tej pracy należy też zachęcić i zagrzać ludzi innych warstw. Chodzi głównie o to, że używany w niektówych miejscowościach przez polaków i przez wiernych łacińskiego obrządku w potocznej mowie ruski język jest anomalią, która łatwo w konskrypcyi fałszywie stan rzeczy przedstawić może. Łacinnicy są polakami, bo po polsku mówią pacierz, czyli po polsku modlą się.

To jest cechą ich narodowości. Jeśli mówią po rusku, to tylko dla tego, że między rusinami mieszkają i ze znanej u Polaków ustąpli wości z sąsiadami swymi ich językiem mówią - nieraz aż do zapomnienia języka własnego. Ciekawa rzecz, że u ludu polskiego na Rusi pokutował do niedawna przesąd jakoby po polsku mówili tylko panowie, a wieśniakom wolno było tylko mówić po rusku. Obecnie przesądy ustępują a sprawa zmienia się na lepsze. Trzeba pamiętać, że łacinnicy polacy umieją i mówią też i po polsku. W nowszych czasach przy rozbudzonem obecnie poczuciu narodowem poznawszy Polacy jakie szkody przynosi anomalia mówienia po rusku, coraz bardziej zarzucają ten język a wracają do używania potocznie języka polskiego.-

Dlatego wszyscy łacinnicy powinni się podawać do konskrypcyi jako polacy z językiem potocznym polskim, bo ufać należy, nie upłynie nowe dziesięciolecie, a nie znajdzie się miejscowość, w którejby polacy w potocznej mowie ruskiego używali języka.-

Józef [illegible]

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

L. 236/g. Lwów, dnia 1. października 1910.

W sprawie spisu ludności.

Poufnie, do rąk własnych !

Do

Pana c. k. Starosty

w

Przeprowadzić się mający spis ludności dał powód do ożywionej agitacyi w tym kierunku, by wynik konskrypcyi wyzyskać jak najbardziej dla celów politycznych. Ruch agitacyjny podtrzymują i rozszerzają głównie radykalniejsze elementa narodowo usposobionej /:ukraińskiej:/ części ludności ruskiej, którym chodzi nie tylko o to, by konskrypcya podała jak najsilniejszy wzrost ludności ruskiej, lecz także, aby wykazała możliwie największą nieprzerwaną rozległość obszarów, zamieszkałych tylko przez ludność ruską, z zupełnem pominięciem istniejących tam licznie mniejszości polskiej narodowości.

Dlatego koniecznem jest poczynić - w granicach legalności - takie zarządzenia, któreby nie dopuściły do wykrzywienia konskrypcyi w wskazanym kierunku. Przy wyznaczaniu komisarzy konskrypcyjnych odróżnić więc należy czysto ruskie, w których procent ludności polskiej jest minimalny, od gmin mięszanych. W kategoryi pierwszej ustanowić należy komisarzy konskrypcyjnych Rusinów, aby nie dać powodu do słusznych skarg.

W gminach natomiast mięszanych, posiadających trochę znaczniejszy procent ludności polskiej, poruczyć należy funkcyę

./.

komisarzy takim osobom, co do których ma się stanowcze przeświadczenie, że nie nadużyją powierzonego im zadania dla celów politycznych.

Nie wątpię, że Pan Starosta znając stosunki miejscowe, zdaje sobie dokładnie sprawę z takiego stanu rzeczy i mając ustanowienie komisarzy konskrypcyjnych w Swych rękach, /:ustanowienie ich następuje bowiem według reskryptu ministeryalnego tylko „in Fühlungnahme mit den Gemeindevorständen":/, uważać będzie za obowiązek Swego urzędu, by na komisarzy konskrypcyjnych w wspomnianych gminach powoływał tylko ludzi absolutnie pewnych i godnych bezwzględnego zaufania.

Przypuszczam też, że chętni do podjęcia się tej funkcyi bądź już się u Pana zgłosili, bądź też licznie w najbliższych dniach zgłaszać się będą. Z zaofiarowania takich usług należy więc korzystać, ale przestrzegać pewnych koniecznych względów, aby nie powierzać tych funkcyi ludziom, którzy znani są w okolicy ze swej działalności wiecowo-agitacyjnej, gdyż ustanowienie ich wzbudziłoby u strony przeciwnej nie tylko podejrzenie co do celów zamierzonej przez nich działalności, ale mogłoby nawet doprowadzić do burzliwych zajść, do których absolutnie dopuścić nie można.-

C. k. Namiestnik:

[signature]

16

93

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

We Lwowie, 19. grudnia 1910.

19.779/pr.

Spis ludności.

O k ó l n i k

do wszystkich Panów c.k. Starostów.

Z mnóstwa enucyacyi zamieszczonych w dziennikach a nawet w osobnych broszurach okazuje się, że ścisłe i objektywne dokonanie spisu ludności, w szczególności wypełnienie rubryki "Język potoczny" spotkać się może gdzieniegdzie z przeszkodami, wywołanemi przez agitacyę polityczną.

W dwóch kierunkach objawia się ta agitacya. Najpierw w tym, ażeby jednostki należące do mniejszości narodowych nakłonić do zapisania tego języka jako potocznego, którym się posługuje większość w odnośnej gminie, następnie zaś w tym, aby ludność żydowską nakłonić do zapisywania "języka żydowskiego" /: lub t.zw. żargonu:/ jako potocznego, chociaż język ten prawnie uznany nie jest i w myśl rozporządzenia ministeryalnego z 20.sierpnia b.r. D.p.p.Nr.148 w drukach spisowych rubryki dla tego języka nie ma.

Niebrak też objawów wskazujących na to, że agitacya wspomniana mogłaby w niektórych miejscowościach przybrać formy niedozwolonego nacisku bądź wobec jednostek zapisujących swój język potoczny, bądź nawet wobec komisarzy przeprowadzających spis.

Dlatego też pragnąc zachować jednostkom przy spisie lud-

./.

ności, w granicach obowiązujących przepisów, jak największą swobodę, uznałem za potrzebne wydać następujące wskazówki, do których Pan Starosta jak najściślej zastosować się winien.

1./ Jeżeli przeciw osobom wyznaczonym przez Pana Starostę na komisarzy spisowych w gminach mieszanych pod względem narodowości podniosły się uzasadnione zarzuty, że osoby te zaznaczywszy się w agitacyi politycznej, nie potrafią zdobyć się na bezstronność w dokonywaniu spisu ludności odnośnie do języka potocznego, Pan Starosta postara się bezzwłocznie o zastąpienie takiej osoby inną odpowiedniejszą.

2./ Komisarze konskrypcyjni powinni /: w myśl rozporządzenia ministeryalnego z 20. sierpnia b.r. Dz.p.p.Nr.148:/ bezwarunkowo obchodzić w każdej miejscowości dom za domem i z każdą głową rodziny względnie samoistnie żyjącą osobą przedsiębrać spis osobno.

Wyjątkowo może komisarz konskrypcyjny przeprowadzać spis nie od domu do domu, lecz w pewnym lokalu, i do niego głowy poszczególnych rodzin względnie samoistnie żyjące osoby pojedynczo, według porządkowych numerów domów wzywać, lecz spis z każdym z osobna, bez obecności drugich przeprowadzić.

Powyższy wyjątek należy jednak ograniczyć do dwóch przypadków: mianowicie do przypadku zaraźliwych chorób ludzkich ewentualnie zwierzęcych /:reskrypt ministeryalny z 16. grudnia b.r.L.47.770:/, następnie do przypadku, gdzie domostwa są tak rozrzucone i w obecnej porze zimowej tak trudno dostępne, że komisarz spisowy chcąc je wszystkie obejść, musiałby na spis ludności w jednej gminie poświęcić tygodnie. O ile jednak w takich miejscowościach znachodzą się także domostwa skupione i dostępne, należy do nich zastosować spis od domu do domu, a do pewnego lokalu ściągać tylko głowy rodzin z domostw trudno dostępnych.

./.

3./Komisarze mają możność dobrania sobie do pomocy i objaśnień kogokolwiek, ale nikt nie ma prawa narzucać się komisarzowi z taką pomocą a tem mniej kontrolą. W szczególności zaś poruszona gdzieniegdzie myśl, aby rady gminne wybierały t.zw.mężów zaufania dla spełniania kontroli nad komisarzem, nie ma w przepisach o spisie ludności uzasadnienia.

4./Jeżeli pewne jednostki wyznania mojżeszowego będą żądały wpisania jako język potoczny "języka żydowskiego",komisarz żądaniu temu odmówi i będzie się starał w sposób życzliwy stronie wytłómaczyć, że przepisy na wpisanie takiego języka nie pozwalają, że on tego uczynić nie może, gdyż wpis takiego języka jako nielegalny musiałby być unieważniony.

Gdyby mimo takiej perswazyi strona obstawała przy żądaniu wpisania języka żydowskiego lub też podała język w kraju nieużywany, n.p. włoski, którym notorycznie nawet nie włada, pozostawi komisarz rubrykę "Język potoczny" niezapisaną.

Strona która z powodu swego oporu spowoduje, że rubryka ta przez komisarza zapisaną nie będzie, podlegnie za to karze, przewidzianej w §:30.ustawy z 29.marca 1869, Dz.p.p.Nr.67.

Dla tego komisarz przeprowadzający spis zwróci uwagę opierajacej się strony na ewentualność kary, która ją za to czeka i doniesie o tem właściwej władzy politycznej.

W stolicach kraju i większych miastach w analogiczny sposób postąpią organy gminne delegowane do sprawdzania spisu, dokonanego przez strony za pomocą kart oznajmujących.

5./ Wreszcie będzie obowiązkiem Pana Starosty przez możliwie najczęstsze wysyłanie urzędników dla kontrolowania spisu dokonywanego przez komisarzy spisowych czuwać jak najstaranniej nad tem, ażeby spis dokonywał się w sposób zupełnie prawidłowy i by w razie dostrzeżonych usterek dochodzenie natychmiast było przeprowadzone i nieprawidłowości usunięte.

Gdyby dla przeprowadzenia tej czynności kontrolnej urzędnicy Starostwa nie wystarczali, użyje Pan Starosta do

tego także urzędników oddziału podatkowego, uzyskawszy poprzednio zezwolenie ich przełożonej władzy.

C.k. Namiestnik:

Bobrzyński

95

Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

L.324/g. Lwów, dnia 21. grudnia 1910

Konskrypcya.-

Do

Pana c. k. S t a r o s t y

w

Uzupełniając wskazówki, podane w reskrypcie tutejszym z 20.b.m.L.19779/pr. i wyjaśniając poruszone pytania oznajmiam Panu co następuje:

Jeśli można przypuścić, że komisarz spisowy, ustanowiony dla gminy bez jej zgody lub wbrew jej woli, natrafi na niechęć lub nawet opór ze strony mieszkańców, należy w pierwszym rzędzie przypomnieć w stosowny sposób wójtowi względnie jego zastępcy skutki odpowiedzialności ciążące na gminie z §: 34 i na naczelniku gminy z §: 64 ustawy gminnej niemniej z §: 28. ustawy konskrypcyjnej.

Gdyby wójt mimo to nie mógł ręczyć za spokój, wyśle Pan zaraz na pierwszy dzień spisowy /3. stycznia/ urzędnika do takiej gminy, polecając mu, by przez osobiste zetknięcie się z ludnością wpłynął uspokajająco.

W szczególności gdzie ludność skarżyłaby się że Starostwo nie zamianowało komisarzem jej kandydata, powinien urzędnik wyjaśnić, że zadanie komisarza spisowego jest bardzo trudnem i że komisarz proponowany przez gminę mógłby był konskrypcyę nieudolnie przeprowadzić i naraziłby przez to gminę na ponowne przedsięwzięcie spisu na jej koszt w myśl §:28. ustawy o spisie ludności.

Jeśli więc Starosta wyznaczył inną osobę lepiej uzdolnioną na komisarza, to uczynił to tylko w interesie

./.

gminy,ażeby jej na koszta takie nie narażać.

Dalej ma urzędnik zapewnić ludność,że wszystkie uzasadnione zazalenia będą przez Starostwo najżyczliwiej traktowane i podczas rewizyi urzędowej arkuszy spisowych w granicach ustawowych uwzględnione.

W porozumieniu z powiatową Komendą żandarmeryi należy nadto zarządzić, by w pierwszych dniach spisu żandarmi patrolowali po gminach bardziej rozagitowanych i w razie potrzeby użyczali komisarzowi pomocy.

Gdyby jednak mimo powyższych zarządzeń zapobiegawczych przyszło do jakichś zajść,któreby uniemożliwiły prawidłowy tok spisu,powinien komisarz spisowy /: o czem go w drodze poufnej uprzedzić należy :/ przerwać spis i bezzwłocznie udać się do Starostwa dla złożenia sprawozdania,podając zarazem imiennie wszystkich tych,którzy byli podżegaczami lub przewodnikami zajścia.

Do takiej gminy winien Pan bezzwłocznie sam się udać i osobiście wydać wszelkie potrzebne zarządzenia,polecając asystującemu żandarmowi, skoro w danym razie będzie chodzić o przekroczenie z §:312. a ewentualnie o zbrodnie z §: 81 u.k.,przyaresztowanie winnych i odstawienie do najbliższego Sądu.

Jeśliby zaś mieszkańcy gminy urządzili bojkot t.j. wzbraniali się podawać komisarzowi daty spisowe,należy komisarza zaraz odwołać, a mieszkańców po kolei - ale tylko głowy rodzin i osoby samoistnie żyjące - wzywać do Starostwa i po spisaniu rejestru karnego,ukarać kazdego dotkliwą grzywną,ewentualnie wysłać,celem spisania rejestru karnego i ogłoszenia orzeczenia urzędnika do odnośnej gminy.

Nie wątpię,ze jeśli Pan w sposób odpowiedni pouczy komisarzy spisowych i wskazówki powyzsze zastosuje odbędzie się spis ludności w spokoju,względnie bez zajść dra-

./.

styczniejszych,do czego Pan dołoży Swych najusilniejszych starań.

Wreszcie w myśl rozporządzenia ministeryalnego z 4.lipca 1860 L.2166/M.J o języku urzędowym zewnętrznym pouczy Pan komisarzy konskrypcyjnych,że obowiązani są na żądanie stron spisywać daty odnoszące się do nich w tym języku /: polskim ruskim lub niemieckim :/ w którym spisania tych dat zażądają.-

C. k. Namiestnik:

Potocki

Ludność Galicyi wedle wyznania. (poddani austryaccy i obcy poddani)

Rok	Rz. kat.	Gr. kat.	Orm. kat.	Gr. wschodnie	Ewangel.	Izrael.	Inne
1900	3.345.780	3.108.972	1.532	2233	45.382	811.183	857
Razem	7.315.939						
~~1900~~ 1910.	3.735.145	3.378.451	1392	2816	37292	872975	1316
Razem	8.029.387						

Ludność Galicyi wedle języka towarzyskiego (Tylko poddani austryaccy)

Rok	J. polski	J. ruski	J. niemiecki	Inne
1900	3.982.033	3.080.543	212.327	9.800
Razem	7.284.703			
1910.	4.675.612	3.207.784	90.416	10.337
Razem	7.984.149			

